

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

ปริญญา

วิจัยและประเมินผลการศึกษา

การศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ตามหลักการแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน

The Action Research for Local Curriculum Development on U-long Tea Herb According to Creative Economy Concept for Matthayomsuksa 2 Students, Bandan School, Nan Province.

นามผู้วิจัย นายรัฐวิษณุ สารเทพ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทรา โตบัว, กศ.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์วารุณี ถักนโขคดี, ค.ด.)

รักษาราชการแทน

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทรา โตบัว, กศ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง
ตามหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน

The Action Research for Local Curriculum Development on U-long Tea Herb
According to Creative Economy Concept for Matthayomsuksa 2 Students,
Bandan School, Nan Province.

โดย

นายรัฐวิษณุ สารเทพ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รัฐวิษณุ สารเทพ 2557: การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ตามหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ปรินญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) สาขาวิจัยและประเมินผล การศึกษา ภาควิชาการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนทรา โดบัว, กศ.ด. 253 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการและนำหลักการตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์มาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตัวแปรตามในการศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และ ความรู้สึกรู้ค่าท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน และอนุทินของ นักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานพบว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นที่ต้องการของชุมชน คือ เรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ประกอบด้วย 7 แผนการจัดการเรียนรู้ 20 ชั่วโมง ดังนี้ 1)ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง 2) การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง 3)หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 4)แนวทางการเพิ่ม มูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ 5)มุ่งมั่นพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ 6)การบริหารจัดการการตลาด และ 7)การทำบัญชี รายรับรายจ่าย ผลการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์อยู่ในเกณฑ์ดีทั้งสองด้าน ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน และความ มุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมทั้งสามด้าน ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้น เป็นหลักสูตรที่ดีสามารถสร้างความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน สร้างความกล้าแสดงออกให้กับผู้เรียน อีกทั้งยัง สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนเกิดภาคภูมิใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียน การเข้ามามีส่วนในหลักสูตรท้องถิ่นทำให้ชุมชนเกิดสัมพันธ์ภาพอันดีต่อโรงเรียน และเห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่น สามารถนำไปสร้างอาชีพได้ในอนาคต นักเรียนชอบกิจกรรมในหลักสูตรที่ได้ทำกิจกรรมหลากหลาย ได้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม สร้างความรู้ ทักษะ และความกล้าแสดงออกให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอีกทั้งยังต่อยอด ความคิดสร้างสรรค์สู่การสร้างรายได้เสริม และหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงเปลี่ยนความรู้สึกของ นักเรียนที่มีต่อท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้น

Rattawit Sarnthep 2014: The Action Research for Local Curriculum Development on U-long Tea Herb According to Creative Economy Concept for Matthayomsuksa 2 Students, Bandan School, Nan Province. Master of Education (Educational Research and Evaluation), Major Field: Educational Research and Evaluation, Department of Education. Thesis Adviser: Assistant Professor Suntara Tobua, Ed.D. 253 pages.

This research study aimed to develop a local curriculum of U-long tea herb for Matthayomsuksa 2 students of Bandan school, Nan province by using action research methodology based on the creative economy concept to develop local curriculum. Dependent variables were students' achievement scores, capability of creative thinking, communicative competence, work cooperation, determination in group work and feeling of the local area. The target group who were 12 Matthayomsuksa 2 students of Bandan school. The research instruments were evaluation sheets on product and working process of students and student journals. The data were analyzed by frequency and content analysis.

According to the findings, it found that communities need U-long tea herb local curriculum. This curriculum consist of 7 learning plans that last for 20 hours as follows: 1) general knowledge on U-long tea herb 2) planting, sustaining and harvesting U-long tea herb 3) creative economy concept 4) product value adding 5) determination for creative products 6) marketing management and 7) creating income and expense accounts. The results of using the local curriculum were that the students maintain good both of achievement scores and capability of creative thinking, and their score were excellent all of communicative competence, work cooperation and determination in group work. The curriculum evaluation found that the local curriculum was create to combine knowledge and fun together in order to boost the learners' confidence. It was to also encourage participation in the community. The community felt proud to be part of education arrangement. Being a part of the local curriculum, the community has created good relationships with the school. Further, it can be also used for future careers. On the other hand, the students like the activities as they were various requiring group-work which they were able to get together and obtain knowledge and skills. They became more confident and were able to combine the acquired knowledge for making extra income. The local curriculum of U-long tea herb has changed the students feeling towards the local area positively.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรา โดบัว ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร. วารุณี ถักน โชคติ กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์และมีคุณค่าทางวิชาการ ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติคุณ รุ่งเรือง ผู้เชี่ยวชาญด้าน หลักสูตรและการสอน นาวาอากาศเอก ดร.นภัทร แก้วนาค ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ที่ได้ให้ คำปรึกษาแนะนำ ปรับปรุง แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ ประธานการสอบ และ พันโทหญิง ดร.วรรณรัตน์ ศรีกนก ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และบุคคลที่สำคัญอีกหนึ่งท่านคือ รองศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ ทองไทย ที่คอยให้คำชี้แนะ อบรม สั่งสอนระเบียบวินัยให้ลูกศิษย์คนนี้เสมอ ตลอดจนอาจารย์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ และคำแนะนำทางวิชาการ อย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชน ชาวบ้าน โรงเรียนบ้านด่าน ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอ ขอขอบคุณพี่ เพื่อน น้อง ทุกคน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภรรยาและลูกชายที่น่ารักของข้าพเจ้า ที่คอย ให้กำลังใจและสนับสนุนในทุกด้าน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

รัฐวิชญ์ สารเทพ

พฤษภาคม 2557

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	13
ส่วนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	13
ส่วนที่ 2 เศรษฐกิจสร้างสรรค์	29
ส่วนที่ 3 การประเมินตามสภาพจริง	33
ส่วนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	52
ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	56
ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง	62
ระยะที่ 3 การนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้	73
ระยะที่ 4 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง	77
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	79
ผลการวิจัย	79
ข้อวิจารณ์	168

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	176
สรุปผลการวิจัย	176
ข้อเสนอแนะ	186
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	188
ภาคผนวก	195
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	196
ภาคผนวก ข หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง	198
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	253

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง	52
2	เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน	66
3	โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง	70
4	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผนป้ายนิเทศของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง	88
5	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง	89
6	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง	90
7	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง	91
8	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง	92
9	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผนผังความคิดของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	100
11	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	101
12	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	102
13	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	103
14	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาการนำเสนอผลงานของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	110
15	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	111
16	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนจากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	112

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	113
18	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	114
19	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอผลงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์	122
20	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์	123
21	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์	124
22	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์	125
23	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์	133
25	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์	134
26	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์	135
27	แสดงผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์	136
28	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์	137
29	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความรู้และการนำเสนอแผนการตลาดของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด	144
30	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด	145

สารบัญตาราง (ต่อ)

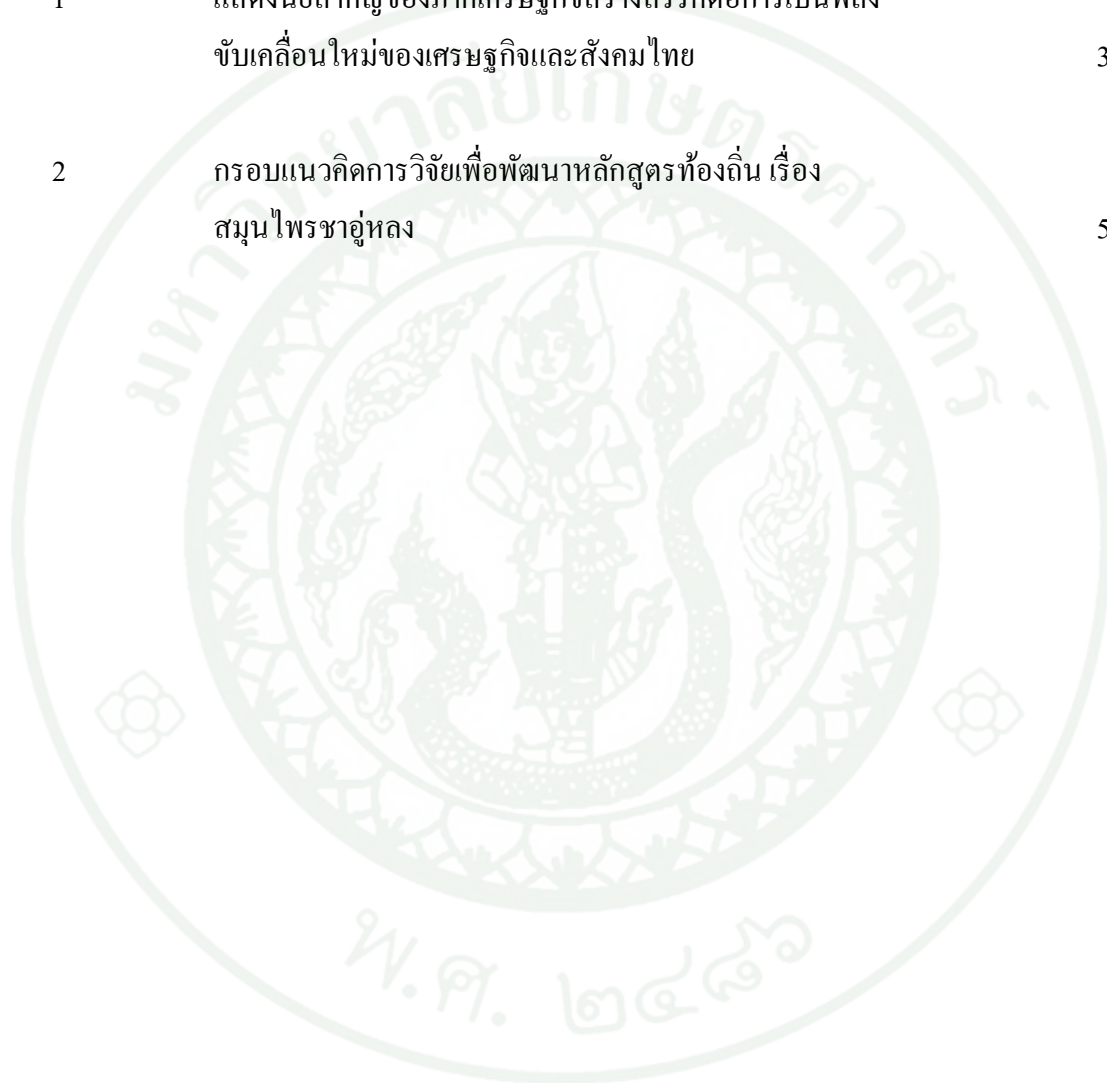
ตารางที่		หน้า
31	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการ การตลาด	146
32	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการ การตลาด	147
33	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการ การตลาด	148
34	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการออกแบบ รายรับรายจ่ายของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย	154
35	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ในการจัด นิทรรศการแสดงผลงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย	155
36	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย	156
37	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย	157

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
38	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย	158
39	ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย	159
40	โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง	180

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงนัยสำคัญของภาคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อการเป็นพลังขับเคลื่อนใหม่ของเศรษฐกิจและสังคมไทย	30
2	กรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสมุนไพรชาอู่หลง	51

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

“หลักสูตรท้องถิ่น” ได้รับการผลักดันให้มีบทบาทในระบบการจัดการศึกษาของไทยมา นับตั้งแต่การประกาศใช้หลักสูตรแม่บท ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 โดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการและความร่วมมือของท้องถิ่นจึงได้รับการให้ความสำคัญ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ กำหนดนโยบายให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่นในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 27 วรรค 2 และมาตรา 29 ว่าให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในส่วน ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยให้สถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน โดยกำหนดให้แต่ละพื้นที่สามารถจัดทำ หลักสูตรของสถานศึกษาเอง ให้มีเนื้อหาหลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัญหา และภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น ให้ผู้สอนในแต่ละพื้นที่รู้จักประยุกต์ใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

จากสภาพการจัดการศึกษาที่ต้องใช้หลักสูตรที่พัฒนาตามหลักการและกระบวนการที่ ดำเนินการ โดยกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวได้ว่าเป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีลักษณะกว้าง มีการ กำหนดในสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนเป็นพื้นฐานหรือเป็นสิ่งที่เบ็ดเสร็จ ทุกคนต้องเรียนรู้เพื่อประโยชน์ ในการดำรงชีวิต การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุที่ เป็นการพัฒนาสำหรับผู้เรียนทั้งประเทศจึงจำเป็นต้องมีลักษณะกว้าง ส่วนในด้านการนำหลักสูตร ไปใช้ การสอนในชั้นเรียนที่เป็นระดับการนำไปปฏิบัติจริง มีสิ่งที่คาดหวังได้ล่วงหน้าว่าสิ่งที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ควรที่จะเพิ่มเติม ปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพ

ท้องถิ่นยิ่งขึ้น ดังนั้น หลักการของหลักสูตรแกนกลางจึงมักเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยมีได้ทำให้จุดหมาย จุดประสงค์ โครงสร้าง เวลาเรียน เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ของหลักสูตรแกนกลางแปรเปลี่ยนไป ในทางตรงกันข้ามกลับช่วยเสริมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นว่า การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลต้องมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช, 2542)

หลักการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้น กระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องตามความต้องการของท้องถิ่น เนื่องจากในความเป็นจริงท้องถิ่นแต่ละแห่งย่อมมีสภาพที่แตกต่างกันออกไป อาทิทางด้านสภาพแวดล้อม ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ ประเพณี ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางที่มีลักษณะเดียวกันทั่วประเทศ ย่อมทำให้ผู้เรียนไม่มีความสนใจที่จะศึกษาเพราะเป็นเรื่องไกลตัว ฉะนั้นการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นนั้น ย่อมเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง เพราะเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เป็นการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนได้รู้จัก เข้าใจในท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความหวงแหน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน อันจะนำไปสู่การเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในที่สุด (กรมวิชาการ, 2539)

เมื่อการจัดหลักสูตรท้องถิ่นถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ทำให้นักวิจัยทางการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสนใจในการศึกษาวิจัยพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ (2546) ได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง “กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาการเลี้ยงโคนม : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี” อุดม ปานฮวด (2546) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “การทอดผ้าไหมมัดหมี่” ชมพูนุท วราศิริระ (2548) ได้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย สาขาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ปิยนุช เปี่ยมวิริยวงศ์ (2548) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนเขาคอก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านเขาคอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สุพรรณบุรี อินทรสวรรณ (2548) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนบ้านซับตะเคียน สำหรับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านซับตะเคียน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พระชยสร สมบุญมาก (สมบุญโย) (2549) ได้พัฒนาหลักสูตรเน้นกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านนา : กลองสะบัดชัย

ภิรมย์ อิศโร (2549) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องกึ่งเลียบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าสนุก สพท.พังงา ฐานเนีย คล้ายทอง (2551) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเสริมสร้างความสมานฉันท์และสันติสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 นาคยา นาคปลัด (2552) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ ศิริมงคล ทนทอง (2553) ได้พัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุรินทร์สำหรับเด็กปฐมวัยฯลฯ ซึ่งผลการศึกษาของนักวิจัยแต่ละท่าน ต่างมีความสอดคล้องกันคือ หลังจากที่นำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปใช้แล้วทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ผลที่เกิดจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการดึงเอาชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน บุคคลในชุมชนมีความพึงพอใจและเกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดทำสาระหลักสูตรที่มีเนื้อหา ในส่วนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการในชุมชนและสังคม เป็นไปตามสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่น เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นสภาพบังคับของกฎหมายที่โรงเรียนต้องจัดให้มีขึ้น ควบคู่กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นนั้นนอกจากจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและชุมชนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงปัญหาในการพัฒนาและการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ไม่ว่าจะเป็น ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือแม้กระทั่งปัญหาความเข้าใจของครูและความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรอีกด้วย จากกรณีวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการจัดหลักสูตรท้องถิ่นยังพบว่า มีจุดเน้นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนคือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นเป้าหมายหนึ่งของกระแสการพัฒนาประเทศ ในปี 2552 ที่ผ่านมานายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ประกาศนโยบายเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) โดยกำหนดเป้าหมายผลักดันเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์เป็นแกนหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ซึ่งเริ่มต้นในปี 2555 (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2552) เศรษฐกิจสร้างสรรค์จะเน้นการนำเอามรดกทางวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตหรือภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์

ของชาติ มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้เป็นทรัพย์สินทางปัญญา และมีการต่อยอดโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เชื่อมต่อกันจนเป็นระบบเศรษฐกิจ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เนื่องจากเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันเข้มแข็งมาช้านาน ซึ่งระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะเป็นการเชื่อมโยงวิถีชีวิตในทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน จึงนับได้ว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเข้มแข็งของประเทศ (สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2553: 45)

เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจของโลกในทศวรรษหน้า เพื่อจะข้ามพ้นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ทำลายสภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และคุณภาพชีวิตของผู้คน การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จึงเป็น โครงการที่ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างยั่งยืน จากการสัมมนาเรื่อง พลังขับเคลื่อน SMEs ไทย ในวาระเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามโครงการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและการลงทุนภาคอุตสาหกรรม ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) ได้มีความเห็นจากผู้ที่อยู่ในวงการหลายท่าน อาทิ รศ.ดร.นพดล เจียมสวัสดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเทคโนโลยี SMEs และหัวหน้าโครงการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและการลงทุนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี นายมกร เข้าวาณิชย์ กรรมการผู้จัดการ Celebrum Design Co.,Ltd. และนายกสมาคมนักออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ ดร.วรพล โสคติยานุรักษ์ รองประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างสอดคล้องกันว่า การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ควรเริ่มที่ระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเรียนการสอนที่ควรกระตุ้นปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่เด็ก เพื่อเป็นการผลิตนักออกแบบให้เกิดขึ้นในระยะยาว การปลูกฝังเรื่องความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยเด็ก จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดี เนื่องจากประเทศไทยมีสิ่งต่างๆ ให้ทำหลากหลาย หากเด็กเหล่านี้ได้รับการปลูกฝังในเรื่องดังกล่าว จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมและความคิดสร้างสรรค์ต่อไป (สุนันทา อักขระกิจ, 2553)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่ระบบการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาไปจนถึงระดับการอุดมศึกษา เป็นสิ่งที่สำคัญและควรดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อเป็นการวางรากฐานของความคิดสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดนักออกแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในอนาคตต่อไป ดังนั้นการจัดการศึกษาที่เน้นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ ดังนั้นหากจะพัฒนาหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งขึ้นมา จึงควรที่จะออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียน เพื่อเป็นการเพาะบ่มเมล็ดพันธุ์ให้เติบโตขึ้นไปเกิดความคิดสร้างสรรค์

ในด้านต่างๆ ทุกรูปแบบ เพื่อจะได้เกิดการพัฒนาในระยะยาว และรวดเร็วทันต่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

จังหวัดน่านตั้งอยู่ในทางด้านทิศตะวันออกของภาคเหนือตอนบน มีชายแดนอยู่ติดกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีพื้นที่ 11,472 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,170,045 ไร่ โดยเนื้อที่ประมาณ 6,479,231.63 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกกำหนดขึ้นเป็นป่าสงวนแห่งชาติ มี อุทยานแห่งชาติ 7 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาตินันทบุรี อุทยานแห่งชาติศรีน่าน อุทยานแห่งชาติ คอยภูคา อุทยานแห่งชาติแม่จริม อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน อุทยานแห่งชาติขุนน่าน และอุทยาน แห่งชาติขุนสถาน อีกทั้งยังเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำว้า แม่น้ำบัว แม่น้ำสา แม่น้ำยม มีประชาชนหลากหลายชนเผ่าอาศัยอยู่ร่วมกันทั้งชนพื้นเมือง ไทลื้อ ไทพวน ม้ง เมี่ยน ลัวะ ขมุ มูเซอ ตองเหลือง ก่อเหาะ ซึ่งแต่ละชนเผ่าก็มีเอกลักษณ์ทางภาษาวัฒนธรรม ความ เชื่อ ความศรัทธา และวิถีการดำรงชีวิตของตนเองที่แตกต่างกัน น่านเป็นเมืองที่มีศิลปวัฒนธรรมที่ เก่าแก่ ที่สืบทอดกันมานานแต่โบราณ คือ ประเพณีแข่งเรือ เพลงพื้นบ้านก็คือ ซอด้วงน่าน ฟ้อน ล่องน่าน โบราณวัตถุและโบราณสถาน เช่น งาช้างดำ พระธาตุแช่แห้ง พระธาตุเขาน้อย วัดภูมินทร์ วัดพระธาตุช้างค้ำ เป็นต้น จังหวัดน่านมีประวัติศาสตร์อันยาวนานมากกว่า 700 ปี เคียงคู่กับนครรัฐ สุโขทัย มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรป่าไม้ และมีวัฒนธรรมอันโดดเด่น เป็นของตนเองสืบทอดจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน จนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งทางด้าน สถาปัตยกรรม ปะติมากรรม ศิลปกรรมต่างๆ ตลอดจนขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีที่ดั้งเดิม และ มีโบราณสถานที่ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อชุมชน เช่นในอดีต เป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ควรค่าต่อ การอนุรักษ์และส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ภูมิหลัง วิถีการดำรงชีวิต เศรษฐกิจสังคม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและทรัพยากรของจังหวัดน่าน เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนจังหวัดน่าน มีความ รัก ความภาคภูมิใจในฐานะพลเมืองจังหวัดน่าน และเป็นกำลังสำคัญในการบำรุงรักษาให้ยั่งยืน สืบไป (คณะทำงานเอกลักษณ์น่าน, 2549)

ในส่วนของชา่อุ่หลง มูลนิธิพัฒนาชีวิตชนบท ได้น้อมรับแนวพระราชดำริ ของสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวไทยภูเขา พร้อมกับ ยกระดับรายได้ของประชาชน ซึ่งดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกชาอู่หลง ตั้งแต่ พฤษภาคม 2540 เป็นต้นมา ทำให้ราษฎรมีรายได้ โดยการนำใบชาสดมาแปรรูปเป็นชาบรรจุซองตรา “ภูฟ้า” และได้ ขยายเพื่อส่งเสริมอาชีพการปลูกชาแก่ราษฎรไปยังหมู่บ้านต่างๆ ในอำเภอบ่อเกลือและอำเภอเฉลิม พระเกียรติ (มูลนิธิพัฒนาชีวิตชนบท, 2550)

โรงเรียนบ้านด่านเป็นโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ตั้งอยู่ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติปัจจุบันมีข้าราชการครู 13 คน พนักงานราชการ 2 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน และลูกจ้างประจำชั่วคราว 4 คน รวมมีบุคลากรในโรงเรียนทั้งสิ้น 20 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 185 คน ประชากรในเขตบริการของโรงเรียนมีทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าละว้า (โรงเรียนบ้านด่าน, 2555) ในสภาพปัจจุบัน โรงเรียนยังไม่ได้มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษา และตอบสนองต่อสภาพและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน ซึ่งครอบครัวของนักเรียนโรงเรียนบ้านด่านล้วนแล้วแต่เป็นชาวเขาเผ่าละว้า ที่มีพื้นที่ในการทำมาหากินอยู่บริเวณแถบภูเขาใกล้หมู่บ้าน อาชีพของชาวละว้าส่วนใหญ่ คือ การทำไร่ข้าว ข้าวโพด ปลูกพืชผัก ปลูกชา หางของป่า ล่าสัตว์ ไร่บริเวณในครัวเรือน ถ้าผลผลิตมีจำนวนมากก็จะขายในหมู่บ้าน การเลี้ยงสัตว์นิยมเลี้ยงหมู ไก่ ด้านงานหัตถกรรมจะเป็นงานฝีมือ ด้านการจักสานตะลุง ตะกร้า เป็นต้น ซึ่งนักเรียนโรงเรียนบ้านด่านเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่เรียนต่อเนื่องจากต้องไปทำงานช่วยเหลือครอบครัวตามอาชีพเดิมของครอบครัวแต่ละคน หรืออาจมีบางส่วนที่ต้องไปทำงานรับจ้างตามต่างจังหวัด ซึ่งจากสภาพดังกล่าวหากได้มีการจัดทำหลักสูตรที่เอื้อต่อการนำไปสร้างอาชีพในท้องถิ่น โดยการประยุกต์ใช้หลักการของแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เป็นการใช้องค์ความรู้ ใช้ทรัพยากรทางปัญญา เชื่อมโยงเข้ากับวัฒนธรรม ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ผลงานออกมาให้มีความแตกต่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ เป็นการสร้างรายได้ตลอดจนก่อให้เกิดอาชีพแก่นักเรียนและชุมชน ย่อมเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเหล่านั้นให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพ อีกทั้งยังก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าของท้องถิ่น เกิดความรัก ห่วงเห่นและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนตลอดจนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน ซึ่งกำลังจะขึ้นไปเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นระดับชั้นสูงสุดของโรงเรียนขยายโอกาส ดังนั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ถือว่าเป็นชั้นที่อยู่ระหว่างการเตรียมตัวเพื่อตัดสินใจที่จะเลือกเรียนต่อ หรือออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลด้านศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นพบว่า ชุมชนและโรงเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าต้องการให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สมุนไพรชาอู่หลงมากที่สุด เนื่องจากว่าเป็นโครงการส่งเสริมอาชีพที่กลุ่มแม่บ้านบ้านนาคู่ได้รวมตัวกันทำขึ้น โดยทำเป็นสินค้า OTOP มีการปลูกต้นชาอู่หลง และมีการทำผลิตภัณฑ์กันเอง

ภายในหมู่บ้าน ดังนั้นจึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในด้านบุคลากรที่มีความรู้ในเรื่องของชาؤلหลง อีกทั้งด้านสถานที่ในการศึกษาเกี่ยวกับต้นชาؤلหลงก็เอื้อต่อการเข้าไปเรียนรู้ เนื่องจากมีการปลูกชาؤلหลงเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ใกล้ๆ บริเวณหมู่บ้าน กอปรกับจังหวัดน่านอยู่ในช่วงที่นักท่องเที่ยวทางธรรมชาติกำลังให้ความสนใจและเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากมีการสร้างหลักสูตรที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มีการออกแบบสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์แล้ว ย่อมเป็นการสร้างรายได้ให้กับนักเรียนระหว่างเรียนทำให้สามารถแบ่งเบาภาระของครอบครัวได้ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนอีกด้วย

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรในโรงเรียนบ้านด่าน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาและร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ได้มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นเกี่ยวกับสมุนไพรชาؤلหลงเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาความพร้อม และความต้องการของท้องถิ่นได้เรียนรู้ชีวิตจริงสภาพสังคมเศรษฐกิจในท้องถิ่นของตนเองทำให้รู้จักและเข้าใจชีวิต ตลอดจนมีความรู้สึที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบข้างทำให้ผู้เรียนมีความรักความหวงแหน เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และนำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาؤلหลง โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาؤلหลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการและหลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. ประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง โดยพิจารณาคุณภาพจาก

2.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความรู้สึกรักท้องถิ่น จากการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง

2.3 ความคิดเห็นของครูผู้บริหาร วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ที่มีลักษณะสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนและโรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกิดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน และความมุ่งมั่นในการทำงาน ตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนมีความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ตลอดจนสามารถนำไปเป็นทางเลือกในการตัดสินใจประกอบอาชีพ หรือสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว

2. ได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการและหลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สำหรับครูหรือผู้ที่สนใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของโรงเรียนและท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มประชากร

1.1 ประชากรเป้าหมายในการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 12 คน วิทยากร 1 คน ครูผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย จำนวน 10 คน

1.2 ประชากรที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้มีส่วนร่วม 10 คน วิทยากร 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน ผู้ปกครองนักเรียน 12 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วยเนื้อหา ได้แก่ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง 2) การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง 3) หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 4) แนวทางการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ 6) การบริหารจัดการการตลาด และ 7) การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน ความรู้สึกรู้ค่าต่อท้องถิ่น และความคิดเห็นต่อหลักสูตรท้องถิ่น

4. ระยะเวลาการทดลอง

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง หมายถึง มวลประสบการณ์ที่เกิดจากความร่วมมือของผู้วิชัยคณะครูผู้บริหารและบุคลากรในชุมชน เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับเนื้อหาเกี่ยวกับสมุนไพรชาอู่หลง ให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนและโรงเรียนบ้านด่าน ประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

- 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง
- 2) การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง
- 3) หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- 4) แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์
- 5) การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์
- 6) การบริหารจัดการการตลาด
- 7) การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

ศักยภาพของชุมชน หมายถึง สภาพที่พร้อมต่อการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง โดยพิจารณาจากสภาพทั่วไปปัญหาและความพร้อมของชุมชนและโรงเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้รู้ในชุมชน และหน่วยงานในชุมชน

ความต้องการของชุมชน หมายถึง ความประสงค์ของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน และผู้ปกครองนักเรียนที่จะให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับท้องถิ่น

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ หมายถึง แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ ในการสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดมูลค่าเพิ่ม มีความโดดเด่นสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

คุณภาพของหลักสูตร หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ให้สอดคล้องกับจุดเน้นคุณลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ 4 ประการ ได้แก่

- 1) เนื้อหาสาระที่ต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้และภูมิใจในชุมชนของตนเอง
- 2) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผล
- 3) ต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง กระบวนการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์จริงจากชุมชน
- 4) ส่งเสริมความเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของ

สังคม มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ ความคิด ทักษะ ตลอดจนศีลธรรมจริยธรรม การช่างไว้ซึ่งสังคม ประชาธิปไตย การร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดศรัทธาเชื่อมั่นภูมิใจในภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมของท้องถิ่น ชุมชนและชาติ โดยพิจารณาจาก 2 ประเด็นหลัก คือ ต่อหลักสูตร และต่อ ผู้เรียน

ต่อหลักสูตร พิจารณาจาก ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในด้านความสอดคล้องกับ ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย ขอบเขตเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลผู้เรียนและความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและ ประเมินผู้เรียนกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นและความคิดเห็นของผู้บริหารครูวิทยากร คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ต่อหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น

ต่อผู้เรียน พิจารณาจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิด สร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และ ความรู้สึกต่อท้องถิ่น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการ ได้ประสบการณ์จากการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ซึ่ง พิจารณาจากการประเมินผลงานของนักเรียนที่แสดงถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน และการ ออกแบบและการทำผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถทางปัญญาที่ต้องการให้เกิด ขึ้นกับนักเรียนหลังจากการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง พิจารณาจากพฤติกรรม ของนักเรียนในการสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิปัญญา ท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ที่โดดเด่น

ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถทางปัญญาที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ นักเรียนหลังจากการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง พิจารณาจากพฤติกรรมของ นักเรียนในการนำเสนอผลงาน โดยพิจารณารูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย

ความร่วมมือในการทำงาน หมายถึง ลักษณะที่ดีของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง พิจารณาจากพฤติกรรมของสมาชิกทุกคนของแต่ละกลุ่มในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม

ความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ลักษณะที่ดีของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง พิจารณาจากพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่มที่แสดงออก ความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน

ความรู้สึกต่อท้องถิ่น หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ โดยมีลักษณะชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ หรือแสดงออกถึงความรัก ความหวงแหน ความภาคภูมิใจ ต่อทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล และการประกอบอาชีพในชุมชน

ความคิดเห็นต่อหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง คำตอบจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารครู คณะกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครอง และผลการสนทนากลุ่มของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ตลอดจนข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรท้องถิ่น ในด้านเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ ผู้สอน วิทยากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารสำหรับการทำวิจัยเรื่อง “การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ตามหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็น 4 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
- ส่วนที่ 2 เศรษฐกิจสร้างสรรค์
- ส่วนที่ 3 การประเมินตามสภาพจริง
- ส่วนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เน้นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสมุนไพรชาอู่หลง ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จุดเน้นของหลักสูตรท้องถิ่นและลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี และการประเมินหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังต่อไปนี้

กรมวิชาการ (2539) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า “การพัฒนาหลักสูตรในระดับท้องถิ่นเป็นกระบวนการของการนำหลักสูตรแม่บทไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนให้ได้ผลยิ่งขึ้น นับตั้งแต่การจัดทำรายวิชาขึ้นใหม่ การปรับใช้รายวิชาจากหลักสูตรแม่บท

ตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและกระบวนการสอน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อให้จัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอันเป็นแนวนโยบายของชาติ”

จิตพิชญ์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่า “หมายถึง มวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานและบุคคลในท้องถิ่นจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพ ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ”

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่นคือ การนำหลักสูตร แกนกลาง ที่เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนามาจากส่วนกลาง มาปรับขยายหรือเพิ่ม หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และการอนุรักษ์วัฒนธรรม ท้องถิ่น

กองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน (2543) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นว่า หมายถึงหลักสูตรที่สร้างขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรท้องถิ่นจะ สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นนั้นๆ เป็นการเรียนรู้จากภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้เรียนแสวงหา องค์ความรู้ที่ตอบสนองกับวิถีชีวิตของตนเอง ปรับตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้เรียนจะเรียนรู้ตามสภาพจริงของตนเอง สามารถนำ ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้

อุดม เขยกิจวงศ์ (2545) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษา หรือครู หรือผู้เรียนร่วมกันพัฒนาขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในการชีวิตจริง เรียนแล้วเกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้อย่างมีคุณภาพ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอย่างมีความสุข

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2552) กล่าวว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ จัดให้กับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จัดตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนใน ท้องถิ่นนั้นๆ เป้าหมาย หลักคือ ต้องการให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ให้ดีขึ้น

จากความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นการ ประมวล ประสบการณ์โดยเกิดจากความร่วมมือของสถานศึกษากับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นลักษณะ การนำหลักสูตรแม่บทมาปรับ ขยาย และ/หรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นมาเสริมหลักสูตรแม่บท

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และเห็นคุณค่าของท้องถิ่นจนเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่น

การพัฒนาหลักสูตรของท้องถิ่นได้ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่สมัยหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งรูปแบบของหลักสูตรท้องถิ่นออกเป็นหลายลักษณะดังนี้

กรมวิชาการ (2544: 24-25) ได้กล่าวถึงลักษณะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ว่าสามารถทำได้ 5 ลักษณะคือ

1. ปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมการพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ สถานศึกษาสามารถปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยไม่ทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท
2. ปรับรายละเอียดของเนื้อหาการพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยการลดหรือเพิ่มเติมรายละเอียดของเนื้อหาจากหัวข้อหรือขอบข่ายที่ระบุไว้ในหลักสูตรแม่บท ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้ และหัวข้อหรือขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บทเปลี่ยนแปลงไป
3. ปรับปรุงและ/หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมการพัฒนาหลักสูตรของท้องถิ่นลักษณะนี้ เป็นการปรับปรุงเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนต่างๆที่มีอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด
4. จัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่การพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยการจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นใหม่ เช่น หนังสือเรียน คู่มือครูหนังสือเสริมประสบการณ์ แบบฝึกหัดหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนอื่นๆ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาและสภาพของท้องถิ่น ทั้งนี้สื่อการเรียน

การสอนที่ท้องถิ่นจะพัฒนาขึ้นมาใหม่นี้ อาจจะใช้กับเนื้อหา/รายวิชาที่มีอยู่แล้ว หรือใช้กับเนื้อหา/รายวิชาที่เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ก็ได้

5. จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติมการพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ เป็นการพัฒนาหลักสูตร โดยการจัดทำคำอธิบายหรือทำรายวิชาเพิ่มเติม จากที่มีปรากฏในเอกสารหลักสูตรแม่บท ทั้งนี้ คำอธิบาย หรือรายวิชาที่จัดทำเพิ่มเติมนี้ จะต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา และสภาพ ของท้องถิ่น

สังค์ อุทรานันท์ (2532); โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539); สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2543) และ ฉันท ชาติทอง (2550) ได้กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นในประเทศไทยสามารถ กระทำได้ 3 ลักษณะใหญ่ๆดังนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมาโดยปรับเปลี่ยนบางส่วนของหลักสูตร โดยการปรับ หลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยการปรับ เพิ่ม และ/หรือขยายเนื้อหาสาระรายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรแม่บท และการปรับ เพิ่ม/จัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่
2. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นเป็นส่วนย่อยเพื่อใช้เสริมหลักสูตรแกนกลาง โดยการ สร้างหลักสูตรหรือรายวิชาใหม่ที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในหลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น โดยที่มีหลักสูตรแม่บทเป็นกรอบในการกำหนด
3. หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นใช้สำหรับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ โดยการสร้าง หลักสูตรสำหรับท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดย ไม่ต้องมีหลักสูตรแม่บทเป็นกรอบในการกำหนด ซึ่งอาจจัดทำเป็นหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับเรื่อง ใดเรื่องหนึ่งในท้องถิ่นก็ได้

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสามารถกระทำได้ 3 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้

- 1) หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมาโดยปรับเปลี่ยนบางส่วนของหลักสูตรแกนกลางเช่น การเพิ่ม หรือขยายเนื้อหา เพิ่มกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และจัดทำสื่อการเรียนการสอนขึ้นมาใหม่ให้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น 2) หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นเป็น

ส่วนย่อยเพื่อใช้เสริมหลักสูตรแกนกลาง โดยการสร้างหลักสูตรหรือรายวิชาขึ้นมาเสริมหลักสูตรแกนกลางใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยที่มีหลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบในการกำหนด 3) หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นใช้สำหรับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ โดยการพัฒนาหลักสูตรสำหรับท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ที่ไม่ต้องมีหลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบในการกำหนด โดยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ที่พัฒนาขึ้นจะเป็นรูปแบบของหลักสูตรที่ใช้เสริมหลักสูตรแกนกลางในรายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยสร้างให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรนั้น เปรียบเสมือนพิมพ์เขียวที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมาใช้นั้นจะต้องมีการปรับให้เข้ากับสภาพบริบทตามความเป็นจริงของชีวิตและสังคมของผู้ใช้ ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร สามารถสรุปได้เป็นขั้นตอนดังนี้ (Taba, 1962 อ้างใน ฉันท ชาคุดทอง, 2550; วิชัย วงษ์ใหญ่, 2533; ธำรง บัวศรี, 2542; วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542 และ ชวลิต ชุกาแพง, 2551)

1. ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยเริ่มจากการจัดตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและการสำรวจความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคมและผู้เรียน เพื่อเป็นการกำหนดจุดหมายของหลักสูตร

1.2 การออกแบบหลักสูตร โดยมีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตร การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา การเลือกเนื้อหา การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ และการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

1.3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญหรือการสัมมนาและมีการทดลองนำร่อง พร้อมทั้งรวบรวมผลการวิจัยและปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้

2. ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

2.1 การขออนุมัติหลักสูตรจากกระทรวงหรือหน่วยงานต้นสังกัด

2.2 การวางแผนการใช้หลักสูตร โดยเริ่มจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร จัดงบประมาณและวัสดุหลักสูตร บริการสนับสนุนจัดเตรียมอาคารสถานที่ ระบบการบริหารและจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และติดตามผลการใช้หลักสูตร

2.3 ระบบการบริหารหลักสูตร โดยการดำเนินการตามแผน กิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอน คู่มือการสอน คู่มือการเรียนเตรียมความพร้อมของผู้สอน ความพร้อมของผู้เรียน และการประเมินผลการเรียน

3. ระบบการประเมินผล ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

3.1 การวางแผนการประเมินผลหลักสูตร ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร ทั้งการประเมินย่อย การประเมินรวบยอด การประเมินระบบหลักสูตร ระบบการบริหารและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

3.2 การประเมินผลหลักสูตร เป็นขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

3.3 การปรับปรุงหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น สำหรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น นักวิชาการและนักพัฒนาหลักสูตรได้เสนอรูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ ดังเช่น ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) และ สำลี ทองธิว (2544) ได้เสนอกระบวนการ

หรือขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นไว้เป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งสรุปขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นในขั้นแรกของการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานซึ่งมีประมาณ 5 – 8 คน และคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหาวิชาด้านการสอน ด้านสภาพของท้องถิ่น และด้านการพัฒนาหลักสูตร บุคคลสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ วิทยากรท้องถิ่น และนักวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ในขั้นตอนของการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสิ่งที่คณะทำงานต้องดำเนินการคือศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้หลักสูตรที่จัดทำขึ้นเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของท้องถิ่น สํารวจสภาพและความต้องการของผู้เรียนและทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน ข้อมูลเหล่านี้สามารถรวบรวมจากประชาชนในท้องถิ่น ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เรียน ครู ผู้สอน ผู้บริหาร โรงเรียนและสถิติของโรงเรียน โดยวิธีการวิจัย สัมภาษณ์ ส่งแบบสอบถาม การประชุมและสัมมนา

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรระดับท้องถิ่น คณะทำงานต้องกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรที่จะจัดทำโดยกำหนดสภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนจบรายวิชานั้นๆ ซึ่งจะต้องครอบคลุมทั้งด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ ในการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่มวิชา ความชัดเจนของภาษา และสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเนื้อหาหากคณะทำงานต้องนำจุดประสงค์ที่ระบุไว้แล้วจากขั้นตอนที่ 3 มาวิเคราะห์แล้วกำหนดเนื้อหาสาระของรายวิชาอย่างกว้างๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาดังกล่าวและครอบคลุมส่วนที่เป็นทั้งความรู้และทักษะด้วย นอกจากนี้ควรกำหนดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน มีความถูกต้องทันสมัยน่าสนใจและเหมาะสมกับเวลา

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดกิจกรรมเมื่อได้เนื้อหาวิชาแล้ว คณะทำงานควรกำหนดกิจกรรมที่จะจัดให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์แต่ละข้ออย่างละเอียด

กิจกรรมที่กำหนดไม่ควรมากหรือน้อยเกินไป เน้นทักษะกระบวนการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้
กระทำกิจกรรม โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประสานกิจกรรมและชี้แนะ

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน ในการกำหนดคาบเวลาเรียนของรายวิชานั้นมัก
ถือเอาโครงสร้างของหลักสูตรแม่บทและปริมาณของเนื้อหาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนเป็นเครื่องกำหนด
กล่าวคือระดับประถมศึกษาจำนวนคาบเวลาเรียนที่กำหนดนั้นจะต้องไม่ทำให้คาบเวลาเรียน
สำหรับกลุ่มประสบการณ์/หน่วยย่อยที่มีอยู่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนในระดับมัธยมศึกษาถ้ารายวิชาที่
จัดทำกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับเลือกคาบเวลาเรียนที่กำหนดควรเหมาะสมกับจุดประสงค์และ
เนื้อหาที่กำหนดให้เรียน แต่ควรให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของกลุ่มวิชาที่เป็นอยู่เดิมด้วยในกรณีที่มี
เนื้อหามากก็อาจจัดทำเป็นหลายรายวิชาได้

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดวิธีการประเมินผล คณะทำงานควรกำหนดวิธีการประเมินผลให้
สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและในแต่ละวิธีควรจะ
กำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจนเป็นรูปธรรมที่สามารถสังเกตได้ สิ่งที่ต้องระบุนในขั้นตอนนี้ก็
คือรายวิชานั้นจะมีการวัดและประเมินผลประเภทใด (ก่อนเรียนระหว่างเรียนและ/หรือเมื่อจบ
หลักสูตร) วิธีการวัดผลหรือเครื่องมือที่ใช้วัดผลในแต่ละประเภทมีอะไรบ้าง (เช่น การสังเกต การ
ซักถามการให้ตอบแบบสอบถามหรือทำแบบทดสอบ เป็นต้น) และมีเกณฑ์ในการประเมินอะไร
รวมทั้งมีการตัดสินผลว่าผู้เรียนผ่านหรือไม่ผ่าน หรืออยู่ในระดับคุณภาพ/เกรดใด

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตรคณะทำงานควรจัดทำเอกสารหลักสูตร เช่น
แผนการสอนคู่มือครูหนังสืออ่านเพิ่มเติมและสื่อต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรหรือครูผู้สอน
สามารถนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร ในขั้นตอนนี้เป็นการ
ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรต่างๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อน
นำไปใช้จริง โดยคณะทำงานต้องกำหนดเป็นแผนอย่างมีขั้นตอนและระบบ เมื่อพิจารณาพบข้อ
บกพร่องหรือปัญหาแล้วจึงนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อน จากนั้นคณะทำงานจึงคัดเลือกกลุ่มทดลอง
และกำหนดวิธีการประเมินผลเพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่ วัสดุหลักสูตรและสื่อการ
เรียนการสอนต่างๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อน
นำหลักสูตรไปใช้จริงในการนำหลักสูตรไปทดลองนั้นคณะทำงานจะต้องเตรียมครูผู้สอนให้เข้าใจ
เกี่ยวกับหลักสูตรเสียก่อน จากนั้นจึงทดลองให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยคณะทำงานต้อง

วางแผนนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร และทำความเข้าใจร่วมกับครูผู้สอนแล้วร่วมกันวิเคราะห์หาข้อบกพร่อง เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 10 การเสนอขออนุมัติการใช้หลักสูตรคณะทำงานต้องนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นใหม่เขียนตามแบบฟอร์มที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้วเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามลำดับชั้น เพื่อขออนุมัติการใช้หลักสูตร กล่าวคือต้องยื่นเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาการศาสนาและการวัฒนธรรมเขตการศึกษา (ศสว.เขต) ที่ท้องถิ่นตั้งอยู่ตามขั้นตอนที่ศสว.เขตนั้นๆ กำหนดและคณะกรรมการศสว.เขต แต่ละเขตการศึกษาจะแต่งตั้งคณะทำงานวิชาการระดับเขตในแต่ละสาขาวิชาเพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชาที่ท้องถิ่นจัดทำก่อนเสนอให้คณะกรรมการศสว.เขตพิจารณาอนุมัติการใช้หลักสูตร จากนั้นคณะกรรมการศสว.เขตจึงเสนอต่อไปยังกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อประกาศใช้หรือเผยแพร่การใช้หลักสูตรดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้ ขณะรอการอนุมัติใช้หลักสูตรคณะทำงานจะต้องดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรควบคู่กันไป และเมื่อหลักสูตรได้รับอนุมัติเรียบร้อยแล้วได้ดำเนินการใช้หลักสูตรทันที คณะทำงานจะต้องเตรียมจัดการอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการใช้หลักสูตร เพราะถึงแม้ว่าจะมีคู่มือครูในการใช้หลักสูตรหรือเอกสารประกอบหลักสูตรอื่นๆ แต่ผู้อ่านอาจจะเข้าใจไม่ตรงกันหรือไม่เข้าใจอย่างชัดเจนก็ได้ การจัดการอบรมควรจัดในรูปการประชุมเชิงปฏิบัติการและควรคำนึงถึงจำนวนผู้รับการอบรมงบประมาณที่ต้องใช้วัสดุหลักสูตร วิทยากร สถานที่ที่ใช้ฝึกอบรม เป็นต้น เมื่อการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสิ้นสุดลงแล้วผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูด้วย เพื่อให้การสอนเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 12 การประเมินผลหลักสูตร หลังจากทีครูได้นำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนระยะหนึ่งแล้ว ในขั้นการดำเนินต่อไปก็คือ โรงเรียนควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไรให้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น

นอกจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นแล้ว บุญเรียงขจรศิลป์ และคณะ (2543: 21-22) ได้พัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้น โดยมีขั้นตอนทั้งสิ้น 10 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน
2. พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือจากผู้รู้ในชุมชน บุคลากรในโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญและคณะผู้วิจัย
3. จัดเตรียมบุคลากร โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและพบบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลางในรูปแบบต่างๆ
4. จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการและวิธีการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน
5. นำหลักสูตรไปทดลองใช้
6. ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในระยะเวลาแรก
7. จัดประชุมติดตามผลการประเมินเพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง
8. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ แล้วนำหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้รับการปรับปรุงไปใช้
9. ติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยพิจารณาจากตัวนักเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ชุมชนและองค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง
10. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยสถานศึกษาและบุคลากรในชุมชน

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการและนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้มี 4 ขั้นตอนใหญ่ๆ ด้วยกันคือ

1. ชั้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้
 - 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
 - 1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพและความต้องการของชุมชนและโรงเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้
 - 2.1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
 - 2.2 การร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
 - 2.3 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินหลักสูตร
 - 2.4 ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่นและเครื่องมือที่สร้างขึ้น พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
3. ชั้นการนำหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นไปใช้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้
 - 3.1 การนำหลักสูตรไปใช้ด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ
 - 3.2 ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ตามวงจรที่กำหนดขึ้นเป็นระยะ
 - 3.3 จัดประชุมติดตามผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอย่างต่อเนื่อง
4. ชั้นการประเมินผลหลักสูตรทั้งระบบ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้
 - 4.1 การประเมินผลการใช้หลักสูตรหลังนำหลักสูตรไปใช้แล้ว
 - 4.2 จัดประชุมติดตามผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตร

จุดเน้นของหลักสูตรท้องถิ่นและลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี

กรมวิชาการ (2535) และ นิคม ชมพูหลวง (2545) ได้กล่าวอย่างสอดคล้องกันถึงการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจ สังคมนั้น ควรมีจุดเน้นสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาสาระความรู้อันเป็นเรื่องราวของท้องถิ่นที่จะกำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ ควรเจาะลึกมากพอที่จะช่วยให้มีความรู้ ความเข้าใจจนสามารถแก้ปัญหาพัฒนาความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคมของตนและท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้ ทั้งช่วยให้มีความรักถิ่นฐานแก่บุคคลในท้องถิ่นนั้นได้โดยไม่คิดที่จะอพยพไปอยู่ถิ่นอื่น

2. กระบวนการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนชีวิตจริงในท้องถิ่น เพื่อให้มีประสบการณ์ตรง ได้สัมผัส ได้กระทำจริง และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของท้องถิ่นที่เกิดขึ้น

3. เน้นการนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ (ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้) ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น (โรงงาน สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ทรัพยากรมนุษย์ (ปราชญ์ชาวบ้าน/ วิทยากรท้องถิ่น ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ) ตลอดจนกิจกรรม โครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 อ้างใน นิคม ชมพูหลวง, 2545) และ กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน (2543) ได้กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีไว้คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ตอบสนองความหลากหลายของสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เหมาะสมกับเพศ วัย มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด และทักษะ เน้นกระบวนการสอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง จนเกิดทักษะและสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นได้อย่างเหมาะสม

2. ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีการส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตน เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับ

ชีวิตจริงและการทำงาน ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้มีสภาพดีขึ้น

3. สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง เป็นสภาพชีวิต สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมจริงของท้องถิ่น มุ่งเน้นการเรียนรู้อย่างบูรณาการ ไม่แยกส่วนหรือตัดเป็นท่อนๆ ของกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมทางวิชาการ โดยผู้เรียนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการชี้แนะของผู้สอนอันจะนำไปสู่การคิดเป็น โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในสังคมตนเอง แล้วก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันที

4. สามารถพัฒนาเพิ่มเติมขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา เมื่อเรื่องนั้นๆ ไม่เป็นที่สนใจและต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งถ้าสมัยแล้ว ก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันที

5. ส่งเสริมความเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคม มุ่งเน้นในด้านศีลธรรม จริยธรรม การธำรงไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย การร่วมรักษาสีงแวดล้อม ก่อให้เกิดศรัทธาเชื่อมั่นภูมิใจในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ชุมชนและชาติ

6. ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการแก่นักเรียนเฉพาะกลุ่มที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงสุด

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับจุดเน้นและลักษณะของหลักสูตรที่ดี ดังนี้ 1) เนื้อหาสาระที่ต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้และภูมิใจในชุมชนของตนเอง 2) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผล 3) ต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง กระบวนการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์จริงจากชุมชน และ 4) ส่งเสริมความเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคม มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ ความคิด ทักษะ ตลอดจนศีลธรรม จริยธรรม การธำรงไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย การร่วมรักษาสีงแวดล้อม ก่อให้เกิดศรัทธาเชื่อมั่นภูมิใจในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ชุมชน และชาติ

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งการประเมินหลักสูตรเป็นการรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบหลักสูตรว่ามีข้อดีจุดอ่อนในเรื่องใด รวมทั้งผลการใช้หลักสูตร และตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดย ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539); ทิศนา แจมมณี (2540) และ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) ได้กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร และระยะการประเมินหลักสูตรดังนี้

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร
2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด
4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่

ระยะการประเมินหลักสูตร

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรสามารถแบ่งการประเมินออกเป็นการประเมินย่อยเป็นระยะก็ได้ ซึ่งอาจแบ่งภารกิจการประเมินหลักสูตรออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนการนำหลักสูตรไปใช้

หลังจากพัฒนาหลักสูตรเป็นฉบับร่างเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการประเมินอย่างรอบคอบ เป็นระบบ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้ ไปปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ โดยมีขั้นตอนการประเมินดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายการประเมิน คือ

1.1 เอกสารหลักสูตร เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตรและคุณภาพของ เอกสาร สามารถชี้แนวไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้มากน้อยเพียงใด

1.2 ระบบการบริหารจัดการ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของกระบวนการใช้หลักสูตร รวมทั้งการนิเทศกำกับดูแล

1.3 ทรัพยากร เพื่อศึกษาด้านความพร้อมเกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณ สถานที่ และ วัสดุหลักสูตรอื่นที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. การวางแผนดำเนินการประเมิน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำจุดมุ่งหมายของการประเมิน แต่ละเรื่อง มาวางแผนกำหนดขอบข่ายการประเมินให้ชัดเจน การวางแผนการประเมินหลักสูตร ก่อนการนำไปใช้จะต้องนำเสนอภาพรวมให้ชัดเจน

3. การทดลองใช้หลักสูตรฉบับร่าง จะต้องสอดคล้องกับการวางแผนการประเมิน หลักสูตร ด้านระบบบริหารการจัดการ และการนิเทศกำกับดูแล รวมทั้งทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อการ ใช้หลักสูตร

4. การประเมินผลจากการทดลองใช้และนำผลมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรก่อน การนำไปใช้จริง เป็นการนำผลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้จริง การเก็บ รวบรวมข้อมูลจากผลการประเมินการทดลองควรจัดทำเป็นระบบหรือกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตรระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร

เป็นการทำให้หลักสูตรกระจ่าง เกิดความชัดเจนของกระบวนการใช้หลักสูตร

1. การประเมินระบบบริหารและการจัดการหลักสูตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะอธิบายความก้าวหน้า และนำมาใช้แก้ไขจุดบกพร่องของการใช้หลักสูตร
2. การประเมินการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งต้องวางแผนและกำหนดขอบข่ายการประเมินให้รอบคอบชัดเจน ใช้วิธีการประเมินทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ มุ่งประเมินทั้งด้านผู้เรียน ผู้สอน ฝ่ายบริหาร สื่อ วัสดุทัศนวัสดุการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง วิธีการวัดและประเมินผลการเรียน มีเครื่องมือวัดให้ผลการประเมินที่สามารถอธิบายความก้าวหน้าในการเรียนการสอนของผู้สอน รวมทั้งประเมินภาพรวมความสอดคล้องระหว่างการจัดการเรียนการสอนกับหลักสูตร
3. การประเมินระบบการบริหารและวิธีการนิเทศกำกับดูแลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มุ่งเน้นการนิเทศทั้งภายในและภายนอกรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดผลการใช้หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ระยะที่ 3 การประเมินหลักสูตรหลังจากการใช้หลักสูตรครบวงจร

เมื่อมีการใช้หลักสูตรครบกระบวนการเรียบร้อยแล้ว ซึ่งแต่ละหลักสูตรใช้เวลาไม่นาน แตกต่างกันไปรวมทั้งในขณะที่ใช้หลักสูตรสภาพของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการมีทรัพยากรจำกัด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินหลักสูตรทั้งระบบ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ทำให้การบริหารและจัดการทรัพยากรในการใช้หลักสูตรเกิดประโยชน์มากที่สุด ผลการประเมินจะเป็นข้อมูลเพื่อจัดการศึกษาให้มีความพอเพียง เพื่อคุณภาพของการจัดการศึกษาต่อไป ซึ่งการประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบวงจรทั้งระบบ ได้แก่ การประเมินองค์ประกอบด้านต่างๆ ของหลักสูตรทั้งหมด คือ เอกสารหลักสูตร วัสดุหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ผู้บริหาร ครู นักเรียน ศิษยานุศิษย์ ผู้เชี่ยวชาญ สภาพการใช้หลักสูตรด้านการบริหาร การจัดการกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศกำกับดูแล การประเมินการเรียนการสอน ทั้งสภาพแวดล้อม ที่จะเป็นตัวบ่งชี้การอธิบายคุณภาพผลผลิต การประเมินหลักสูตรทั้งระบบนี้ ผู้บริหารจะต้องประสานงานกับคณะกรรมการประเมินหลักสูตรจาก

ภายนอก ให้สามารถร่วมกับคณะกรรมการประเมินหลักสูตรภายใน ในการวางแผนการประเมิน พิจารณาจุดมุ่งหมายและขอบข่ายการประเมิน เลือกรูปแบบการประเมินหลักสูตรให้เหมาะสมกับ จุดมุ่งหมายของการประเมิน ในการประเมินหลักสูตรทั้งระบบนี้จะต้องใช้วิธีการประเมินทั้งเชิง คุณภาพและปริมาณควบคู่กันไป

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง โดยจะแบ่งระยะการประเมินหลักสูตรออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) การประเมิน หลักสูตรก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการพิจารณาแล้วสร้างหลักสูตรให้มีคุณภาพสอดคล้องกับ จุดเน้นและคุณลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี จากนั้นจึงประเมินหลักสูตรที่สร้างขึ้นด้วยการ ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 2) การประเมินหลักสูตรระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการนำ หลักสูตรท้องถิ่นที่สร้างขึ้นไปใช้โดยใช้หลักการของการวิจัยปฏิบัติการเพื่อเป็นการประเมินและ พัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง 3) การประเมินหลักสูตรหลังจากการใช้ หลักสูตรครบวงจร เป็นการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นหลังจากนำไปใช้โดยผู้ที่มีส่วนร่วมในการ วิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา วิทยากร ผู้ปกครอง และนักเรียน

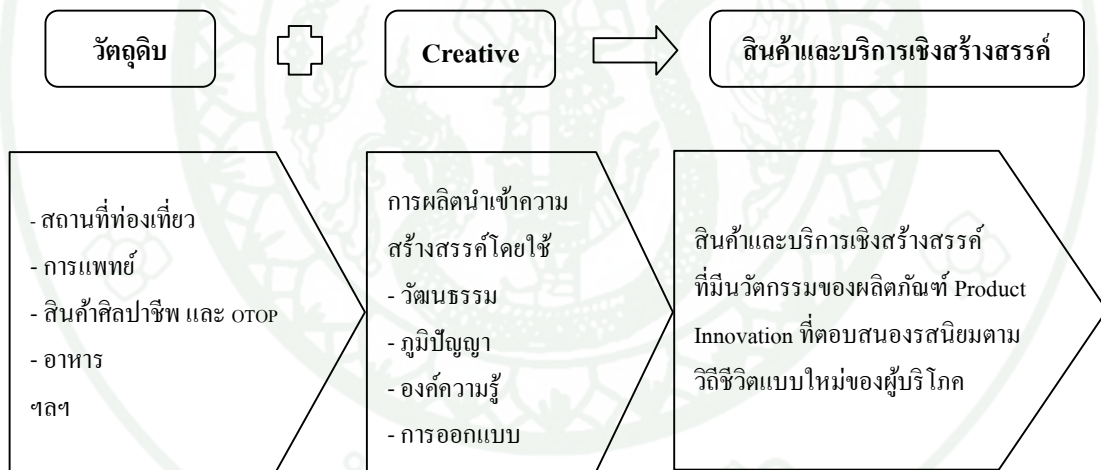
ส่วนที่ 2 เศรษฐกิจสร้างสรรค์

งานวิจัยเรื่อง “การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ตาม หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัด น่าน” เป็นงานวิจัยที่เน้นการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เป็นแนวคิดของทางรัฐบาลนำมาเป็นส่วนหนึ่ง ของนโยบายหลักในการบริหารประเทศ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ ศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งมี ประเด็น ได้แก่ นิยามและขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์

นิยามและขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

“เศรษฐกิจสร้างสรรค์” คือ แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สิน ทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของ

สังคมและเทคโนโลยี/ นวัตกรรมสมัยใหม่ ขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทย ได้ยึดตามรูปแบบของ UNCTAD เป็นกรอบ โดยแบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage) ศิลปะ (Arts) สื่อ (Media) งานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน (Functional Creation) ซึ่งเป็นการกำหนดกรอบโดยกว้างเพื่อประโยชน์ในการวัดขนาดทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ของไทย และสะท้อนถึงความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทย นัยสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ต้องดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาในวงกว้างให้ครอบคลุมภาคเศรษฐกิจจริงและเชื่อมโยงกันทั้งเกษตร บริการ และอุตสาหกรรม อยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมเข้ากับการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ทั้งนี้ การพัฒนาจะต้องมุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Creative and Green Economy) ซึ่งเป็นกระแสการพัฒนาของโลกในปัจจุบัน (ปิยนุช วุฒิสอน และคณะ, 2552)

ภาพที่ 1 แสดงนัยสำคัญของภาคเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อการเป็นพลังขับเคลื่อนใหม่ของเศรษฐกิจและสังคมไทย

ที่มา: สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

หัวใจสำคัญของการพัฒนาก็คือความคิดสร้างสรรค์ (Creative Ideas) ซึ่งมีได้คิดตัวทุกคนมาแต่กำเนิด หากเกิดขึ้นจากการมีทักษะในการคิด (Thinking Skills) และการมีความคิดริเริ่ม (Originality) ซึ่งต้องมีการจัดการเรียนการสอน ฝึกฝนกันในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยอย่างจริงจัง

เนื่องด้วยการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Education) เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ “เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์” ขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นหากสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ บรรลุผลิตงานแบบปรุงแต่ง นำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาสร้างมูลค่า และเติมเต็มในส่วนที่ยังด้อยในทุกสาขาอาชีพ จะทำให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

จันทร์เพ็ญ เมฆาอภิรักษ์ (2552) ได้สรุปสาระสำคัญจากการประชุมในหัวข้อ “Beyond chalk and talk: creativity in the classroom” ในวันที่ 30 มีนาคม 2552 ณ กรุงบรัสเซลส์ โดย European Policy Center ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสหภาพยุโรป ภายใต้ “European Year of Creativity and Innovation 2009” ซึ่งผู้ร่วมการอภิปรายประกอบด้วย ผู้แทนจาก กรรมการธิการสหภาพยุโรป ผู้แทนจาก OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) และผู้แทนจากภาคเอกชน สรุปสาระสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ ได้ดังนี้

1. การสร้างสรรค์เป็นตัวขับเคลื่อนนวัตกรรมและเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศในยุโรป ปัจจุบันเชื่อว่าสามารถปลูกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนได้ ดังนั้น ควรจะดำเนินการพัฒนาตั้งแต่เด็กยังเยาว์วัย โรงเรียนจึงเป็นแหล่งหลักของต้นทางการพัฒนา มิใช่ระบบการศึกษา
2. ผู้ทำหน้าที่สอนนักเรียนนับว่ามีความสำคัญมาก และจะต้องได้รับการฝึกฝนทางด้านวิชาการให้มีความรู้ลึกซึ้งในสาขาที่ตนทำหน้าที่สอน โดยเฉพาะสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์ อาทิ ฟิสิกส์ และคณิตศาสตร์ เป็นต้น เพื่อที่จะช่วยให้ความรู้ที่จำเป็นกับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม นักเรียนจะได้มีพื้นฐานที่มากเพียงพอต่อการเรียนรู้และ/หรือสร้างสรรค์องค์ความรู้ต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ครูควรมีการพัฒนาตนเอง รวมทั้งควรมีแรงจูงใจในการประกอบอาชีพด้วย
3. การสร้างสรรค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เกิดขึ้นตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องและก้าวเร็วกว่าความรู้ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรการศึกษามาก ทำให้ความรู้หลายๆ อย่างที่ปรากฏล้ำสมัย การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น ดังนั้น การศึกษาในโรงเรียนจึงต้องการสมรรถนะใหม่ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ขณะเดียวกันก็สามารถเรียนรู้ความก้าวหน้าในสาขาที่ตนสนใจได้ รวมทั้งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อาทิ การสอนแนวใหม่ วิธีการเรียนรู้แบบใหม่ การประเมินแบบใหม่ ทั้งนี้รัฐบาลไม่ควรจะประมาณการลงทุน

ทางด้านการศึกษาที่ต่ำกว่าความเป็นจริง เพื่อคุณภาพการศึกษาของชาติที่เป็นเลิศ ซึ่งจะต้องผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

4. การศึกษามีครู-อาจารย์เป็นผู้ที่ทำหน้าที่สอน ส่วนนักเรียน-นักศึกษาคือผู้ที่จะต้องเรียนรู้ ซึ่งในการเรียนรู้นั้นควรจะเป็นการเรียนรู้ทั้งที่เป็นการเรียนรู้ในห้องเรียน และการเรียนรู้ นอกห้องเรียนควบคู่กันไปตลอดเวลา ครู-อาจารย์จึงมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม สามารถคิดหาคำตอบ รวมทั้งแก้ไขโจทย์ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งวิธีการเรียนการสอนควรพิจารณาถึงความเหมาะสมในแต่ละกรณีด้วย สำหรับการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว นั้นยังมีข้อถกเถียงถึงข้อเสียอันเนื่องมาจากการขาดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสังคม รวมทั้งขาดการใช้ความคิดของผู้เรียน

5. การวิจัยและพัฒนา นับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งควรจะมีการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้จากทุกภาคส่วนด้วย อาทิ ภาคธุรกิจ การศึกษาภาครัฐและสาธารณชน ควรจะให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นตัวขับเคลื่อนแนวคิดการพัฒนาการประกอบการ รวมทั้งควรที่จะสร้างตลาดสำหรับการจ้างผู้สำเร็จการศึกษา และการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย

สรุปได้ว่าวิธีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้นต้องเริ่มต้นจากการฝึกให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย รวมทั้งประเทศอื่นทั่วโลก ซึ่งจะต้องดำเนินการในทุกมิติที่เกี่ยวข้องไปพร้อมๆ กัน เพราะเยาวชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นต้นทุนทางปัญญาในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสังคม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่สำคัญกว่าความรู้ที่มีอยู่

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ข้างต้นสรุปได้ว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคมและเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ ซึ่งรัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนเป็นนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการนั้น ต้องใช้องค์ความรู้ทั้งด้านเนื้อหา การสร้างสรรค์งาน การใช้ภูมิปัญญา และการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ โดยเน้นกระตุ้นให้นักเรียนเกิด

ความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีความแตกต่าง มีความโดดเด่นเฉพาะตัว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ ทำให้นักเรียนและชุมชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่น เกิดความรัก ห่วงแหนและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

ส่วนที่ 3 การประเมินตามสภาพจริง

เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต้องการผลการประเมินที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการประเมินตามสภาพจริง เพื่อใช้ประเมินในทุกขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง และวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

ความหมายของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการวัดและประเมินผลที่สามารถให้สารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน ได้อย่างครอบคลุมตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเป็นการประเมินที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยการประเมินตามสภาพจริงถูกพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของการวัดผลในอดีต ซึ่งใช้แบบทดสอบเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง ผู้วิจัยจึงจะนำเสนอสาระสำคัญในประเด็นเกี่ยวกับความหมาย หลักการของการประเมินตามสภาพจริง ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง และวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิวณิช (2542: 327) กล่าวว่าไว้ว่า การประเมินผลจากสภาพจริงเป็น กระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการของท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาผลกระทบต่อผู้เรียนเหล่านั้น เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง โดยให้ความสำคัญกับพัฒนาการ ความต้องการการช่วยเหลือ และการประสบความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน

พรทิพย์ ไชยโส (2545: 131) ได้อธิบายว่าการประเมินตามสภาพจริง คือ กระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานที่มีคุณค่าหรือมีความสำคัญและมีความหมายเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน มีลักษณะเหมือนการจัดการเรียนรู้ มิใช่เพียงการวัดด้วยกระดาษดินสอเป็นการประเมินที่ครอบคลุมคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนตามความคาดหวังของรายวิชา ประเมินความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะนำไปใช้ในชีวิตจริง เน้นความสามารถที่แท้จริง โดยการตรวจสอบถึงกระบวนการคิดขั้นสูงและการนำไปใช้เป็นการประเมินที่สามารถสื่อสารให้นักเรียนได้เข้าใจในงานที่เขาปฏิบัติได้อย่างดีว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร

สุวิมล ว่องวาณิช (2546: 13) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนตอบสนองโดยการแสดงออกลงมือกระทำหรือผลิตจากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิตที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึงความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ของผู้เรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความสำเร็จใด

เอกรินทร์ สีมหาศาล และ สุปรารถนา ยุคตะนันท์ (2546: 12) กล่าวถึงการประเมินตามสภาพจริงว่า เป็นกระบวนการวัดผลและสังเกตผลอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีการประเมินผลความสามารถทางด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยมุ่งประเมินจากผลงานที่ปฏิบัติจริงมากกว่าประเมินจากผลการทดสอบด้านข้อสอบแบบเลือกตอบ และเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงต้องมีผลสัมพันธ์กับพฤติกรรมและการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (Real World) ของผู้เรียน

อุดม เขยทิวังศ์ (2550: 80) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริง หมายถึง การประเมินการกระทำ การแสดงออกในหลายๆ ด้านของผู้เรียน ตามสภาพความจริงทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นกระบวนการกระทำหรือผลผลิตของงาน ความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นชีวิตจริงของผู้เรียนแต่ละคน เป็นการสะท้อนให้เห็นความสามารถที่แท้จริงและสิ่ง que ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ด้วยการเป็นผู้สร้างคำตอบเอง การแสดง การสร้างสรรค์ การผลิตหรือการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพจริง

จากความหมายของการประเมินตามสภาพจริงข้างต้น ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง จึงนำหลักการประเมินตามสภาพจริงมาใช้ โดยมีแนวทางว่าเป็นการประเมิน ความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จากการทำผู้เรียน ได้ลงมือ ปฏิบัติงานจริง ใช้กระบวนการวัดผลและสังเกตผลอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการประเมินทักษะการ คิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหา การสื่อสาร การแสดงออกในเชิง สร้างสรรค์ เป็นการประเมินที่เน้นกระบวนการทำงาน ผลผลิต ความก้าวหน้าและพัฒนาการของ ผู้เรียนจากการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อทำความเข้าใจและรู้จักผู้เรียนให้ตรงกับความเป็นจริงอย่าง ชัดเจนที่สุด

ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ไม่ได้กำหนดรูปแบบการประเมินที่ เฉพาะเจาะจงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง มีนักการศึกษาหลายท่านดังเช่น ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ (2542); กรมวิชาการ (2545) และ ชวลิตชูกำแพง (2550) ได้กล่าวถึงลักษณะของการประเมินตาม สภาพจริงไว้สอดคล้องกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียนเพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและ ส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง ต้องเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเน้นให้ เห็นพัฒนาการอย่างเด่นชัดและให้ความสำคัญกับจุดเด่น ความสนใจและความต้องการของแต่ละ บุคคล
2. ข้อมูลที่ประเมินได้จะต้องสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนว่า สอดคล้องกับพัฒนาการ หลักสูตรที่เน้นสภาพชีวิตจริงและตอบสนองต่อความสามารถความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่
3. เป็นการประเมินการปฏิบัติงานในสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ที่เป็น ชีวิตจริงอย่างต่อเนื่อง เช่น การประเมินความสามารถทางการเขียนของผู้เรียนจากการเขียน ให้ ผู้อ่านจริงเป็นผู้อ่าน ประเมินความสามารถทางการพูดจากการให้พูดโต้ตอบหรืออภิปรายจริง

4. ใช้วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของผู้เรียนในด้านของผู้ผลิตและกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

5. เป็นการประเมินที่เกิดจากความร่วมมือกันระหว่างครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ โดยผู้เรียนมีการประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองประเมินนักเรียน เป็นต้น

6. เป็นการประเมินที่ตอบสนองได้กับทุกบริบท เนื้อหาสาระ และการบูรณาการวิชาการต่างๆ

7. เป็นการประเมินที่ตอบสนองการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างกว้างขวาง ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ในการประเมิน คือเป็นเกณฑ์ที่เปิดเผยและรับรู้กันอยู่ในโลกของความเป็นจริงของทั้งตัวนักเรียนและผู้อื่น ไม่ใช่เกณฑ์ที่เป็นความลับปกปิดอย่างที่มีการประเมินแบบดั้งเดิมไว้ชื่อยู่ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นตนเอง สามารถพัฒนาข้อมูลและถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

8. ผู้เรียนจะต้องนำเสนอผลงานของตนต่อสาธารณชนด้วยตนเอง เนื่องจากนักเรียนได้สะท้อนความรู้สึกของตนว่ารู้อะไร และนำเสนอเพื่อให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้แน่ใจว่านักเรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อนั้นๆ อย่างแท้จริง

9. ในการประมวลผลต้องอาศัยระยะเวลาและข้อมูลที่หลากหลาย

จากลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงที่นักการศึกษาหลายท่านกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของการประเมินตามสภาพจริงเป็นลักษณะที่เน้นการประเมินทักษะกระบวนการคิดที่ซับซ้อนและแสดงออกอย่างชัดเจนในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง มีคุณค่าและมี ความหมายต่อตัวผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ โดยเป็นการประเมินด้วยวิธีที่หลากหลายตอบสนองกับทุกบริบท และอาศัยความร่วมมือกันระหว่างครู ผู้ปกครอง ผู้เรียน รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ในการประเมิน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่น ในตนเอง สามารถพัฒนาข้อมูลและถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

ขั้นตอนการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่แสดงออกถึงการปฏิบัติ กระบวนการ และ ผลผลิต ซึ่งต้องมีการวางแผนเก็บข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอน วิจัย ประสิทธิ์วิฑูริ์ (2542) และ ส.วาสนา ประवालพฤษ์ (2543) ได้กล่าวอย่างคล้ายคลึงกันถึงจุดเน้นสำคัญของขั้นตอนการ ประเมินตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน สิ่งสำคัญคือ การแสวงหาข้อมูล การแสดงออกของผู้เรียนตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้ง ใช้เป็นข้อมูลพัฒนาการเรียนการสอนและหลักสูตร โดยจะต้องมีการวางแผน กรอบ ตารางการใช้ เครื่องมือ และกระบวนการประเมินตลอดภาคเรียน ให้สอดคล้องกับสาระมาตรฐานจุดประสงค์ การเรียนรู้ รวมทั้งการตอบสนองจุดประสงค์ที่ต้องการประเมิน

2. การกำหนดขอบเขตการประเมิน การวางแผนจะต้องพิจารณาเป้าหมายที่ต้องการให้ เกิดกับผู้เรียน เช่นความรู้ ทักษะ และกระบวนการ ความรู้สึก คุณลักษณะ ความเชื่อมโยง การ พัฒนาการเรียนรู้ระหว่างวิชาต่างๆ โดยพิจารณาลำดับการเรียนรู้โดยเริ่มจากความตระหนักไปสู่ การสำรวจ การสืบสวน และการนำไปใช้ ซึ่งจำเป็นต้องวางแผนให้ครอบคลุมการเรียนรู้ต่อไปนี้

2.1 ความรู้ ได้แก่ ความจริง ความคิดรวบยอด แนวคิด คำศัพท์ เรื่องราว เนื้อหาสาระ

2.2 ทักษะและกระบวนการ เช่น ทางด้านร่างกาย สังคม การพูด การคำนวณ การวาด ภาพ การคิด ความมีเหตุผล การแก้ปัญหา ยุทธศาสตร์ การเป็นผู้นำ การสื่อสาร การตัดสินใจ การ ฟังตนเอง

2.3 ความรู้สึก เช่น ความปลอดภัย ความเป็นเจ้าของ ความเชื่อมั่น ความรู้สึกต่อผู้อื่น ต่อโรงเรียน ต่อครู และต่อการเรียนการสอน

2.4 คุณลักษณะ เช่น ความอยากรู้ ความคิดสร้างสรรค์ คิดหาเหตุผล ความรับผิดชอบ ต่อสังคม ความต้องการสำรวจ ค้นคว้า การใช้ความรู้ใหม่และทักษะต่างๆ

3. กำหนดผู้ประเมินโดยพิจารณาผู้ประเมินว่าจะมีใครบ้าง เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ประเมินโดยครูประจำชั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. เลือกเทคนิคและยุทธวิธีการประเมิน

4.1 การทดสอบอย่างเป็นทางการ อาจเป็นข้อสอบมาตรฐานซึ่งแตกต่างจากที่ผู้สอนสร้างขึ้นในการเรียนการสอน ครอบคลุมถึงทำอะไร เมื่อใด ใครทำ และกำหนดเวลาเมื่อใด ผลการสอนจะออกมาเป็นคะแนนที่โดยมากจะเปรียบเทียบกับกลุ่ม เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดความพร้อม การวินิจฉัยข้อบกพร่อง การวัดความถนัด การวัดความสามารถทางวิชาการ เป็นต้น

4.2 การทดสอบอย่างไม่เป็นทางการ เน้นกระบวนการประเมินสภาพจริง คือ การแสดงออก กระบวนการ ผลผลิต และการรวบรวมหลักฐานการทำงาน (Portfolio) โดยมีการกำหนดเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมและสามารถแปลผลได้

5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรมระหว่างทำงานกลุ่ม การทำโครงการช่วงวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เวลาว่างหรือเวลาพักกลางวัน ฯลฯ

6. วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน เป็นการนำข้อมูลจากการประเมินมาวิเคราะห์เช่น กระบวนการทำงานเอกสารจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ รวมทั้งระบุวิธีการบันทึกข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7. กำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่แสดงถึงความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นการกำหนดรายละเอียดในการให้คะแนนผลงานว่านักเรียนทำอะไรได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในระดับใด คือมีผลงานเป็นอย่างไร การให้คะแนนอาจจะให้เป็นภาพรวมหรือแยกเป็นรายด้านให้สอดคล้องกับงานและจุดประสงค์การเรียนรู้

8. การจัดเก็บและรายงานผลข้อมูลที่ได้จากการประเมิน

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริง

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542); พรทิพย์ ไชยโส (2546); สุวิมล ว่องวานิช (2546) และ เอกรินทร์ สีมหาศาล และ สุปรารถนา ยุคตะนันท์ (2546) ได้กล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามสภาพจริงไว้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. การสังเกต (observing) เป็นเทคนิควิธีที่สำคัญในการรวบรวมข้อมูลที่จะช่วยให้ครูตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งการสังเกตสามารถที่จะกระทำได้ทุกสถานการณ์ทุกสถานที่และทุกช่วงเวลาในกิจกรรมการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ประกอบในการสังเกต ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกแบบตรวจสอบรายการ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ (interview) เป็นเทคนิคในการรวบรวมข้อมูลที่ให้รายละเอียดในสิ่งที่ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และรู้ว่าครูจะแก้ไขอย่างไรหรือดำเนินการอย่างไรต่อไปเครื่องมือที่ใช้จะเป็นแบบสัมภาษณ์

3. การใช้แบบทดสอบวัดความสามารถที่เป็นจริง (authentic test) เป็นวิธีการสร้างข้อสอบโดยใช้คำถามที่เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่จากประสบการณ์เดิมหรือจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นให้คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริงเพื่อเลียนแบบสภาพจริง เป็นต้น

4. การเขียนอนุทิน (journal) อนุทินเป็นบันทึกส่วนตัวของผู้เรียนที่เปิดเผยให้ครูได้รับทราบเกี่ยวกับเหตุการณ์ ประสบการณ์ และการสะท้อนความคิดของผู้เรียนที่แสดงออกให้เห็นถึงมโนทัศน์ต่างๆ ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองทบทวนสิ่งที่ตนเองเข้าใจหรือไม่เข้าใจอย่างไร ช่วยให้ข้อมูลแก่ครูในการเรียนรู้ผู้เรียนในเวลาอันสั้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับครู และครูกับผู้เรียน

5. การประเมินจากการปฏิบัติ (performance-based assessment) เป็นวิธีการประเมินที่ใช้การตรวจสอบความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน โดยตรงจากการปฏิบัติของผู้เรียนด้วยวิธีการเหล่านี้ ครูจะรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตผู้เรียนในขณะที่เขากำลังปฏิบัติในกิจกรรมที่

นำมาใช้ในการประเมิน การประเมินการปฏิบัติต้องการให้ผู้เรียนได้รับสถานการณ์จริงในการที่จะใช้ความรู้ความสามารถทักษะต่างๆมาใช้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีเทคนิคบางประการในการประเมินการปฏิบัติดังนี้ การทำโครงการ (project) การทำโครงการเป็นกลุ่ม (group project) การใช้คำถามที่ให้ผู้ตอบสร้างคำตอบด้วยตนเอง (constructed response questions) การเขียนเรียงความ (essay) การทดลอง (experiment) การสาธิต (demonstrations)

6. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (portfolios) แฟ้มสะสมงาน หมายถึง สิ่งที่ใช้สะสมงานของนักเรียนอย่างมีจุดประสงค์ อาจเป็นแฟ้ม กล้อง แผ่นดิสก์ อัลบั้ม ฯลฯ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องนั้นๆ หรือหลายๆ เรื่อง การสะสมนั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การเลือก เกณฑ์การตัดสิน ความสามารถ/คุณสมบัติ หลักฐานการสะท้อนตนเอง

จากการศึกษาความหมาย ลักษณะ ขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือในการประเมินตามสภาพจริงข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาวอุบล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะเน้นการออกแบบการประเมินที่มีขั้นตอนเป็นจุดสำคัญคือ การกำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน การกำหนดขอบเขตการประเมิน กำหนดผู้ประเมิน เลือกเทคนิคและยุทธวิธีการประเมิน กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน วิเคราะห์ผลและวิธีการจัดการข้อมูลการประเมิน กำหนดเกณฑ์ในการประเมินที่แสดงถึงความก้าวหน้า การจัดเก็บและรายงานผลข้อมูลที่ได้จากการประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินนั้นใช้หลากหลายวิธีทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถามวัดความสามารถที่แท้จริง การเขียนอนุทิน การประเมินกระบวนการทำงาน และการประเมินผลงาน ใช้กระบวนการวัดผลและสังเกตผลอย่างเป็นระบบ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการทำงาน เป็นการประเมินที่เน้นการประเมินกระบวนการทำงาน ผลงาน ความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนจากการเรียนรู้ตามสภาพจริงมากที่สุด โดยเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในผลของการประเมิน ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเป็นลักษณะของการประเมินแบบสามเส้า โดยใช้วิธีการประเมิน 3 วิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการเขียนอนุทิน และใช้ข้อมูลในการประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ครูประเมินผู้เรียน ผู้เรียนประเมินตนเองและผู้เรียนประเมินเพื่อน เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ได้นั้นถูกต้องและมีความน่าเชื่อถืออย่างแท้จริง

ส่วนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งได้รวบรวมไว้ดังนี้

บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ (2546) ได้ทำการวิจัยโดยนำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเลี้ยงโคนมไปประยุกต์ใช้ในต่างบริบท (ระยะที่ 2) วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้มี 4 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของชุมชนและโรงเรียน โดยใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเลี้ยงโคนม เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร 2) ศึกษาผลที่ได้จากการนำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปใช้ 3) ศึกษากระบวนการจัดการในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 4) ศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขการนำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเลี้ยงโคนมไปประยุกต์ใช้ในต่างบริบท ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 รอบ โดยศึกษาจาก 2 พื้นที่ คือ ชุมชนท่ากระทุ่มและโรงเรียนวัดสมานกิจกับชุมชนนาโค และโรงเรียนบ้านนาโคบน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินทักษะที่พึงประสงค์ แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบวัดเจตคติของนักเรียน แบบแสดงความคิดเห็นต่อภาพถ่าย อนุทิน แบบบันทึกภาคสนาม แบบสัมภาษณ์คนในชุมชนครูผู้สอนหลักสูตรท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสมานกิจ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนาโคบน ปีการศึกษา 2544 และปีการศึกษา 2545 ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน วิทยากรในชุมชน ผู้แทนองค์กรท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้หลักสูตรท้องถิ่น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรเกษตรผสมผสานครบวงจรสำหรับโรงเรียนวัดสมานกิจและหลักสูตรวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนนาโคสำหรับโรงเรียนบ้านนาโคบน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน มีคะแนนการสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างชัดเจน นักเรียนมีพัฒนาการในการผลิตชิ้นงานที่มีคุณภาพมากขึ้น นักเรียนมีแนวโน้มการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นไปในทางที่ดีขึ้นทุกด้าน นักเรียนมีแนวโน้มการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความรับผิดชอบ ความกล้าแสดงออก ความมีนิสัย รักการทำงาน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางที่ดีขึ้นทุกด้าน นักเรียนมีเจตคติต่ออาชีพเกษตรกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชนนาโคไปในทิศทางที่ดีขึ้นจากก่อนเรียน นักเรียนมีความเห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง นำไป

ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ 3)ระบบบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่
 ดำเนินการโดยให้ชุมชน โรงเรียน และคณะผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมประกอบด้วย 10 ขั้นตอนคือ 3.1)
 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 3.2)พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกัน 3.3)เตรียมบุคลากรในโรงเรียน
 โดยจัดในรูปแบบของการฝึกอบรมปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน 3.4)การประชาสัมพันธ์ต่อ
 ชุมชนและการประชุมผู้ปกครองและขอความร่วมมือในการช่วยให้ความรู้และร่วมประเมินผล
 นักเรียน 3.5)การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ 3.6)ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในระยะแรก
 3.7)ประชุมสัมมนาเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุง 3.8)นำหลักสูตรที่ปรับแล้วในรอบ 2 ปีไปใช้ 3.9)
 ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในระยะที่สอง 3.10)ปรับปรุงและพัฒนาเพื่อใช้ในโอกาสต่อไป
 4)การนำหลักสูตรไปใช้ในต่างบริบท พบว่า ทั้งสองบริบทนั้นมีปัจจัยและเงื่อนไขที่จะทำให้เกิด
 ความสำเร็จในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ดังนี้ 4.1)การนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องในหลาย
 รูปแบบ ตั้งแต่ต้นจนตลอดกระบวนการ 4.2)การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูที่มุ่ง
 พัฒนางานที่กำลังปฏิบัติอยู่โดยปกติไม่ใช่วาระที่เพิ่มขึ้น 4.3)ความรู้สึกรู้สึกว่าเป็นเจ้าของหลักสูตร
 ท้องถิ่นของโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน 4.4)การ
 เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงทำให้ครูเกิดความเข้าใจชัดเจนมากขึ้น 4.5)การเปิดโอกาสให้คนในชุมชน
 เข้ามามีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ 4.6)การทำงานเป็นทีมระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4.7)การมี
 วิสัยทัศน์การให้ความสำคัญและการสนับสนุนของผู้บริหาร 4.8)ความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
 โรงเรียนกับชุมชน 4.9)การเปิดโอกาสให้แก่กลุ่มเยาวชนได้มีส่วนร่วมแสดงความสามารถ
 นอกจากนี้ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นทำให้เกิดการบูรณาการทางสังคมในชุมชนระหว่าง
 โรงเรียนกับชุมชนและระหว่างคนต่างรุ่นภายในชุมชนเองอย่างเห็นได้ชัดเจน ชุมชนเห็นคุณค่า
 และภาคภูมิใจในความรู้ของชุมชนที่มีอยู่ นักเรียนเริ่มสนใจและเข้าใจสภาพความเป็นไป ปัญหา
 และแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในชุมชนมากขึ้น โรงเรียนทั้งสองแห่งเกิดความมั่นใจใน
 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่
 เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

อุดม ปานฮวด (2546) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “การทอผ้ามัดหมี่” โดยการวิจัยมี
 จุดมุ่งหมายเพื่อ 1)ศึกษาศักยภาพและความต้องการของโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร
 ท้องถิ่น เรื่อง “การทอผ้ามัดหมี่” 2)พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “การ
 ทอผ้ามัดหมี่” 3)เพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยเน้นในเรื่องความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและ
 ชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ใช้การสอน
 แบบบูรณาการโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ
 มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบประเมินชิ้นงานในแฟ้มผลงานนักเรียน เครื่องมือ

ที่ใช้ประกอบด้วย แผนการสอน เรื่อง “การทอผ้ามัดหมี่” แบบทดสอบวิชาทอผ้ามัดหมี่ แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินทักษะที่พึงประสงค์ แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบวัดเจตคติ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์นักเรียนและชุมชน กลุ่มประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกแสมสาร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนและชุมชนมีศักยภาพและความต้องการที่จะจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “การทอผ้ามัดหมี่” โดยชุมชนมีความพร้อมและยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก 3) ทักษะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ ทักษะการนำเสนอผลงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแสวงหาความรู้ พบว่ามีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกทักษะ 4) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบและความกล้าแสดงออก มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทั้งสองคุณลักษณะ 5) เจตคติต่ออาชีพการทอผ้ามัดหมี่ของนักเรียนก่อนการเรียนและหลังเรียนมีค่าเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ โดยมีแนวโน้มว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน และ 6) นักเรียนและชุมชนรู้สึกชอบที่มีการจัดการเรียนการสอนเรื่อง “การทอผ้ามัดหมี่”

ชมพูนุท วราศิริ (2548) ได้พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย สาขาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยในหลักสูตรสาขาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ 2) ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย หลักสูตรสาขาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบวัดเจตคติต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียน แบบสังเกตความสนใจในการเรียนของนักศึกษา แบบสอบถามความเหมาะสมของหลักสูตร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา สาขาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 8 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา สถาบันราชภัฏสุรินทร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี สถาบันราชภัฏอุดรธานี สถาบันราชภัฏมหาสารคาม สถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏเลย ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 300 คน อาจารย์สถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสบการณ์การสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ในหลักสูตรสาขาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ จำนวน 8 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาบูรณาการได้ มี 7 ด้านคือ ด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและหัตถกรรม ศิลปกรรม การจัดการ ศาสนาและประเพณี การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านภาษาและวรรณกรรม เมื่อนำมาบูรณาการโดยสอดแทรกเข้ากับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่เกี่ยวข้องแล้ว ทำให้ได้หลักสูตรบูรณาการภูมิ

ปัญหาท้องถิ่นเข้ากับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ สภาพปัญหาและความสำคัญ หลักการเป้าหมาย จุดประสงค์ โครงสร้างเนื้อหา ซึ่งระบุประเด็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาบูรณาการในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลาในการใช้หลักสูตร คุณสมบัติผู้เรียน การประเมินผลหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร และคู่มือผู้สอน 2) ประสิทธิภาพของหลักสูตร บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยสาขาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ พบว่า 2.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังการเรียนรู้อีกสูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาทุกคนมีคะแนนผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับร้อยละ 60 ขึ้นไป และนักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนและมีความสนใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นในทุกด้านที่ประเมินอยู่ในระดับมาก 2.2) เจตคติต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักศึกษาหลังการเรียนรู้อีกสูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเจตคติทุกด้านของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง 2.3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตร บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมาก 2.4) อาจารย์ผู้สอนรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยในสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นว่าหลักสูตร บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

ปิยนุช เปี่ยมวิริยวงศ์ (2548) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนเขาคอก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านเขาคอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนเขาคอก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านเขาคอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 2) ติดตามผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนเขาคอก โดยพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ทักษะที่พึงประสงค์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง วิทยากร และผู้รู้ในชุมชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และความคิดเห็นของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 47 คน ของโรงเรียนบ้านเขาคอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินทักษะที่พึงประสงค์ แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนเขาคอก เรื่องป่าเขาคอกของเรา มีทั้งสิ้น 12 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 20 คาบ คาบละ 60 นาที ขอบข่ายเนื้อหาประกอบด้วยป่า

เบญจพรรณนั้นเป็นอย่างไร ห้างสรรพสินค้า.ป่าเขาคอก ป่าเขาคอกนั้นสำคัญไฉน คนคั้นป่า ใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืน วิฤตของการเปลี่ยนแปลง รักบ้าน.รักษ์ป่า สร้างสวนป่าด้วยมือเรา และเล่าสู่กันฟัง 2)ผลจากการใช้หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ป่าเขาคอกของเรา พบว่า 2.1)ศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่าหน่วยการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ 2.2)นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี ด้านทักษะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การนำเสนอผลงาน การแสวงหาความรู้ และการแก้ปัญหา พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้น ทุกทักษะ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ ความกล้าแสดงออกและความรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทั้งสองคุณลักษณะ 2.3)นักเรียนผู้ปกครอง วิทยากร และผู้รู้ในชุมชนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ป่าเขาคอกของเรา มีความสนุก มีประโยชน์ และรู้สึกดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนท้องถิ่นของตน 2.4)ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้บริหารมีความเห็นที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง ป่าเขาคอกของเรา และให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงในเรื่องระยะเวลาในการสอน เพื่อให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับเนื้อหามากขึ้น

ศุภรัตน์ อินทสุวรรณ (2548) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนบ้านซับตะเคียนสำหรับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านซับตะเคียนอำเภอเสี้ยว จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาศักยภาพและความต้องการของชุมชนบ้านซับตะเคียน เพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนบ้านซับตะเคียน 2)พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนบ้านซับตะเคียน 3)ติดตามประเมินผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนบ้านซับตะเคียน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่นที่นักเรียนสนใจและความต้องการเรียน แบบประเมินหน่วยการเรียนรู้ แบบประเมินแผนจัดการเรียนรู้ แบบสอบวัดความรู้ในเนื้อหาที่เรียน แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินทักษะและกระบวนการปฏิบัติงานของนักเรียน แบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน และอนุทินของผู้เรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้น ป.4 โรงเรียนบ้านซับตะเคียน ปีการศึกษา 2547 จำนวน 27 คน ผลการวิจัยพบว่า 1)ชุมชนบ้านซับตะเคียนมีศักยภาพและความต้องการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 2)หน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยชื่อหน่วยการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ จำนวนชั่วโมงที่สอน จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ และการระบุนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เมื่อนำหน่วยการเรียนรู้ไปจัดทำเป็นแผนจัดการเรียนรู้ ได้แผนการเรียนรู้จำนวน 9 แผน 3)หน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นผ่านการพิจารณาจาก

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า การจัดทำหน่วยการเรียนรู้มีส่วนประกอบที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ด้านทักษะและกระบวนการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทักษะการปฏิบัติงาน และทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม พบว่า มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกทักษะ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความขยัน ความรับผิดชอบ และความอดทน พบว่า มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกคุณลักษณะ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหน่วยการเรียนรู้ว่ามีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูผู้สอนและผู้บริหารเห็นว่าการเรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรท้องถิ่น รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนบุคคลในชุมชนมีความพึงพอใจและภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน

พระชยสร สมบุญมาก (สมบุญ โญ) (2549) ได้พัฒนาหลักสูตรเน้นกระบวนการถ่ายทอด ภูมิปัญญาล้านนา : กลองสะบัดชัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรเน้นกระบวนการถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้านนา : กลองสะบัดชัย ซึ่งเป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1)การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร 2)การสร้างหลักสูตร 3)การทดลองใช้หลักสูตร 4)การประเมินผลหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1)การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่ามีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรมีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรเน้นกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาล้านนา : กลองสะบัดชัย 2)การสร้างหลักสูตร ได้หลักสูตรที่ประกอบด้วย หลักการ คำอธิบายรายวิชา จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน ขอบข่ายเนื้อหา แนวทางการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียน การสอน และการประเมินผล 3)การทดลองใช้หลักสูตร ได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้ในโครงการโรงเรียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา กับผู้เรียนจำนวน 10 คน สอนโดยปราชญ์ชาวบ้านร่วมกับครูผู้ช่วยสอนและผู้วิจัยเป็นระยะเวลา 74 คาบ และ 4)การประเมินผลหลักสูตร ด้านความรู้ของผู้เรียน โดยใช้การวิเคราะห์จากการตอบคำถามและการซักถามของผู้เรียน สังเกตวิธีการแสดงการตีกลองสะบัดชัยของผู้เรียน และคำถามท้ายแผนการสอน ด้านทักษะของผู้เรียน โดยใช้การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งการเรียนภาคทฤษฎี การฝึกปฏิบัติ ตลอดจนความสามารถในการตีกลองสะบัดชัยและการใช้เครื่องดนตรีประกอบกลองสะบัดชัย ด้านเจตคติของผู้เรียน โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรกลองสะบัดชัย พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิชา กลองสะบัดชัยเป็นอย่างดี มีทักษะในการตีกลองสะบัดชัย และมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรวิชากลองสะบัดชัย

ภิรมย์ อิศโร (2549) ได้พัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องกึ่งเลียบ โรงเรียนบ้านท่าสนุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1)พัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องกึ่งเลียบ โรงเรียนบ้านท่าสนุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา 2)เพื่อติดตามผลการใช้หน่วยการเรียนรู้เรื่อง กึ่งเลียบ โดยพิจารณาจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทักษะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการนำเสนองาน และทักษะการแสวงหาความรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบ และความกล้าแสดงออก ความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยการเรียนรู้ เรื่องกึ่งเลียบ โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยวิธีการประเมินตามสภาพจริง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินทักษะที่พึงประสงค์ แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบสัมภาษณ์ถึง โครงสร้าง และแผนการจัดการเรียนรู้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้น ป.6 โรงเรียนบ้านท่าสนุก ปีการศึกษา 2548 จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า 1)หน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ จำนวนชั่วโมงที่สอน จำนวนแผนจัดการเรียนรู้ และการระบุนมาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น 2)นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยประเมินจากแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์และการประเมินชิ้นงานอยู่ในระดับดีมาก 3)ทักษะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยการพิจารณานักเรียนเป็นรายบุคคลและประเมินลงในแบบประเมินทักษะที่พึงประสงค์ ผลพบว่ามีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกทักษะ 4)คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการพิจารณานักเรียนเป็นรายบุคคลและประเมินลงในแบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผลพบว่ามีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทั้งสองคุณลักษณะ และ 5)ความคิดเห็นของนักเรียนและชุมชน โดยใช้ในการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และวิธีสนทนากลุ่ม ในประเด็นความรู้สึกรต่อการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้เรื่องกึ่งเลียบ การมีวิทยากรมาให้ความรู้ การศึกษานอกสถานที่ การค้นคว้าด้วยตนเอง การทำงานเป็นกลุ่ม ปัญหาในการเรียน การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ปัญหาอุปสรรค และความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ผลพบว่าผู้ให้ข้อมูลต่างรู้สึกชอบที่มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องกึ่งเลียบ

ฐานนียา คล้ายทอง (2551) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเสริมสร้างความสามัคคีและสันติสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเสริมสร้างความสามัคคีและสันติสุขสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดคุณลักษณะที่

ฟังประสงค์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 44 คนผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการเสริมสร้างความสามัคคีและสันติสุข ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเนื่องจาก 1)ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเสริมสร้างความสามัคคีและสันติสุขสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2)คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง การเสริมสร้างความสามัคคีและสันติสุข โดยรวมอยู่ในระดับดี

นาตยา นาคปลัด (2552) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาความต้องการ ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขริ (สวิงประชาสรรค์) 2)สร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขริ (สวิงประชาสรรค์) 3)ศึกษาผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขริ (สวิงประชาสรรค์) โดยพิจารณาจาก 3.1)ความรู้เรื่องการแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ 3.2)การปฏิบัติงาน เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ ในด้านการเตรียมอุปกรณ์ กระบวนการปฏิบัติงาน และผลงาน 3.3)ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความต้องการหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ แบบทดสอบด้านความรู้ แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่ขริ (สวิงประชาสรรค์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 โรงเรียนบ้านแม่ขริ (สวิงประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจอยู่ในระดับมากที่สุด การสร้างหลักสูตร ผลการประเมินความสอดคล้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร มีความสอดคล้องมากที่สุด ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น พบว่า 1)ผลการเรียนด้าน

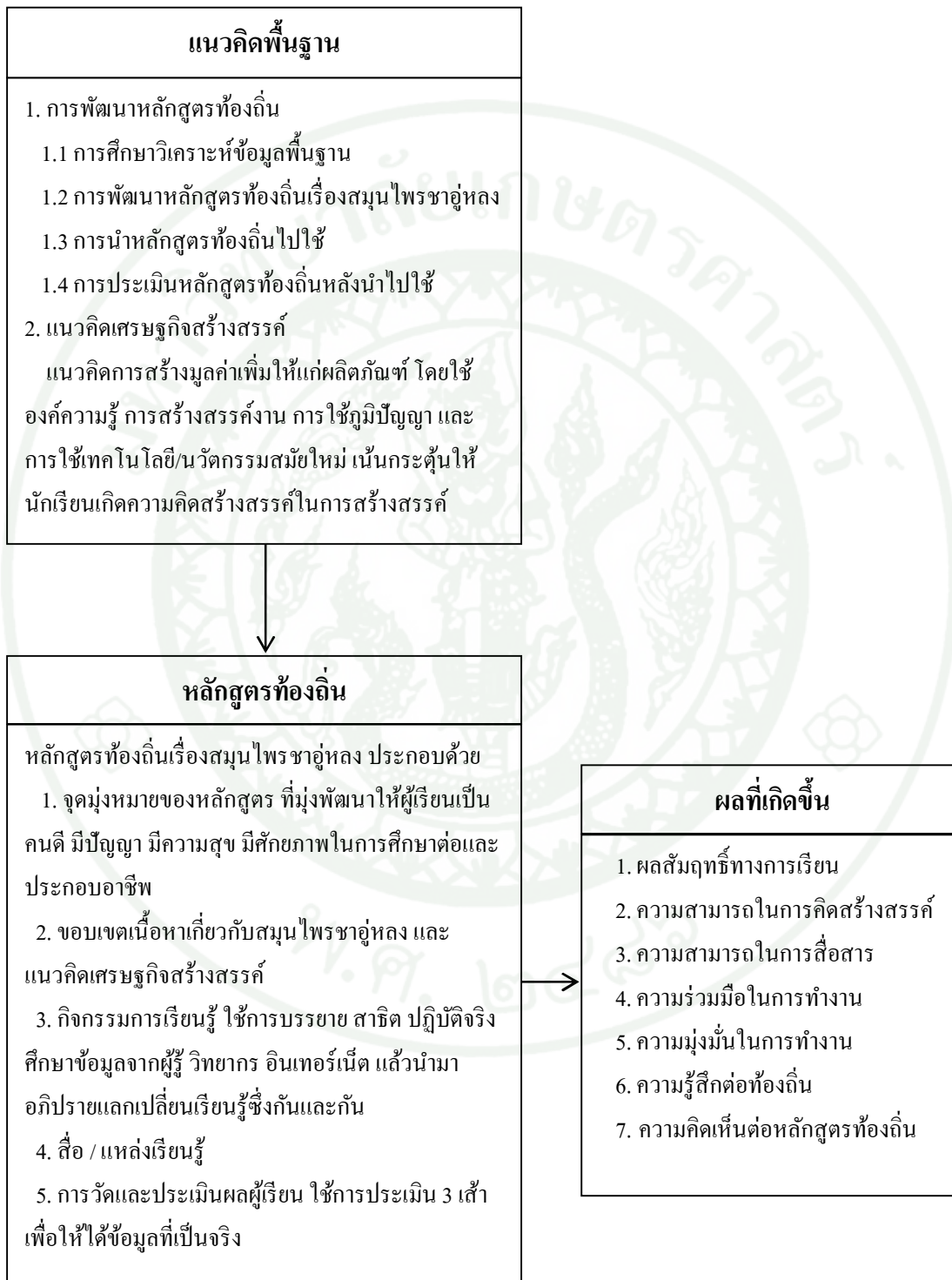
ความรู้ที่อยู่ในระดับดีมาก 2) การปฏิบัติงานในด้านการเตรียมอุปกรณ์ กระบวนการปฏิบัติงาน และผลงาน มีคะแนนผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ศิริมงคล ทนทอง (2553) ได้พัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุรินทร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุรินทร์สำหรับเด็กปฐมวัยและเพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรที่มีต่อการพัฒนาการด้านการเรียนการสอนและความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบแผนการวิจัยและพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุรินทร์สำหรับเด็กปฐมวัย และแบบประเมินพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึภาคภูมิใจในตัวเอง ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฉบับยกร่างประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยผ่านการพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน จากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 5 ห้องเรียน คือ โรงเรียนบ้านตอกตรา โรงเรียนบ้านวังปลัด โรงเรียนบ้านทับทัน โรงเรียนบ้านเสียว โรงเรียนบ้านสนบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 นำหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปขยายผลการใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 2 ห้องเรียนจากโรงเรียนบ้านตาแตรว ทัพตัดและโรงเรียนหนองโสนวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 3 แล้วปรับปรุงหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเด็กปฐมวัยให้เป็นฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย 5 กลุ่ม เนื้อหา คือ กลุ่มที่ 1 การประกอบอาชีพ ประกอบด้วยหน่วย การทำนาปลูกข้าว หน่วยการทอผ้าไหม หน่วยการทำเครื่องเงิน และหน่วยการทำเครื่องจักสาน กลุ่มที่ 2 พิธีกรรมขนบธรรมเนียมและประเพณี ประกอบด้วย หน่วยแซนโฎนตา หน่วยบุญผะเหวด หน่วยบุญสงกรานต์ และหน่วยบุญบั้งไฟ กลุ่มที่ 3 อาหารพื้นบ้าน ประกอบด้วย หน่วยขนมบายกริม หน่วยขนมเนยล หน่วยขนมนางเล็ด และหน่วยขนมดอกคำเจียก กลุ่มที่ 4 ศิลปะและการละเล่น ประกอบด้วย หน่วยของเด็ก หน่วยนิทานพื้นบ้าน หน่วยงานช่างสุรินทร์ และหน่วยกันตริม และกลุ่มที่ 5 แหล่งโบราณสถานและบุคคลสำคัญประกอบด้วย หน่วยสุรินทร์จังหวัดของหนู หน่วยพระยาสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง หน่วยอ่างเก็บน้ำห้วยเสนา และหน่วยหลวงปู่ดูล์ดูล 2) ผลการศึกษาพัฒนาการด้านการเรียนและความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า เนื้อหาและกิจกรรมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนได้ครบทั้ง 4 ด้านคือด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจสังคมและสติปัญญา

ส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีความสนใจในกิจกรรมและต้องการเรียนรู้เรื่องราวใน
ท้องถิ่นมากขึ้น อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นสุรินทร์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาผลและกระบวนการในการทำวิจัย
ซึ่งได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้น
ขั้นตอนแรกต้องเริ่มด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั้งของชุมชนและโรงเรียนในด้านต่างๆ เนื่องจาก
ข้อมูลเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ผู้วิจัยสามารถที่จะดำเนินการพัฒนา
หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และจะไม่ทำให้
เกิดปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ในระหว่างการดำเนินการวิจัย ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่นนั้นต้องอาศัยความร่วมมือของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้ง โรงเรียน ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น
ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้วิจัย ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรขึ้น โดยที่จำเป็น ต้องใช้การประเมินในทุก
ระยะของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งระยะก่อน ระหว่าง และหลังการใช้หลักสูตร
ขั้นตอนการออกแบบหลักสูตรนั้นต้องยึดเอาความสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรบูรณาการ
โดยการจัดการเรียนการสอนที่ยึดตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่
สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และเน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไป
ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น เป็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และโรงเรียน โดยจัดทำ
เป็นหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับสมุนไพรอายุหลง ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญในท้องถิ่น โดยมี
จุดเน้นของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต้องคำนึงถึง 3 ส่วนคือ เนื้อหาสาระ ที่ต้องให้นักเรียนได้
เรียนรู้และภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง กระบวนการเรียนการสอน ต้องให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับ
ประสบการณ์จริงจากชุมชน และต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการ
สอน การประเมินผลจะเน้นการประเมินตามสภาพจริงที่แสดงถึงพัฒนาการที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน
อย่างแท้จริง โดยเป็นการใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
ประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อทำความเข้าใจและรู้จักผู้เรียนให้ชัดเจนที่สุด
ทั้งในด้านสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน
ในการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติใน
สถานการณ์ที่มีความหมายต่อตนเองและเป็นสถานการณ์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตจริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ตามหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาออกเป็น 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

ระยะที่ 3 การนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้

ระยะที่ 4 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

จากขั้นตอนการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปเป็นตารางแสดงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

ขั้นตอน	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	1.1 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	1.2 เพื่อ กำหนดเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่จะนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น	การสังเกตและการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ ศักยภาพและความต้องการของชุมชน และ โรงเรียนบ้าน	บุคคลากรใน ชุมชนและ โรงเรียน บ้านด้าน	แบบบันทึกการ สังเกตและแบบ บันทึกการ สัมภาษณ์	เนื้อหาสาระ/ ประเด็นที่ สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการ ของท้องถิ่นที่จะ นำมาพัฒนาเป็น หลักสูตรท้องถิ่น
2. การ พัฒนา หลักสูตร ท้องถิ่น	2.1 เพื่อ ดำเนินการร่าง หลักสูตรและ เอกสาร ประกอบ หลักสูตร	จัดประชุม คณะกรรมการ สถานศึกษาเพื่อ แต่งตั้งคณะทำงาน จากนั้นจึงร่วม ดำเนินการร่าง หลักสูตรท้องถิ่นขึ้น	คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้รู้ ในชุมชน หน่วยงาน ท้องถิ่น ผู้บริหารครู และผู้วิจัย	หนังสือเชิญเข้า ร่วมประชุม และบันทึก รายงานการ ประชุม คณะทำงาน และผู้วิจัย เนื้อหาสาระ หรือประเด็นที่ จะนำมาพัฒนา เป็นหลักสูตร ท้องถิ่น	ได้ความร่วมมือใน การดำเนินการ พัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่น และได้ร่าง หลักสูตรและ เอกสารประกอบ หลักสูตร
	2.2 เพื่อสร้าง และพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ ในการวัดและ ประเมิน ผู้เรียน	ศึกษาเอกสารที่ เกี่ยวกับการพัฒนา เครื่องมือวัดและ ประเมินผล การศึกษา จากนั้น คณะทำงานและ ผู้วิจัยร่วมกันสร้าง และพัฒนาเครื่องมือ ในการวัดและ ประเมินผู้เรียนให้ สอดคล้องกับตัว แปรที่ต้องการวัด	เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับ การสร้าง เครื่องมือวัด และ ประเมินผล ทางการศึกษา	ตำรา เอกสารที่ เกี่ยวข้อง คณะทำงาน และผู้วิจัย	แบบประเมิน ผลงานและ กระบวนการทำงาน ของผู้เรียน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
2.3 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ท้องถิ่นและเครื่องมือที่สร้างขึ้น และปรับปรุงแก้ไข ขอบกพร่อง	การพิจารณาด้วย ผู้เชี่ยวชาญถึงความสอดคล้องกับ ลักษณะหลักสูตร ท้องถิ่นที่ดี และ ความเหมาะสมของ เครื่องมือที่ใช้ในการ วัดและประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนา หลักสูตร ด้าน การวัดผล ด้านการ จัดการเรียน การสอน และ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนา หลักสูตร ด้าน การวัดผล ด้านการ จัดการเรียน การสอน และ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	แบบประเมิน ความ สอดคล้อง เหมาะสมของ หลักสูตรและ เครื่องมือที่ใช้ ในการวัดและ ประเมินผู้เรียน ตามความ คิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ	ข้อดี ขอบกพร่อง ของหลักสูตรและ เครื่องมือในการวัด และประเมินผู้เรียน
3. การนำหลักสูตร ท้องถิ่น ไปใช้	3.1 เพื่อ ประชาสัมพันธ์ และสร้าง ความเข้าใจแก่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการนำ หลักสูตร ท้องถิ่นไปใช้	จัดประชุมชี้แจงและ ขอความร่วมมือจาก คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้รู้ใน ชุมชน ในการมีส่วน ร่วมในการจัดการ เรียนการสอน และ การวัดและ ประเมินผล	คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้รู้ในชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555	หนังสือเชิญเข้า ร่วมประชุม แบบบันทึกการ ประชุม แผนการสอน และแบบ ประเมินผู้เรียน	ความร่วมมือจาก ผู้ปกครองและผู้รู้ ในชุมชน ในการมี ส่วนร่วมในการ จัดการเรียน การสอน และการวัด และประเมินผล
3.2 เพื่อ ประเมินและ ปรับปรุง หลักสูตร ท้องถิ่นที่ นำไปใช้สอน โดยกระบวน การวิจัย ปฏิบัติการ	จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักการของ วิจัยปฏิบัติการและ ใช้การประเมินตาม สภาพจริงในการ ประเมินผู้เรียน	ผู้วิจัย ครู วิทยากร และ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555	ผู้วิจัย ครู วิทยากร และ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555	ประเด็นปัญหา ที่พบระหว่าง การจัดกิจกรรม การเรียน การสอน แบบ ประเมินผลงาน และกระบวน การทำงานของ ผู้เรียน	ทราบถึงข้อดี ขอบกพร่องที่เป็น ปัญหาจากการจัด กิจกรรมการเรียน การสอนระหว่าง การใช้หลักสูตร และปรับปรุง กิจกรรมการเรียน การสอน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอน	จุดประสงค์	วิธีดำเนินการ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
4. การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น	4.1 เพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น	สัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง	ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555	แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น	ทราบความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น และทราบประเด็นปัญหาที่ผู้เรียนพบจากการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น แล้วนำไปพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรหลังการทดลองใช้
		จัดสนทนากลุ่มผู้เรียน	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555	ประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม	
		นำผลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร	ผลการประเมินที่ได้จากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นและการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น	แบบสรุปผล การประเมินที่ได้จากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นและการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น	

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ประกอบด้วยขั้นตอนในการพัฒนา 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

จุดประสงค์การศึกษา

เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่จะนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมาย

คือกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจงผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญได้มากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนบ้านด่านมาเป็นเวลากว่า 7 ปีแล้ว ดังนั้นจึงคุ้นเคยกับชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้สามารถเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้ตรงที่สุดประกอบด้วย ผู้นำชุมชนจำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน ผู้รู้ในชุมชน จำนวน 1 คน ผู้บริหาร จำนวน 1 คน คณะครู จำนวน 10 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 12 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกสภาพแวดล้อมของชุมชน และแบบบันทึกการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยประเด็นที่ต้องการศึกษาคือ สภาพที่ชุมชนมีความพร้อมต่อการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม สภาพวิถีชีวิตของชุมชน และความประสงค์ของคนในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์มาใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำมาพิจารณาเป็นเนื้อหาสาระ/ประเด็นในการพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ ตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นไปที่แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งประเด็นที่ศึกษาได้แก่ กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จุดเน้นของหลักสูตรท้องถิ่น ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี และการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น
2. ดำเนินการติดต่อประสานงาน โดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยจากภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไปติดต่อกับผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านด่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการลงสนามทำงานวิจัย และขอความร่วมมือในการติดต่อนัดหมายคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้รู้ในชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน ในการร่วมประชุมวางแผนเพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง โดยมีการกำหนดประเด็นในการสังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเพื่อที่จะหาประเด็นที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของโรงเรียนและชุมชนมากที่สุด
3. ผู้วิจัยได้วางแผนการเข้าถึงแหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้ สภาวัดชีวิต ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นบริเวณชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านด่าน และสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านด่าน โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามประเด็นในการสังเกตและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการศึกษาความต้องการของคนในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และศึกษาเกี่ยวกับประเด็นที่จะนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น โดยแบ่งเป็นการศึกษาแหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาวัดชีวิต และทรัพยากร โดยพื้นที่ที่ใช้ในการสังเกตเป็นหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียนบ้านด่าน จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนาคุ บ้านด่าน บ้านเปียงก่อ บ้านห้วยปูด-ปู้ดู่ และบ้านบวกหญ้า ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 1 สัปดาห์ โดยเริ่มเก็บจากหมู่บ้านที่เป็นพื้นที่ราบและอยู่ใกล้โรงเรียนมากที่สุด

ตามลำดับ ซึ่งได้แก่ บ้านด่าน บ้านเปียงก่อ และบ้านนาคุ ส่วนบ้านบวคหญาเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนภูเขา ระยะทางห่างจาก โรงเรียนบ้านด่านประมาณ 7 กิโลเมตร เส้นทางเป็นถนนคอนกรีตระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร และเป็นถนนดินแดงประมาณ 4 กิโลเมตร การเดินทางสามารถใช้ได้ทั้งรถจักรยานยนต์และรถยนต์ขับเคลื่อน 4 ล้อ และบ้านห้วยปุด-ปู้ดู่ เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่บนภูเขา ระยะทางห่างจาก โรงเรียนประมาณ 5 กิโลเมตร ถือได้ว่าเป็นหมู่บ้านที่มีความยากลำบากในการเดินทางมากที่สุด เนื่องจากต้องใช้วิธีการเดินเท้าขึ้นไป หรือหากเป็นคนในพื้นที่และมีความชำนาญในเส้นทางจะใช้เวลาในการเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ ส่วนผู้วิจัยใช้วิธีการเดินเท้าขึ้นไปใช้ระยะเวลาในการเดินทาง 1 ชั่วโมง

หลังจากที่ได้ลงพื้นที่สังเกตแหล่งเรียนรู้ สภาพวิถีชีวิต ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น บริเวณชุมชนในเขตบริการของ โรงเรียนบ้านด่าน และสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านด่าน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และประเด็นที่จะพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นแล้วนั้น สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผลการศึกษา

1. บริบทของชุมชน

โรงเรียนบ้านด่าน ตั้งอยู่ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน โดยอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอบ่อเกลือ และทางทิศตะวันออกอยู่ติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านด่านประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนาคุ หมู่ 5 บ้านด่าน หมู่ 3 บ้านเปียงก่อ หมู่ 2 บ้านห้วยปุด-ปู้ดู่ หมู่ 9 และบ้านบวคหญา หมู่ 13 โดยโรงเรียนจะตั้งอยู่ในหมู่บ้านด่าน ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับบ้านเปียงก่อ

ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านนาคุ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านห้วยปุด-บ้านปู้ดู่

ผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชน พบว่า ประชากรในเขตบริการของโรงเรียน บ้านด่าน ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าถิ่น (ลาวะ) โดยจะอาศัยอยู่ตามบริเวณเทือกเขาสูง ซึ่งมีจำนวนประชากรแยกตามหมู่บ้าน ดังนี้

บ้านนาคู มีครัวเรือนทั้งหมด 45 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 145 คน แยกเป็น ประชากรชาย 68 คน และประชากรหญิง 77 คน

บ้านด่าน มีครัวเรือนทั้งหมด 102 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 291 คน แยกเป็น ประชากรชาย 152 คน และประชากรหญิง 139 คน

บ้านเปียงก่อ มีครัวเรือนทั้งหมด 67 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 205 คน แยกเป็น ประชากรชาย 105 คน และประชากรหญิง 100 คน

บ้านห้วยปุด-ปู้ มีครัวเรือนทั้งหมด 123 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 391 คน แยกเป็น ประชากรชาย 203 คน และประชากรหญิง 188 คน

บ้านบวคหญา มีครัวเรือนทั้งหมด 95 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 351 คน แยกเป็น ประชากรชาย 164 คน และประชากรหญิง 187 คน

2. การประกอบอาชีพในชุมชน

คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีทั้ง การปลูกชา การปลูกข้าว การปลูกข้าวโพด ปลูกพืชผัก หาของป่า ล่าสัตว์ ไร่บริ โภคในครัวเรือน ถ้าผลผลิตมีจำนวนมากก็จะนำไปขาย โดยในช่วงสองปีที่ผ่านมาจะมีนายทุนเข้ามารับซื้อผลผลิตจากการปลูกข้าวโพด เพื่อนำไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ ทำให้คนในชุมชนต่างหันมาปลูกข้าวโพดกันแทบทุกครัวเรือน ส่งผลให้พื้นที่ป่าจำนวนมากถูกตัดและเผาเพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการปลูกข้าวโพด การเลี้ยงสัตว์จะเลี้ยงเพื่อไว้บริโภคและขายหากมีผลผลิตที่มากพอ โดยสัตว์ที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ ไก่ หมู วัว และควาย จากการประกอบอาชีพดังกล่าวทำให้คนในชุมชนมีรายได้ที่ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่จะมีฐานะค่อนข้างยากจน ซึ่งส่งผลให้การมองเห็นความสำคัญของการศึกษามีน้อย โดยจะเห็นได้จากการที่มีผู้เรียนบางส่วนที่ออกโรงเรียนกลางคัน หรือเรียนจบการศึกษาภาคบังคับแต่ไม่เรียนต่อ เนื่องจากต้องไปทำงาน

ช่วยเหลือครอบครัวตามอาชีพเดิมของแต่ละคน หรืออาจมีบางส่วนที่ต้องไปทำงานรับจ้างตามต่างจังหวัด เพื่อหาเงินมาใช้จ่ายให้แก่ครอบครัว

3. ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนจำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 5 คน ผู้รู้ในชุมชนจำนวน 2 คน ผู้ปกครองผู้เรียนจำนวน 10 คน ผู้บริหารจำนวน 1 คน และคณะครูในโรงเรียนบ้านด่านจำนวน 10 คน ในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนยังไม่ได้นำหลักสูตรท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนแต่อย่างใด โดยจะมีเพียงตัวหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ข้าวไร่ ซึ่งถูกจัดทำขึ้นมา แต่ถูกทิ้งไว้ไม่ได้นำมาใช้เป็นเวลาหลายปีแล้ว ดังคำกล่าวของครูวิชาการว่า “...หลักสูตรท้องถิ่นเรามีนะ มันคือหลักสูตรข้าวไร่ ที่ท่าน ผอ.คนก่อนได้มอบให้ไว้ แต่ไม่แน่ใจนะว่าเคยใช้หรือเปล่า เพราะพี่ก็ย้ายมาไม่ทัน...” และเมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงประเด็นความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน พบว่า ทั้งผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนบ้านด่านต่างมีความเห็นตรงกันที่ต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกรักบ้านเกิด ดังคำกล่าวของคณะกรรมการสถานศึกษาท่านหนึ่งว่า “...ผมว่าดีนะ เด็กผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เฒ่าผู้แก่ได้ สืบทอดกันมา ถ้าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนในท้องถิ่น ผมเห็นด้วยนะครับครู...” และความคิดเห็นของผู้ใหญ่บ้านที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาว่า “...หลักสูตรท้องถิ่นที่ครูบอกมาผมเองไม่ค่อยรู้จักหรอกครับ แต่ถ้ามันทำให้เด็กบ้านเราได้เรียนรู้เรื่องในท้องถิ่นของเราผมว่าเป็นสิ่งที่ดีครับ ยิ่งถ้าใช้คนที่มีความรู้หรือคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านมาสอนเด็กๆ จะได้เรียนกับครูคนใหม่เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศใหม่ๆ อีกด้วย...”

นอกจากนี้ยังมีครูท่านหนึ่งที่นอกจากจะเห็นด้วยในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นแล้ว ยังมีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยจะพัฒนาขึ้น “...ทำเลย แจ็ค พี่ว่าโรงเรียนจะได้มีหลักสูตรท้องถิ่นเป็นของเราเอง เวลาใครมาประเมินเราก็จะได้ให้เขาประเมินหลักสูตรที่เราสร้างขึ้นและนำไปใช้สอนจริง พี่ก็อยากจะเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไปด้วย จะได้เป็นพื้นฐานในการไปเรียนต่อระดับปริญญาโท...”

4. ประเด็นที่จะพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น

จากการศึกษาศักยภาพและความต้องการของชุมชนและโรงเรียนบ้านด่าน เมื่อพิจารณาลำดับตามความสำคัญและความเป็นไปได้ในเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ชุมชนมีความพร้อมและความเหมาะสมจะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น แล้วนำข้อสรุปที่ได้ไปสู่ขั้นตอนการพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น พบว่าในชุมชน โรงเรียนบ้านด่านมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอยู่หลายท่าน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้รู้เกี่ยวกับการเกษตร เช่นการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปผลผลิต การจักสาน นอกจากนี้ภายในหมู่บ้านยังมีทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ วัดเก่าที่มีพระพุทธรูปโบราณประดิษฐานอยู่ ฝายกั้นน้ำอนุรักษ์พันธุ์ปลาธรรมชาติ แปลงปลูกผัก สวนชาอู่หลง แปลงเพาะต้นไม้มงคลโครงการปิดทองหลังพระ เป็นต้น ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่สามารถให้ผู้เรียนออกไปศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองได้

4.1 เนื้อหาหลักที่มีความเหมาะสมจะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น

ผู้วิจัย ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และตัวแทนผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ร่วมกันอภิปรายพิจารณาประเด็นที่จะนำมากำหนดเป็นเนื้อหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นว่าชุมชนมีความเหมาะสมในเรื่องใด เมื่อพิจารณาลำดับตามความสำคัญและความเป็นไปได้ในเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ชุมชนมีความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ต่างให้ความเห็นไปในแนวเดียวกันว่าชุมชนมีศักยภาพในพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับชาอู่หลง เนื่องจากว่า มีความพร้อมทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่สร้างขึ้น โดยในชุมชนได้มีการรวมกลุ่มปลูกชาอู่หลงเป็นสวนชาในหมู่บ้าน จากนั้นจึงมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชาอู่หลง โดยมีโรงงานขนาดเล็กในหมู่บ้านที่กลุ่มแม่บ้านนาคูบริหารงานร่วมกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาจากสถานที่จริง โดยจะได้เรียนรู้ตั้งแต่การเริ่มปลูกชาอู่หลง การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว ตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ส่งขายตามท้องตลาด นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และความชำนาญ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวกับชาอู่หลงอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นประธานแม่บ้านนาคู อีกทั้งยังเป็นผู้ปกครองที่มีลูกมีหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนบ้านด่าน ดังคำพูดที่ได้สนทนากับทางผู้วิจัยว่า “...มาเถอะครู พวกเราอยากให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกชาอู่หลง นี่ขนาดเด็กในหมู่บ้านเองยังไม่ค่อยรู้จักเลยว่าที่ปลูกบนสวนนี่คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร กลุ่มแม่บ้านนาคูปลูกชาอู่หลงมาหลายปีแล้วข้างบนเนินนี้ใช้หมดเลยนะครู ที่เริ่มปลูกก็มีอีกสวนอยู่อีกฝั่งหนึ่ง เราทำส่งขายทั้งตลาดในอำเภอ

บ่อเกลือ อำเภอบัวเก็ดมีนะ ที่ร้านภูฟ้าในเมืองน่านเราก็ส่งไปขาย แต่ช่วงนี้ทำไม่ค่อยทันเพราะ
คนงานติดปลูกข้าวโพด ถ้าจะให้ช่วยอะไรก็บอกนะครู เรายินดีช่วย...”

4.2 เนื้อหาที่มีความเห็นว่าควรจะนำไปใช้ในหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้
ผลิตภัณฑ์

นอกจากนั้นยังมีครูท่านหนึ่งเสนอความคิดเห็นขึ้นมา โดยอยากให้มีเนื้อหา
เกี่ยวกับการออกแบบและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลงให้เป็นรูปแบบที่แปลกใหม่ แตกต่างจาก
ผลิตภัณฑ์ที่ตลาดทั่วไป ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรในท้องถิ่น ดัง
คำกล่าวของครูท่านหนึ่งว่า “...พื้เห็นตัวอย่างที่เขาทำของที่ระลึกขายตามตลาดนะ จะใช้การ
ออกแบบของธรรมดาๆ ให้มีความแปลกใหม่ สวยงาม และเพิ่มราคาสินค้าให้สูงขึ้นได้ด้วยนะ
เพราะฉะนั้นถ้าหลักสูตรเราสอนให้เด็กฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์ พื้ว่าหลักสูตรที่สร้างจะมีคุณค่า
มากนะ...” ครูอีกท่านหนึ่งก็ได้ให้ความเห็นในลักษณะคล้ายกันเกี่ยวกับความต้องการให้เพิ่มเนื้อหา
เกี่ยวกับการจัดการการตลาดในหลักสูตร โดยให้ความเห็นว่าเมื่อสร้างผลิตภัณฑ์เสร็จแล้วนั้น
ก่อนนำไปวางขายผู้เรียนต้องได้เรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดอีกเรื่องหนึ่ง เพราะเป็น
เนื้อหาที่เชื่อมโยงสู่การทำธุรกิจสมัยใหม่ ดังคำกล่าวที่ว่า “...ป้าว่าให้เด็กเรียนอีกเรื่องหนึ่งสิ เกี่ยวกับ
กลยุทธ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดราคา การโฆษณาสินค้า การส่งเสริมการขาย ไม่ว่าจะเป็นลด
แลก แจก แถม เนื้อหาพวกนี้เขาเรียกว่าอะไรนะ เกี่ยวกับเรื่องการจัดการการตลาดใช้ไหม ป้าว่ามัน
เหมาะที่จะจัดเข้าในหลักสูตรท้องถิ่นนะ เด็กจะได้เรียนรู้ครบทุกเรื่องตั้งแต่ผลิตยันเอาไปขาย จะได้
ทันกับสมัยใหม่ไง...” ซึ่งหลังจากที่แสดงความคิดเห็น ก็มีครูและคณะกรรมการสถานศึกษาหลาย
ท่านเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว จึงมีความประสงค์ให้นำเอาแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ
เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการการตลาดมาเป็นเนื้อหาให้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงนี้ด้วย

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

หลังจากได้ศึกษาศักยภาพและความต้องการของชุมชนจนได้ประเด็นที่เหมาะสม ในการ
นำมาสร้างเป็นหลักสูตรท้องถิ่นแล้ว จึงนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนการพัฒนาแบ่งเป็น 3 ลำดับ ได้แก่ 1) การร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบ
หลักสูตร 2) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน 3) การตรวจสอบ
คุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่นและเครื่องมือที่สร้างขึ้นพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยได้
ประชุมวางแผน โดยความร่วมมือร่วมกับผู้บริหาร 1 คน คณะครูที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม 10 คน

คณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน ตัวแทนผู้ปกครอง 5 คน ผู้นำชุมชน 2 คน และผู้รู้ในชุมชน เกี่ยวกับสมุนไพรชาอู่หลง 1 คน ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จุดประสงค์การศึกษา

1. ร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
2. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน
3. ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่นและเครื่องมือที่สร้างขึ้น พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

วิธีดำเนินการ

1. การร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง
 - 1.1 นำข้อค้นพบที่ได้จากขั้นตอนการศึกษาศักยภาพและความต้องการของชุมชน มาร่วมประชุมเพื่อระดมสมอง โดยความร่วมมือของผู้วิจัย คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองผู้เรียน และผู้วิจัยได้เชิญผู้ที่จะมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับชาอู่หลง ซึ่งเป็น ประธานแม่บ้านบ้านนาคู่ ที่ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในการปลูกและแปรรูปผลิตภัณฑ์ชาอู่หลง โดยตัววิทยากรเองก็มีความยินดีที่จะเข้าร่วมการทำวิจัยในครั้งนี้ด้วยตนเอง โดยการประชุมครั้งนี้จะเป็นการพิจารณาประเด็นความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและประเด็นเนื้อหาที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และร่วมกันดำเนินการร่างพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ซึ่งประกอบด้วยทั้งการชี้แจงจุดประสงค์ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การเลือกเนื้อหา การออกแบบจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความรู้สึกรักต่อท้องถิ่น

1.2 ร่วมดำเนินการร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ซึ่งประกอบด้วยทั้ง จุดมุ่งหมาย การเลือกเนื้อหา การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การออกแบบการวัดและประเมินผลผู้เรียน และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน ทำให้ได้ยกร่างหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลงดังต่อไปนี้

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดทั้งด้านความรู้ เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน และความมุ่งมั่นในการทำงาน ของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้น โดยได้สร้างแบบประเมินที่มีรูปแบบการประเมินแบบ rubric score ที่สามารถประเมินทั้งความรู้ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน และความมุ่งมั่นในการทำงาน ที่ต้องการให้เกิดด้วยการใช้แบบประเมินเพียงชิ้นเดียว ซึ่งจากเดิมผู้วิจัยคิดจะพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน 3 ชิ้น ได้แก่ แบบประเมินชิ้นงานของผู้เรียน แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วหากแยกเครื่องมือในการประเมินออกเป็น 3 ชิ้น ดังกล่าวอาจทำให้ผู้ประเมินเกิดความสับสนเนื่องจากต้องใช้แบบประเมินหลายชิ้นเกินไปจนอาจส่งผลทำให้ได้ผลการประเมินไม่ครบทุกประเด็น ดังนั้นการออกแบบและสร้างเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ขึ้นมาเป็นชิ้นเดียวกัน โดยที่สามารถวัดได้ครอบคลุมทุกประเด็นตามจุดมุ่งหมายของแผนการสอนแต่ละแผน จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผู้เรียนของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ซึ่งตั้งชื่อว่า แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน มีวิธีการสร้างและพัฒนา ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาตำราเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงและการสร้างเกณฑ์ในการประเมินรวมทั้งเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงโดยละเอียด โดยในการประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน ที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงครั้งนี้ มีองค์ประกอบในการประเมิน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน และความมุ่งมั่นในการทำงาน

2.2 กำหนดนิยามการประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการได้ประสบการณ์จากการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ซึ่งพิจารณาจากการประเมินผลงานของผู้เรียนที่แสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการออกแบบและการทำผลิตภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถทางปัญญาของผู้เรียนในการสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น

ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถทางปัญญาของผู้เรียนในการนำเสนอผลงาน โดยพิจารณารูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจนพร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัดเข้าใจง่าย

ความร่วมมือในการทำงาน พิจารณาจากพฤติกรรมของสมาชิกทุกคนของแต่ละกลุ่มในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม

ความมุ่งมั่นในการทำงาน พิจารณาจากพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละกลุ่มที่แสดงออกความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหา ที่พบในระหว่างการทำงาน

2.3 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดประเด็นที่จะประเมินให้ครอบคลุมกับทุกเนื้อหา และกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้อย่างชัดเจน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ rubric score ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การให้คะแนนการประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผ่นป้ายนิเทศ	เนื้อหาดี	เนื้อหาดี	เนื้อหาดี	เนื้อหาไม่	เนื้อหาไม่ตรง
	รายละเอียด	รายละเอียด	รายละเอียด	ครอบคลุมตาม	ประเด็นตาม
	ครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มี	ครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มี	ครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด แต่	หัวข้อที่กำหนด	หัวข้อที่
	การจัดระเบียบ	การจัดระเบียบ	การจัดระเบียบ	ขาดการจัดระเบียบ	กำหนด
	ข้อมูล และเชื่อมโยงความคิดได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ชัดเจน	ข้อมูล แต่การเชื่อมโยงความคิด	ข้อมูลยังไม่ค่อยดี	ข้อมูล และไม่มี	
	เชื่อมโยงความคิด	เชื่อมโยงความคิด	และยังขาดการ	เชื่อมโยงความคิดที่	
	ได้	ยัง ไม่ค่อยมีความ	เชื่อมโยงความคิดที่	เป็นเหตุเป็นผลกัน	
	เป็นผล ชัดเจน	เป็นเหตุเป็นผล	เป็นเหตุเป็นผลกัน		
เข้าใจง่าย	มากนัก				
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้	เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์	เป็นผลงานที่มี	เป็นผลงานที่
	องค์ความรู้ ร่วมกับ	องค์ความรู้ ร่วมกับ	ความรู้ ทำให้ได้ผล	ความแปลกใหม่	ไม่มีความ
	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	งานที่มีความแปลก	แต่ยังไม่ได้เกิดจาก	แปลกใหม่
	ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่	ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่	ใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่	การใช้องค์ความรู้ที่	ไม่ได้เกิดจาก
	ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความ	ยังขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา	มี และขาดการนำ	การนำองค์
		สะท้อนถึงความ	ใช้ร่วมกับ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ความรู้ที่มี มา
	เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	องค์ความรู้ที่มี	มาใช้	ผสมผสานกับ	
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	
ความสามารถในการสื่อสาร	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วนและจัดลำดับต่อเนื่อง ชัดเจนพร้อมทั้งมีการขยายในการพูด	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีการขยายในการพูด นำเสนอด้วย	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนออย่าง	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่นำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	ไม่มีรูปแบบและขาดข้อมูลในการนำเสนอ
	นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด	ความมั่นใจเสียงดังฟังชัดแต่ยังขาด	ความมั่นใจและขาดการจัดลำดับที่	การนำเสนออย่าง	
	เข้าใจง่าย	ความชัดเจน	ต่อเนื่องชัดเจน	ความมั่นใจ	
		เข้าใจยาก			

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คน เท่านั้นที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คน เท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ไม่มีการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	ไม่มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม
	มีความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติ	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติ	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติ	ไม่มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติ
	มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน	มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน	มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน	มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน	ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน
	แก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	แก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	แก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	แก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	ไม่แก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน
	ปฏิบัติงาน	ปฏิบัติงาน	ปฏิบัติงาน	ปฏิบัติงาน	ไม่ปฏิบัติงาน

2.4 กำหนดวิธีการให้คะแนนเกณฑ์การประเมินและเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน และคำชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการและเกณฑ์ในการประเมินดังนี้

เกณฑ์การประเมิน จะนำคะแนนที่ได้ในแต่ละรายการประเมินมารวมกัน แล้วใช้เกณฑ์การตัดสินคุณภาพดังนี้

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

2.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาถึงความสอดคล้องเหมาะสม และความชัดเจนของแบบประเมิน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

2.6 ปรับปรุงแบบประเมินให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียนที่สร้างขึ้น ด้วยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมและความชัดเจนของทั้งตัว ขกร่างหลักสูตรและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผู้เรียน โดยประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการสอน จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จำนวน 1 ท่าน โดยใช้ผล ของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในประเด็นตามองค์ประกอบต่างๆ ที่มี ข้อบกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการศึกษา

จากการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ มีข้อเสนอแนะในประเด็นดังต่อไปนี้

1. หลักการและเหตุผล

1.1 ควรปรับภาษาที่เขียนให้มีความชัดเจน ตัวอย่างเช่น “ผู้วิจัยจึงร่วมมือกับชุมชนโดย ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ” ปรับภาษาให้กระชับได้ใจความโดยตัดบางวลีออกได้ดังนี้ “ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ” และตัดเอาบางข้อความที่มีสาระไม่ตรงประเด็น ออกไป เช่น “ปัจจุบันมีข้าราชการครู 13 คน พนักงานราชการ 2 คน ครูอัตราจ้าง 1 คน และ ลูกจ้างประจำชั่วคราว 4 คน รวมมีบุคลากรในโรงเรียนทั้งสิ้น 20 คน” และ “จะเห็นได้ว่าหลักสูตร ที่สร้างขึ้นนั้นสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งจะมีความสำคัญใน การเสริมหลักสูตรแกนกลางให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น” ซึ่งการตัดเอาข้อความดังกล่าวออกไปทำให้ หลักการและเหตุผลของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรอายุทอง มีความกระชับชัดเจนมากขึ้น

1.2 การขึ้นย่อหน้าใหม่ในเนื้อหาที่มีหลายประเด็นมากเกินไป โดยในแต่ละย่อหน้า ควรจะมีเนื้อหาเพียงเนื้อหาเดียว โดยเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความสำคัญและตรงประเด็นขึ้นก่อน

จากนั้นจึงเป็นเนื้อหาที่จะสนับสนุนให้หลักการและเหตุผลมีความน่าเชื่อถือ โดยการแบ่งแต่ละเนื้อหาออกเป็นย่อหน้านั้นจะทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านและจับประเด็นได้ง่ายขึ้น

1.3 ควรเพิ่มเนื้อหาที่ทำให้หลักการและเหตุผลมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้ “ควรกล่าวถึงจากสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ หลักสูตรท้องถิ่นมีความจำเป็นอย่างไรเสียก่อน และเหมาะสมกับผู้เรียนในท้องถิ่นนี้อย่างไร และกล่าวถึงว่าท้องถิ่นนี้มีอะไรที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงสนใจจะพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรท้องถิ่น”

1.4 การนำเอาเนื้อหาที่เขียนเป็นวิสัยทัศน์และหลักการ มาเขียนรวมกับเนื้อหาของหลักการและเหตุผล โดยไม่ต้องเขียนแบ่งออกเป็นข้อๆ แต่เขียนเรียงบรรทัดให้เป็นเนื้อหาของหนึ่งย่อหน้าใหม่

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ส่วนที่เป็นความรู้ (Cognitive Domain) ส่วนที่เป็นทักษะ (Psychomotor Domain) และส่วนที่เป็นคุณลักษณะ (Affective Domain) และในการเขียนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่าในการเขียนจุดมุ่งหมายควรให้เป็นมโนทัศน์ (Concept) เดียวกัน กล่าวคือ จุดมุ่งหมายแต่ละข้อควรจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการเพียงพฤติกรรมเดียว เช่น จากเดิมจุดมุ่งหมายข้อที่ 3. “เพื่อให้ผู้เรียนมีความร่วมมือในการทำงาน และมีความสามารถในการสื่อสาร” จะเห็นได้ว่ามีมโนทัศน์ถึง 2 ประการ ซึ่งต่างจากจุดมุ่งหมายข้ออื่นๆ ที่มีเพียงมโนทัศน์เดียวเหมือนกันทุกข้อ ดังนั้น จึงปรับปรุงแก้ไขโดยการแยกพฤติกรรมทั้งสองออกจากกัน โดยสร้างเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งข้อ ทำให้ได้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ปรับแก้แล้วดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรชาอู่หลง
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ การออกแบบการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ และการนำเสนอสู่การตลาด
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร

4. เพื่อให้ผู้เรียนมีความร่วมมือในการทำงาน
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน
6. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึภาคภูมิใจในท้องถิ่น

3. โครงสร้างของหลักสูตร

ในส่วนของโครงสร้างของหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ได้มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาที่ใช้สอนให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบท โดยมีการเพิ่มเนื้อหาหลักอีก 2 ประเด็น ได้แก่ การบริหารจัดการการตลาด และการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพิ่มจากเดิมมี 5 แผน การจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการสอน 16 ชั่วโมง ปรับเป็น 7 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการสอน 20 ชั่วโมง และได้เปลี่ยนแปลงลำดับของเนื้อหาใหม่ให้ผู้เรียนรู้จากเนื้อหาพื้นฐานตามลำดับขั้น ทำให้ได้โครงสร้างของหลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ดังนี้

ตารางที่ 3 โครงสร้างของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
แผนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง	2
แผนที่ 2 การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	2
แผนที่ 3 หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	2
แผนที่ 4 แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์	2
แผนที่ 5 การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์	7
แผนที่ 6 การบริหารจัดการการตลาด	3
แผนที่ 7 การทำบัญชีรายรับรายจ่าย	2
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	20

4. แนวทางการจัดการเรียนการสอน

ในส่วนของแนวทางการจัดการเรียนการสอน ได้มีการปรับปรุงแก้ไขโดยการเขียนแสดงวิธีในการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจน เช่น วิธีการสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนแบบสาธิต วิธีการสอนแบบลงมือปฏิบัติ วิธีการสอนโดยการศึกษาดูงาน เป็นต้น ดังนั้นจึงได้ทำการปรับการเขียนเพิ่มเติมจากเดิมได้ดังนี้

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาวอุบลราชธานี ใช้เทคนิคของการวิจัยปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และเน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน โดยการบรรยาย สาธิต ปฏิบัติ และศึกษาข้อมูลจากผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญ หรือจากภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมไปถึงการสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต และนำมาประยุกต์กับความรู้ ประสบการณ์ การอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับวิทยากร การศึกษาจากสถานที่และปฏิบัติจริง การออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ และการนำเสนอสู่การตลาด

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

ในส่วนของแนวทางการจัดการเรียนการสอน ได้มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง มุ่งให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ได้ปรับกิจกรรมการเรียนรู้เอื้อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย และปรับโดยการเพิ่มเติมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นหัวใจหลักของแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และในการเขียนกิจกรรมการเรียนรู้โดย

เห็นว่าควรปรับการเขียนให้จุดเด่นอยู่ที่ผู้เรียน โดยใช้คำที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตัวอย่างเช่น

จากเดิม “ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมของดีในชุมชน” ควรตัดคำว่า “ให้” ออก เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรมนั้นเองมากกว่าที่ครูให้ผู้เรียนทำ ปรับเป็น “ผู้เรียนทำกิจกรรมของดีในชุมชน”

จากเดิม “แบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่มๆ ละเท่าๆ กัน โดยให้เข้าแถวตอนลึกเรียงตามความสูง” ปรับเป็น “ผู้เรียนแบ่งกันเข้าเป็นกลุ่ม 2 กลุ่มๆ ละเท่าๆ กัน โดยให้เข้าแถวตอนลึกเรียงตามความสูง”

จากเดิม “ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ในประเด็นที่เหมือนและแตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม” ปรับเป็น “ผู้เรียนและครูร่วมกันอภิปราย ในประเด็นที่เหมือนและแตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม” เป็นต้น

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน

ในส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข ในหลายประเด็นดังต่อไปนี้

7.1 ควรปรับการเขียนเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละรายการประเมิน โดยการนิยามตัวบ่งชี้ของรายการประเมินแต่ละรายการให้มีความชัดเจน เพื่อง่ายต่อการสังเกตพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่าผู้เรียนมีผลงานอยู่ในระดับใด โดยอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรปรับใช้คำที่แสดงถึงตัวบ่งชี้ เช่น มีความแตกต่าง มีความน่าสนใจ นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

7.2 ในการทำ Rubric Score อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การทำ Rubric ไม่ใช่เพียงการตัดข้อความให้สั้นลง เพราะถ้าหากว่าเนื้อหาแต่ละตัวบ่งชี้มีความสมบูรณ์ในตัวของมันเองแล้ว ควรใช้คำเชื่อมโยงในการบอกสิ่งที่ขาดหรือบกพร่อง เช่น มีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เสนอแนวทางในการแก้ปัญหา แต่เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน เป็นต้น

ระยะที่ 3 การนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาวอุ้มหลง ไปใช้

จุดประสงค์การศึกษา

1. เพื่อนำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปใช้จัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการวิจัยปฏิบัติการ(Action Research)
2. เพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นที่นำไปใช้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ใช้หลักการของการวิจัยปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัย ครู วิทยากร ผู้ปกครอง และผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
2. แบบบันทึกหลังการสอน
3. อนุทิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน โดยการนำข้อมูลการประเมินอย่างน้อย 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้สอน ประเมินผู้เรียน ครูผู้ร่วมวิจัยประเมินผู้เรียน ผู้เรียนประเมินตนเอง ผู้เรียนประเมินเพื่อน และผู้ปกครองประเมินนักเรียน มารวมคะแนนและหาค่าเฉลี่ย จากนั้นจึงนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกต สัมภาษณ์ การเขียนสะท้อนของผู้เรียนในอนุทิน ที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลงไปใช้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประเมินผลงานของผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน

2. บันทึกข้อมูลระหว่างการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลงไปใช้ ที่เป็นผลการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความรู้สึกต่อท้องถิ่น โดยผู้วิจัยและผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย จะร่วมกันสังเกตพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกถึงคุณลักษณะต่างๆ ทุกครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอน

3. ข้อมูลที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้สอน และปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลงไปใช้ ซึ่งจะเป็นลักษณะของการเขียนบันทึกหลังการสอน และข้อมูลที่เป็นการสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนนั้น ได้จากการเขียนอนุทิน แล้วนำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาสรุปรวม โดยคิดเป็นวงจรปฏิบัติการ 1 วงจร ต่อ 1 แผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยร่วมปรึกษากับครู วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองผู้เรียน และผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และบทบาทของแต่ละคนในการมีส่วนร่วมของการนำหลักสูตรท้องถิ่นไป

ใช้ โดยนำเอาหลักสูตรและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่ผ่านการพิจารณาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นที่เรียบร้อยแล้วจำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ นำไปใช้กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน จำนวน 12 คน ทำการสอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 10 สัปดาห์ โดยเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2556 จำนวน 20 ชั่วโมง โดยเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และวิทยากรในชุมชนตามบทบาทที่วางไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง ผู้วิจัยได้ประสานงานกับครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในการเตรียมความพร้อมทั้งห้องและเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอตามจำนวนผู้เรียน อีกทั้งยังเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเกณฑ์การประเมินผลงานของผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจในการร่วมประเมินผลงานผู้เรียนให้ได้ ผลการประเมินที่ตรงตามความเป็นจริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง โดยได้ประสานงานกับผู้ปกครองผู้เรียนในการสนับสนุนพาหนะ เพื่อพาผู้เรียนออกไปศึกษาดูงานสวนชาอู่หลง และประสานงานกับวิทยากรผู้เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกชาอู่หลง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลรักษา และการเก็บใบชาอู่หลง และเตรียมตัวทบทวนกิจกรรมที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ประสานงานกับครูผู้สอนวิชาศิลปะเพื่อที่จะมาทำหน้าที่ในการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นต่างๆ เช่น ก้อนหิน ขดลวดหนีรูปถ่าย ตึกแดนจ๊กสาน ปากกาตุ๊กตา กระดาษเทาขาว และปากกาเคมี สำหรับทำงานกลุ่ม เป็นต้น โดยครูผู้สอนที่มาร่วมในครั้งนี้เป็นผู้ที่จบจากสาขาวิชาศิลปะ ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงเหมาะสมที่จะประเมินผลงานของผู้เรียนเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจากชา เพื่อใช้ในกิจกรรมวิเคราะห์จุดเด่น – จุดด้อยเหรียญรางวัล สำหรับเป็นของรางวัลในการทำกิจกรรมของผู้เรียน เป็นต้น และได้ประสานงานครูที่จะเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา มาทำหน้าที่ในการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและร่วมประเมินผลงานของผู้เรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ประสานงานครูที่จะเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นครูผู้สอนสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มาทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ แนะนำแนวทางในการลงมือทำชิ้นงาน ตลอดจนร่วมประเมินผลการทำงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่มด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต เป็นต้น โดยได้ประสานงานกับผู้ปกครองผู้เรียนจำนวน 1 ท่าน ในการสนับสนุนพาหนะที่ใช้ในการพาผู้เรียนออกไปสำรวจตลาด ซึ่งต้องเดินทางไปสำรวจตลาดเป็นระยะทางกว่า 35 กิโลเมตร และนอกจากนี้ยังประสานงานกับครูอีก 1 ท่าน เพื่อไปร่วมกิจกรรมสำรวจตลาดและถือเป็นการช่วยเหลือความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผู้เรียนอีกด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ผู้วิจัยได้ประสานงานครูที่จะเข้ามามีส่วนร่วมโดยเป็นครูผู้สอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มาทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องของการทำบัญชีรายรับรายจ่าย และได้ช่วยจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ต่างๆ เช่น บันทึกรายรับรายจ่ายที่ใช้เป็นตัวอย่าง ในการสอนบันทึกรายรับรายจ่ายของการผลิตภัณฑ์ชาอู่หลง การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสนับสนุนผู้เรียนในการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน เป็นต้น และในส่วนของ การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน ผู้วิจัยได้ประสานงานกับครู วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองผู้เรียนในการร่วมชม นิทรรศการและประเมินการนำเสนอผลงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ทั้งยังเป็นการประเมินหลักสูตรหลังการนำไปใช้กับผู้เรียนอีกด้วย

ระยะที่ 4 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

จุดประสงค์การศึกษา

เพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นหลังการนำไปใช้

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัย ผู้บริหาร คณะครู วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง
2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ ตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร คณะครู วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง และใช้การสนทนากลุ่มกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยมีวิธีดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดประเด็นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาความคิดเห็นของครู วิทยากร ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ของ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน

2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) กับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความคิดเห็นต่อการจัดหลักสูตรท้องถิ่น และความรู้สึกที่มีต่อท้องถิ่นของตน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

3. พิจารณาเรียงลำดับตามความสำคัญในประเด็นที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขตามประเด็นที่มีความบกพร่อง ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกตามขั้นตอนการวิจัย 4 ระยะ ซึ่งใน 2 ระยะแรก ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในบทที่ 3 แล้ว ดังนั้นในบทที่ 4 จะเสนอ 2 ส่วนที่เหลือ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลที่เกิดกับผู้เรียนจากการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงหลังการนำไปใช้

ส่วนที่ 1 ผลที่เกิดกับผู้เรียนจากการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้

การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ มีทั้งหมด 7 หน่วยการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ทั้งหมด 20 ชั่วโมง ผู้วิจัย คณะครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และวิทยากร ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงขึ้น แล้วได้นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ไปใช้สอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลา 10 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 20 ชั่วโมง เพื่อศึกษาผลการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ โดยผู้วิจัยจัดประชุมชี้แจงและขอความร่วมมือจากครูที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และวิทยากร ในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อให้เข้าใจตรงกันในรายละเอียดเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลผู้เรียน

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 7 วงจรปฏิบัติการ โดยใช้รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งประกอบด้วยวงจร 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน (Planning) ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน (Action) ขั้นการตรวจสอบ (Observation) และขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง

วงจรปฏิบัติการที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

วงจรปฏิบัติการที่ 3 เรื่อง หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

วงจรปฏิบัติการที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์

วงจรปฏิบัติการที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

วงจรปฏิบัติการที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

วงจรปฏิบัติการที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

วงจรปฏิบัติการที่ 1 การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง

1. ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน (Planning)

ผู้วิจัยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง เวลาที่ใช้สอน 2 ชั่วโมง มีเนื้อหาหลักอยู่ 3 เนื้อหา ได้แก่ 1) ประวัติความเป็นมาของชาอู่หลง 2) ประเภทของชาอู่หลง และ 3) สรรพคุณของชาอู่หลง โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่

- 1) มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง
- 2) มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดแผนป้ายนิเทศเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง
- 3) มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
- 4) มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
- 5) มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วนตามที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ เช่น เหยียดรูปร่างวัด เอาไว้ให้รางวัลในการเล่นเกมน “ของดีในชุมชน” การเตรียมน้ำเปล่า และน้ำชาอู่หลงให้นักเรียนทดลองชิม ในการปฏิบัติกิจกรรม “ทดลองชิมชา” เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสานงานกับครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ในการเตรียมห้องและเครื่องคอมพิวเตอร์ให้พร้อมตามจำนวนนักเรียน และตัวผู้วิจัยเองยังเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และตรวจสอบความพร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ และใบงานต่างๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นตอนปฏิบัติงานตามแผน (Action)

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง โดยมีการดำเนินงานตามแผนดังนี้

ชั่วโมง ที่ 1

1) นักเรียนทำกิจกรรม “ของดีในชุมชน”

1.1) นักเรียนแบ่งกันเป็น 2 กลุ่มๆ ละเท่าๆ กัน โดยให้เข้าแถวตอนลึกเรียงตามความสูง

1.2) แบ่งกระดานออกเป็นสองส่วน และเขียนหมายเลขกลุ่มตามลำดับ

1.3) นักเรียนแข่งกันเขียน “ของดีในชุมชน” คนละ 1 อย่าง ภายในเวลา 3 นาที เขียนเสร็จกลับไปต่อแถวข้างหลัง

1.4) เมื่อหมดเวลา ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจคำตอบ โดยต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสม และนักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลที่นักเรียนคิดว่าสิ่งนั้นสามารถเป็นของดีในชุมชนได้ โดยกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากกว่าจะเป็นฝ่ายชนะ

2) ครุณำนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับของดีแต่ละอย่าง ที่นักเรียนเขียนมา และมุ่งเน้นไปใน เรื่องของชาอู่หลง ที่เป็นผลผลิตของชุมชน

3) ตัวแทนนักเรียนช่วยครูเตรียมน้ำเปล่าและน้ำชาอู่หลงมาแจกให้นักเรียนชิม แล้วให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงความรู้สึกที่มีต่อน้ำทั้งสองประเภท ไม่ว่าจะเป็น รสชาติ กลิ่น ความ พึงพอใจ จากนั้นครูใช้คำถามเพื่อเป็นการจุดประกายความคิดของนักเรียนว่า จากผลิตภัณฑ์ชาอู่ หลงที่ได้ชิมนั้นจะสามารถนำไปสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์อะไรได้อีก

4) ให้นักเรียนศึกษาประเภทของชาอู่หลงและสรรพคุณของชาอู่หลงผ่านใบความรู้

5) นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม โดยมอบหมายงานให้ไปค้นหาประวัติชา อู่หลง และเรื่องราวเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต จากนั้นนำมาจัดทำแผ่นป้ายนิเทศ นำเสนอความรู้เรื่อง ประวัติ ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง โดยเน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ การนำเสนอ

ชั่วโมงที่ 2

- 1) ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอแผ่นป้ายนิเทศของตน
- 2) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เหมือนและแตกต่างจากการค้นคว้า ของแต่ละกลุ่ม
- 3) นักเรียนและครูร่วมกันประเมินผลงานของแต่ละกลุ่ม
- 4) นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง แก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง

3. ขั้นการตรวจสอบ (Observation)

ผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์ได้ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจนเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1) กิจกรรม “ของดีในชุมชน”

จากการสังเกตการทำกิจกรรมนี้พบปัญหาในการแบ่งกลุ่มของนักเรียน เนื่องจากว่าผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเองตามความสมัครใจ ทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นภายในห้องเรียน โดยที่มึนักเรียนบางคนตะโกนเรียกเพื่อนที่ตนเองสนิทให้มาอยู่กลุ่มเดียวกัน จึงทำให้มีเสียงดังวุ่นวายเกิดขึ้น และนอกจากนี้ยังมีนักเรียนบางคนที่ไม่ถูกเพื่อนเรียกเข้ากลุ่ม จึงไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม โดยใช้การยืนนิ่งอยู่หลังห้องจากปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยได้แก้ไขสถานการณ์ด้วยการปรับกติกาในการทำกิจกรรมดังกล่าว โดยการทำข้อตกลงกันใหม่ถึงวิธีที่แบ่งกลุ่มที่ง่ายและสะดวกต่อการทำกิจกรรม นั่นคือให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่มตามเลขที่ โดยให้เป็นกลุ่มเลขคี่ และกลุ่มเลขคู่ จากการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสามารถกลับมาควบคุมชั้นเรียน ได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นการช่วยกระตุ้นให้กลุ่มนักเรียนที่ยืนเฉยเข้ากลุ่มตามที่กำหนดได้อีกด้วย

นอกจากการแบ่งกลุ่มแล้วยังเกิดข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรม “ของดีในชุมชน” ในระหว่างการนับคะแนน เนื่องจากผู้วิจัยสังเกตพบว่านักเรียนบางคนเขียนคำศัพท์ของดีในชุมชนไม่ถูกต้อง เช่นคำว่า “จุดรักษาพันธุ์ปลาแม่น้ำน่าน” ซึ่งที่ถูกต้องคือ “จุดอนุรักษ์พันธุ์ปลาแม่น้ำน่าน” และ “แปลงเพาะโครงการปิดทองหลังพระ” ซึ่งที่ถูกต้องคือ “แปลงเพาะโครงการปิดทองหลังพระ” เป็นต้น เมื่อพบปัญหาดังกล่าว จึงแก้ไขด้วยการให้นักเรียนออกมาแก้ไขเขียนคำศัพท์ให้ถูกต้อง โดยให้นักเรียนคนที่เขียนคำศัพท์นั้นพิจารณาด้วยตนเองเสียก่อน และหากไม่สามารถแก้ไขได้ จึงเปิดโอกาสให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันบอกการเขียนคำศัพท์ที่ถูกต้อง

2) กิจกรรม “การชิมชาและศึกษาประวัติศาสตร์”

การจัดกิจกรรมดังกล่าวถือเป็นการฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยเริ่มจากการเปรียบเทียบความรู้สึกที่มีต่อน้ำเปล่าและน้ำชาที่ได้ชิม และการต่อยอดด้วยการคิดสร้างสรรค์ในการจะนำเอาชาอยู่หลงไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากการจัดกิจกรรมผู้วิจัยพบว่า นักเรียนบางคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นถึงความรู้สึกที่มีต่อน้ำทั้งสองประเภท ไม่ว่าจะเป็นรสชาติ กลิ่น ความพึงพอใจ เมื่อสอบถามจึงทราบว่าสาเหตุที่ทำให้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น คือนักเรียนรู้สึกอายที่ต้องพูดแสดงความคิดเห็นเนื่องจากกลัวพูดผิด แล้วจะถูกเพื่อนในห้องล้อเลียน คำพูดของนักเรียน

“... หนูกลัวเพื่อนล้อค่ะ ถ้าหนูพูดไม่ถูกเพื่อนก็จะเอาไปล้อ หนูก็จะอายเพื่อนค่ะ...”

ผู้วิจัยจึงพูดให้กำลังใจ โดยอธิบายว่าการแสดงความรู้สึกต่อน้ำทั้งสองประเภทเป็นการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของนักเรียนเอง ไม่มีใครผิดและไม่มีใครถูก ดังนั้นจึงไม่ควรอายที่จะแสดงความคิดเห็นและไม่ควรจะกลัวเพื่อนล้อเลียน เนื่องจากเราไม่ได้ทำความผิดอะไร เมื่อนักเรียนมีกำลังใจมากขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้คำถามที่เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่ และนอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้สร้างข้อตกลงกับนักเรียนทุกคนว่าหากมีกิจกรรมการแสดงความคิดเห็นหรือกิจกรรมการนำเสนอผลงานต่างๆ นักเรียนควรมีมารยาทในการฟังและควรเป็นผู้ฟังที่ดี ไม่ควรพูด หรือหัวเราะแทรกขณะที่นักเรียนคนอื่นกำลังพูดนำเสนอผลงาน ซึ่งหากมีนักเรียนแสดงพฤติกรรมดังกล่าวผู้วิจัยจะมีบทลงโทษด้วยการตัดเดือน 1 ครั้ง หลังจากนั้นจะถูกหักคะแนนและรีบเหรียญรางวัลคืน จากการแก้ปัญหาดังกล่าวทำให้การทำกิจกรรมแสดงความรู้สึกต่อชาอยู่หลงเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ นักเรียนทุกคนกล้าที่จะแสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผลิตภัณฑ์ชาอยู่หลง

3) กิจกรรม “ค้นหาประวัติชาอยู่หลง”

เมื่อปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวไปช่วงเวลาหนึ่งผู้วิจัยสังเกตพบปัญหาว่า นักเรียนไม่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ตามความคาดหมาย เนื่องจากว่าสัญญาณอินเทอร์เน็ตผ่านดาวเทียมที่ใช้มีสัญญาณค่อนข้างต่ำทำให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปอย่างล่าช้า โดยจากการสอบถามครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ทำให้ทราบสาเหตุว่า ภูมิอากาศมีผลต่อความเร็วของสัญญาณอินเทอร์เน็ต ดังคำกล่าวของครูดังนี้

“...วันนี้มันมีเมฆครีမ်เหมือนฝนจะตกเลย ทำให้สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้ากว่าปกติ แยะหน่อยนะ ปัญหาที่ผมแก้ไม่ได้จริงๆ...”

เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงปรับแก้ด้วยการขยายเวลาในการทำงานให้นักเรียนเพิ่มเติม โดยอนุญาตให้นักเรียนหาเวลาว่างมาใช้ห้องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นได้ในวันถัดไป เพื่อเตรียมหาข้อมูลต่างๆ มาใช้ในการจัดทำแผ่นป้ายนิเทศนำเสนอความรู้เรื่อง ประวัติ ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง ในช่วงต่อไป

ชั่วโมงที่ 2

4) กิจกรรม “นำเสนอแผ่นป้ายนิเทศ”

“นำเสนอแผ่นป้ายนิเทศ” เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากชั่วโมงที่แล้ว ที่มอบหมายงานให้แต่ละกลุ่มไปสืบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต แล้วนำมาจัดป้ายนิเทศที่เน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและการนำเสนอ ในการหาตัวแทนนำเสนอครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกโดยให้กลุ่มที่มีความพร้อมออกไปนำเสนอก่อนตามความสมัครใจ ซึ่งกิจกรรมนี้นักเรียนทุกกลุ่มต่างมีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี ทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องลำดับการออกไปนำเสนอ โดยกลุ่มที่มีความประสงค์นำเสนอจะยกมือขึ้นก่อนกลุ่มอื่น ส่งผลให้กลุ่มที่เหลือเกิดความกระตือรือร้นไปด้วย เมื่อนำเสนอแผ่นป้ายนิเทศครบทุกกลุ่ม นักเรียนและครูจึงร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เหมือนและแตกต่างกันจากการค้นคว้าของแต่ละกลุ่ม และก่อนการนำเสนอผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม ในการมีส่วนร่วมในการประเมินการทำกิจกรรม “นำเสนอแผ่นป้ายนิเทศ” โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถประเมินผลงานของเพื่อน และประเมินผลงานของตนเองด้วย ดังนั้นจะได้รูปแบบการประเมินจากแหล่ง 3 แหล่ง หรือที่เรียกว่าการประเมินแบบ 3 เสา ได้แก่ ครูจะประเมินผลงานของนักเรียน เพื่อนประเมินเพื่อน และนักเรียนในกลุ่มประเมินผลงานตนเอง

จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการทำกิจกรรม “นำเสนอแผ่นป้ายนิเทศ” ผู้วิจัยพบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความกล้าแสดงออกในการนำเสนองานของแต่ละกลุ่ม โดยนักเรียนที่เป็นผู้ชายจะมีพฤติกรรมเก็งที่จะออกไปนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน หรือบางคนก็ออกไปนำเสนอก็พูดด้วยน้ำเสียงที่เบามาก ผู้วิจัยได้สอบถามนักเรียนถึงประเด็นปัญหาดังกล่าว จึงทราบ

สาเหตุว่านักเรียนรู้สึกเงินอวยกับการที่ต้องออกไปยืนหน้าชั้นเรียน ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นใจในสิ่งที่จะพูด ดังคำกล่าวของนักเรียนว่า

“...ถ้าออกไปพูดผิด เดี่ยวเพื่อนจะเอาไปล้อครับ...”

“...ผมรู้สึกอวยครับ เวลาออกไปยืนหน้ากระดาน ผมเหมือนน้ำตาจะไหล ผมเลยไม่อยากออกไปครับ...”

“...ผมอยากจะทำนะครับ แต่พอออกไปยืนต่อหน้าเพื่อนๆ ผมลืมหมดเลยครับ...”

และในการนำเสนองานของนักเรียนแต่ละกลุ่มจะคล้ายคลึงกันคือ เป็นลักษณะการอ่านตามข้อมูลในแผ่นป้ายนิเทศให้เพื่อนฟัง หรือบางคนก็พูดโดยสายตามองที่เพดานห้องอย่างเดียว ไม่ยอมหันมาสบตาผู้ฟัง ทำให้การนำเสนอเป็นไปอย่างราบเรียบ ไม่มีความน่าสนใจ และข้อบกพร่องอีกประการหนึ่งคือ นักเรียนบางกลุ่มนำเสนอข้อมูลได้ไม่ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนด เมื่อพบประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาด้วยการพูดเพื่อให้กำลังใจ เพื่อให้ให้นักเรียนรู้สึกว่าการออกไปนำเสนองานหน้าชั้นเรียนไม่ใช่เรื่องที่น่าอาย หากได้รับการฝึกฝนบ่อยๆ จะทำให้เกิดความเคยชินและจะไม่เกิดความเขินอายขึ้นอีก ดังนั้นในการนำเสนอจึงให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการออกไปนำเสนอทุกครั้ง จากการพูดคุยดังกล่าวทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจและยินยอมที่จะมีส่วนร่วมในการนำเสนอทุกคน จากนั้นผู้วิจัยจึงสาธิตการนำเสนอด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนนำไปปรับใช้ในการนำเสนอครั้งต่อไป และเมื่อนักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอผลงานจบ ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมเนื้อหาในประเด็นสำคัญที่นักเรียนนำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทราบถึงข้อบกพร่องของตนเองและผู้วิจัยได้เน้นย้ำให้นำข้อคิดที่ได้ไปปรับปรุงงานครั้งต่อไป

5) กิจกรรม “การเขียนอนุทิน”

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้สะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนเสนอแนวทางแก้ปัญหา จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซาอูลง โดยการเขียนอนุทิน ซึ่งการเขียนอนุทินมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในลักษณะสามารถแสดงความรู้สึกความคิดเห็น ได้อย่างอิสระซึ่งมีผลต่อการผ่อนคลายความเครียดจากการเรียนได้ ทำให้นักเรียนรู้จักตนเองมากขึ้น และสามารถทบทวนความรู้ที่ได้เรียนรู้นำมาเป็นข้อคิดในการ

ปรับปรุงแก้ไขตนเอง อีกทั้งการเขียนอนุทินยังช่วยฝึกทักษะการเขียนของนักเรียนอีกด้วย และประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในแง่ที่สามารถนำเอาประเด็นที่เป็นปัญหา อุปสรรคที่นักเรียนสะท้อน นำไปปรับปรุงแก้ไขและปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั่วโมงต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์การเขียนอนุทินของนักเรียนพบว่า นักเรียนเขียนสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่เป็นการประทับใจเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ได้เขียนสะท้อนสิ่งที่ปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนพบจากกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทบทวนความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการเขียนอนุทินอีกครั้ง โดยให้นักเรียนสามารถที่จะเขียนสะท้อนปัญหา อุปสรรค ตลอดจนความชอบหรือไม่ชอบการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งได้อย่างอิสระ และไม่ถือว่ามีความผิดแต่อย่างใด ซึ่งหลังจากที่ได้อธิบายทบทวนทำความเข้าใจในประเด็นดังกล่าว นักเรียนจึงเกิดความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการเขียนอนุทินที่ถูกต้องมากขึ้น

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง ใช้การประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้วิจัย ครูคอมพิวเตอร์ และผู้เรียนประเมินเพื่อน โดยนำคะแนนจากการประเมินที่ได้มารวมกันและหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ได้ผลการประเมินผู้เรียนดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผ่นป้ายนิเทศของ
ผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซาอู๋หลง

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
1. จัดแผ่นป้าย นิเทศแสดงความรู้อ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ประเภท และ สรรพคุณของ ซาอู๋หลง	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัดระเบียบ ข้อมูล และเชื่อมโยงความคิดได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ชัดเจนเข้าใจง่าย	1
	<u>ระดับดี</u> เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัดระเบียบ ข้อมูล แต่การเชื่อมโยงความคิดยังไม่ค่อยมีความเป็นเหตุเป็นผลมาก นัก	2
	<u>ระดับพอใช้</u> เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด แต่การจัดระเบียบ ข้อมูลยังไม่ค่อยดี และยังขาดการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล กัน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> เนื้อหา ไม่ครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด ขาดการจัดระเบียบข้อมูล และไม่มีการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน	0

จากตารางที่ 4 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซาอู๋หลง ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาใน
การนำเสนอแผ่นป้ายนิเทศ พบว่า นักเรียนทั้งหมดได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกกลุ่ม
โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมอยู่ 1 กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 2 กลุ่ม

ตารางที่ 5 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียน ด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ในการจัดแผ่นป้ายนิเทศ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภท และ สรรพคุณของชาอู่หลง	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	0
	<u>ระดับดี</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่ยังขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	2	
<u>ระดับปรับปรุง</u>		
เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	0	

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียน ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง พบว่า นักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี และมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้อยู่ 2 กลุ่ม

ตารางที่ 6 แสดงผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซาอู๋หลง

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
3. มีความสามารถในการนำเสนอผลงาน	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วนและจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	0
	<u>ระดับดี</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วนและจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	2
	<u>ระดับพอใช้</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจและขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	1
	<u>ระดับปรับปรุง</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	0

จากตารางที่ 6 ผลการประเมินด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซาอู๋หลง พบว่า นักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี และนักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้

ตารางที่ 7 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซาอู๋หลง

เป้าหมายการ เรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
4. มีความร่วมมือ ในการทำงานกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความ ตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และ ยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	2
	<u>ระดับดี</u>	
	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานดี โดยมี สมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และ ยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	สมาชิกในกลุ่มให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับ มอบหมาย	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน โดยมี สมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามได้รับมอบหมาย	0

จากตารางที่ 7 ผลการประเมินด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซาอู๋หลง พบว่า นักเรียนทั้งหมดได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกกลุ่ม โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมอยู่ 2
กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 1 กลุ่ม

ตารางที่ 8 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวน นักเรียน
5. มีความมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับดี</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	3
	<u>ระดับพอใช้</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความ รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการ ปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบใน ระหว่างการปฏิบัติงาน	0

จากตารางที่ 8 ผลการประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง พบว่า นักเรียนได้รับผลการประเมิน
อยู่ในระดับดีทั้ง 3 กลุ่ม

4. ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง และผลสะท้อนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการเขียนอนุทินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาพิจารณาแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่อง เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 ต่อไป ซึ่งพบประเด็นปัญหาที่ต้องทำการปรับปรุงแก้ไขคือ

1) ปัญหาที่เกิดจากการเปิดโอกาสให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทำกิจกรรมเอง ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ตามเวลาที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงควรวางแผนเตรียมเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้ชัดเจนตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการกระชับเวลาและลดปัญหาที่ทำให้เกิดความวุ่นวายในชั้นเรียนได้ เช่น ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเลขที่เป็นกลุ่มเลขคู่ และกลุ่มเลขคี่ หรือให้นักเรียนนับเลข 1, 2 วนเข้าไปจนครบจำนวนนักเรียนทุกคน แล้วให้คนที่นับเลขเดียวกันรวมกลุ่มกัน หรืออาจใช้วิธีการเตรียมสลากหมายเลขกลุ่มให้นักเรียนจับ ซึ่งจะเป็นการกระชับเวลาตามแผนที่กำหนด อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความสนุกสนานตื่นเต้นให้กับผู้เรียนได้อีกด้วย

2) นักเรียนไม่มีความกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมแสดงความรู้สึกต่อน้ำชาอู่หลง ซึ่งในเบื้องต้นผู้วิจัยได้พูดอธิบายและให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น ดังนั้นควรเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมการแสดงออกให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความกล้าแสดงออกจนเกิดความเคยชิน เช่น ให้นักเรียนทำกิจกรรมง่ายๆ โดยให้ทุกคนพูดแสดงความรู้สึกต่อรสชาติของน้ำชาอู่หลง โดยใช้ เกม 3 คำ “มัน จืด มาก” “กลิ่น หอม หวล” “ปุ่ ชอบ คิม” เป็นต้น

3) นักเรียนขาดทักษะในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน โดยเป็นลักษณะการอ่านตามข้อมูลในแผ่นป้ายนิเทศ ไม่สบสายตาผู้ฟัง ทำให้การนำเสนองานไม่มีความน่าสนใจ เบื้องต้นผู้วิจัยได้พูดให้กำลังใจและให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการออกไปนำเสนอทุกคน เพื่อแสดงความเท่าเทียมกัน ดังนั้นควรเพิ่มเติมด้วยการสาธิตการนำเสนอผลงานที่น่าสนใจ โดยตัวผู้วิจัยทำเป็นแบบอย่างก่อน หรือ ให้นักเรียนคู่อธิบายวิธีการพูดนำเสนอผลงานที่ดีและน่าสนใจ และร่วมกันอภิปรายถึงเทคนิควิธีการนำเสนอ และให้นักเรียนนำเทคนิคเหล่านั้นไปปรับใช้ในการนำเสนอผลงานของตนเอง

4) นักเรียนเขียนอนุทินไม่ได้สะท้อนถึงสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคที่นักเรียนพบจากกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นควรมีการสร้างความเข้าใจกับนักเรียนในจุดมุ่งหมายของการเขียนอนุทินให้ชัดเจน โดยสามารถเขียนในสิ่งที่ชื่นชอบประทับใจ และเขียนสะท้อนสิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ได้ อย่างไม่ถือว่าเป็นความคิด และอาจใช้การเสริมแรงทางบวกกับนักเรียน เช่น การให้คะแนนสะสมเมื่อนักเรียนส่งอนุทินครบตามกำหนดทุกครั้ง แล้วมีการแสดงรางวัลจากคะแนนที่นักเรียนแต่ละคนสะสมได้

วงจรมติการที่ 2 การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

1. ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน (Planning)

ผู้วิจัยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง เวลาที่ใช้สอน 2 ชั่วโมง มีเนื้อหาหลักอยู่ 3 เนื้อหา ได้แก่ 1) การปลูกชาอู่หลง 2) การดูแลรักษาต้นชาอู่หลง และ 3) การเก็บเกี่ยวชาอู่หลง โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่

- 1) มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง
- 2) มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
- 3) มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงาน
- 4) มีความร่วมมือในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- 5) มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นต่างๆ เช่น ประสานงานกับผู้ปกครองในการสนับสนุนพาหนะในการพานักเรียนออกไปนอกศึกษาดูงานสวนชาอู่หลง การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกชาอู่หลง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสานงานกับวิทยากรผู้เป็นปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเตรียมตัวในการจัดการเรียนการสอนนักเรียน และตัวผู้วิจัยเองยังเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และตรวจสอบความพร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบบความรู้ และใบงานต่างๆ

พร้อมทั้งได้นำข้อค้นพบที่เป็นปัญหาจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามแผน (Action)

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง โดยมีการดำเนินงานตามแผนดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

- 1) นักเรียนและครูเดินทางออกนอกโรงเรียนไปที่บ้านนาคูซึ่งเป็นสวนชาอู่หลง เพื่อพบกับวิทยากรที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน
- 2) ฟังวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บใบชาอู่หลง
- 3) นักเรียนร่วมกันซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บผลผลิตชาอู่หลงที่ถูกต้อง

ชั่วโมงที่ 2

- 4) ชมวิทยากรสาธิตการลงมือปลูกต้นชาอู่หลง การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวใบชาอู่หลง
- 5) นักเรียนร่วมซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับขั้นตอนในการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง
- 6) นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับ ทำเป็นแผนผังความคิด โดยให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองลงไป และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

7) นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง
แก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

3. ขั้นการตรวจสอบ (Observation)

ผู้วิจัย ผู้ปกครอง และวิทยากร ได้ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน จนเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการ
จัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1) กิจกรรม “ศึกษาดูงานสวนชาอู่หลง”

ผู้วิจัยและนักเรียน ได้ออกเดินทางจากโรงเรียนบ้านด่าน เพื่อเดินทางไปยังสวนชาอู่
หลงที่ตั้งอยู่หมู่บ้านนาคุ ซึ่งวิทยากรผู้ให้ความรู้เป็นผู้ที่มีความชำนาญในการปลูก การเก็บเกี่ยว การ
แปรรูป และนำผลผลิตไปขายตามท้องตลาด ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้กิจกรรม
“ศึกษาดูงานสวนชาอู่หลง” ผู้วิจัยเริ่มด้วยการแนะนำวิทยากรให้นักเรียนรู้จัก หลังจากนั้นจึงเป็น
หน้าที่ของวิทยากรที่จะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยและ
วิทยากรได้ร่วมกันจัดทำขึ้น โดยวิทยากรเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบรรยายเกี่ยวกับการเตรียม
วัสดุอุปกรณ์ในการปลูกชาอู่หลง วัสดุอุปกรณ์ในการดูแลรักษา และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ
เก็บเกี่ยวชาอู่หลง จากการสังเกตของผู้วิจัยพบประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน ซึ่งสาเหตุเกิดจากที่วิทยากรอาจไม่มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนในระดับนี้
มาก่อน จึงทำให้ใช้ภาษาในการสื่อสารกับนักเรียนได้ไม่ดัดจริต เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงแก้ไข
ปัญหาโดยการขออธิบายเพิ่มเติมจากวิทยากร โดยการค้นเวลาในการสอนเป็นบางครั้งบางคราว
ตามจังหวะที่เห็นว่าวิทยากรอธิบายเร็วเกินไปหรือใช้ภาษาที่ทำให้นักเรียนเข้าใจได้ยาก

ข้อบกพร่องอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับความตั้งใจของนักเรียน ในระหว่างที่วิทยากร
บรรยายอยู่นั้นนักเรียนจะให้ความสนใจกับบรรยากาศภายในสวนชามากกว่าการฟังวิทยากร
บรรยาย นักเรียนบางคนก็จะพูดสนทนากัน ทำให้ไม่ค่อยตั้งใจฟังในสิ่งที่วิทยากรกำลังบรรยายอยู่
ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการใช้เวลาระหว่างที่วิทยากรกำลังเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน
ผู้วิจัยและนักเรียนได้ทำการพูดคุยถึงข้อตกลงในการฟังบรรยาย โดยการให้นักเรียนแสดงความมี

มารยาทในการฟัง ให้นักเรียนจดบันทึกความรู้ในสิ่งที่วิทยากรบรรยายและสาธิต และวิทยากรสามารถตั้งคำถามถามนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งที่เรียน เป็นการเบี่ยงเบนความสนใจของนักเรียนจากสภาพแวดล้อมรอบตัว

หลังจากที่วิทยากรบรรยายจบ จึงเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในประเด็นที่ไม่เข้าใจ โดยให้นักเรียนที่มีข้อสงสัยสามารถยกมือขึ้นแล้วถามคำถามได้ที่ละคน กิจกรรมนี้แสดงให้เห็นชัดเจนเลยว่านักเรียนไม่ค่อยมีความกล้าแสดงออกในการซักถามข้อสงสัยจากวิทยากร โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นนักเรียนบางคนที่มีข้อสงสัยจะใช้วิธีพูดคุยกับเพื่อน แต่เมื่อวิทยากรบอกให้ยกมือและลุกขึ้นถาม ปรากฏว่านักเรียนไม่กล้าที่จะลุกขึ้นถามเลยแม้แต่คนเดียว ผู้วิจัยจึงได้เข้าไปพูดคุยโดยแสดงให้นักเรียนเห็นถึงข้อดีของการหาคำตอบปัญหาในสิ่งที่นักเรียนสงสัย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนกล้าถามวิทยากร และทำข้อตกลงกับนักเรียน โดยให้นักเรียนจับคู่กันตั้งคำถามหรือข้อสงสัย 1 ข้อ และให้ทุกคู่ยกมือซักถาม โดยผู้วิจัยจะสุ่มว่าคู่ไหนจะเป็นผู้ถามคำถามก่อน – หลังจากที่ได้พูดคุยสร้างข้อตกลง ผลปรากฏว่านักเรียนเกิดความกล้าแสดงออกมากขึ้น โดยสามารถถามข้อสงสัยตามที่กำหนดได้ และนอกจากนั้นยังมีนักเรียนอีก 1 คู่ ที่ถามคำถามในประเด็นที่สงสัยถึง 2 ข้อ

ชั่วโมงที่ 2

2) กิจกรรม “สาธิตการปลูก การดูแล และเก็บเกี่ยวชาอู่หลง”

หลังจากบรรยายและตอบข้อซักถามของนักเรียนแล้ว วิทยากรจึงได้สาธิตวิธีการปลูกต้นชาอู่หลง วิธีการดูแลรักษา และเทคนิควิธีในการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง และเมื่อวิทยากรสาธิตการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวเสร็จสิ้น จึงเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในประเด็นที่ไม่เข้าใจอีกครั้ง จากการสังเกตพบว่าในระหว่างการสาธิตการลงมือปลูกต้นชาอู่หลง การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง โดยวิทยากรเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยความชำนาญ ทำให้นักเรียนหลายคนไม่สามารถจดบันทึกได้ทันครบทุกรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน และด้วยเวลาอันจำกัดจึงทำให้วิทยากรต้องสาธิตอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงแก้ไขปัญหาด้วยการบันทึกตามขั้นตอนที่วิทยากรทำการสาธิต แล้วนำมาอธิบายนักเรียนด้วยตนเองภายหลัง เพื่อให้นักเรียนที่จดบันทึกไม่ทัน สามารถเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมได้

3) กิจกรรม “นำความรู้สู่แผนผังความคิด”

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยนักเรียนนำความรู้ที่ได้รับมาทำเป็นแผนผังความคิด โดยให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองลงไปบนแผนผังความคิดนั้นด้วย จากนั้นจึงนำผลงานของตนเองไปนำเสนอหน้าชั้นเรียน จากการสังเกตจะพบว่าการนำเสนอผลงานของนักเรียนมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และการสาธิตวิธีนำเสนอผลงานที่น่าสนใจจากผู้วิจัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 แต่เนื่องด้วยเวลาในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ จึงแก้ไขปัญหาด้วยการนัดหมายกับนักเรียนเพิ่มเติมหลังเลิกเรียน ในการทำกิจกรรมนำเสนอผลงานแผนผังความคิดการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง ตามแผนที่กำหนด โดยตามแผนผู้วิจัยจะให้นักเรียนทุกคนออกไปนำเสนอผลงานของตนเอง เพื่อเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนเกิดความเคยชินในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดเรื่องเวลา จึงให้แต่ละกลุ่มเลือกผลงานที่เห็นว่าดีที่สุดออกมานำเสนอร่วมกัน เมื่อนำเสนอครบทุกกลุ่ม ครูและนักเรียนจึงช่วยกันเพิ่มเติมในรายละเอียดของประเด็นที่ขาดให้ครบถ้วน

4) กิจกรรม “การเขียนอนุทิน”

การเขียนอนุทินของนักเรียนในครั้งที่ 2 นี้ พบว่านักเรียนสามารถเขียนสะท้อนปัญหาได้ดีมากขึ้น หลังจากได้ชี้แจงและสร้างความเข้าใจจากอย่างถูกต้องถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนอนุทิน และจากการวิเคราะห์การเขียนอนุทินของนักเรียนยังพบอีกหนึ่งประเด็นปัญหานอกเหนือจากที่กล่าวมา คือ นักเรียนได้สะท้อนว่าอยากให้ขยายเวลาในการเรียนเนื้อหาที่มากขึ้น และอยากให้วิทยากรบรรยายและสาธิตถึงขั้นตอนการอบยอดใบชาตลอดถึงการบรรจุผลิตภัณฑ์ส่งขาย ซึ่งประเด็นนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับวิทยากร โดยนำนักเรียนไปเรียนรู้ในสถานที่จริงกับวิทยากรเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนปกติ

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง ใช้การประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้วิจัย ผู้ปกครอง และวิทยากร โดยนำคะแนนจากการประเมินที่ได้มารวมกันและหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ได้ผลการประเมินผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผนผังความคิดของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

เป้าหมายการเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
1. เขียนแผนผังความคิด แสดงความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ การปลูกชาอู่หลง การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	เนื้อหาถูกต้องตามขั้นตอน วิธีการปลูก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยว ทำให้ได้ผลงานที่มีความสมบูรณ์เรียบร้อย มีการจัดระเบียบข้อมูล และเชื่อมโยงความคิดได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ชัดเจน เข้าใจง่าย	1
	<u>ระดับดี</u>	
	เนื้อหาถูกต้องตามขั้นตอน วิธีการปลูก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยว แต่ผลงานยังขาดความสมบูรณ์เรียบร้อย มีการจัดระเบียบข้อมูล แต่การเชื่อมโยงความคิดยังไม่ค่อยมีความเป็นเหตุเป็นผลมากนัก	2
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	เนื้อหาถูกต้องตามขั้นตอน แต่บรรยายวิธีการในการปลูก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยวไม่ถูกต้อง ทำให้ได้ผลงานที่ขาดความสมบูรณ์เรียบร้อย การจัดระเบียบข้อมูลยังไม่ค่อยดี ขาดการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	เนื้อหาไม่ครบถ้วนบางส่วน ขาดการบรรยายวิธีการในการปลูก ดูแลรักษา และเก็บเกี่ยวไม่ถูกต้อง ทำให้ได้ผลงานที่ขาดความสมบูรณ์เรียบร้อย ขาดการจัดระเบียบข้อมูล และไม่มีการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน	0

จากตารางที่ 9 ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผนผังความคิดของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง พบว่า นักเรียนทั้งหมดจำนวน 3 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมอยู่ 1 กลุ่ม นักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 2 กลุ่ม

ตารางที่ 10 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนรู้
ด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
2. มีความคิด สร้างสรรค์ในการ เขียนแผนผังความคิด	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	0
	<u>ระดับดี</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มี ความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	2
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่เกิดจากการใช้องค์ ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	0

จากตารางที่ 10 ผลการประเมินด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง พบว่านักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี และมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้อยู่ 2 กลุ่ม

ตารางที่ 11 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
3. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	2
	<u>ระดับดี</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจนเข้าใจยาก	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	0

จากตารางที่ 11 ผลการประเมินด้านความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง พบว่านักเรียนทั้งหมดจำนวน 3 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมจำนวน 2 กลุ่ม นักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 1 กลุ่ม

ตารางที่ 12 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

เป้าหมายการเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
4. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	1
	<u>ระดับดี</u>	
	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	2
	<u>ระดับพอใช้</u>	
สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	0	
<u>ระดับปรับปรุง</u>		
สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	0	

จากตารางที่ 12 ผลการประเมินด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง พบว่านักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม 1 กลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีอีก 2 กลุ่ม

ตารางที่ 13 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
5. มีความมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	2
	<u>ระดับดี</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความ รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการ ปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบใน ระหว่างการปฏิบัติงาน	0

จากตารางที่ 13 ผลการประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง พบว่า นักเรียน
ทุกกลุ่มได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยที่นักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับ
ดีเยี่ยมจำนวน 2 กลุ่ม และนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 1 กลุ่ม

4. ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง และผลสะท้อนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการเขียนอนุทินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาพิจารณาแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่อง เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 ต่อไป ซึ่งประเด็นปัญหาที่พบและต้องทำการปรับปรุงแก้ไข คือ

1) ปัญหาการใช้ภาษาในการสื่อสารของวิทยากร ซึ่งควรมีการเตรียมความพร้อมให้กับวิทยากรเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสารกับนักเรียน โดยอาจให้วิทยากรฝึกบรรยายล่วงหน้าก่อนแล้วครูและผู้ปกครองที่เป็นคนในท้องถิ่น คอยให้คำแนะนำในการปรับการใช้คำพูดให้เป็นภาษาไทยกลางที่ให้นักเรียนเข้าใจอย่างถูกต้อง

2) นักเรียนบางส่วนขาดมารยาทในการฟัง กรณีนี้ควรมีการทำความเข้าใจและทำข้อตกลงกับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการมีมารยาทของผู้ฟังก่อนการเรียนกับวิทยากรท้องถิ่น โดยอาจทำข้อตกลงกับนักเรียนในเกณฑ์การประเมินและการให้คะแนนรางวัลแก่นักเรียน เกี่ยวกับมารยาทในการฟัง และให้คะแนนรางวัลแก่ผู้ที่ตอบคำถามของวิทยากรได้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีสมาธิและสนใจฟังวิทยากรมากขึ้น

3) นักเรียนไม่ค่อยมีความกล้าแสดงออกในการซักถามข้อสงสัยจากวิทยากร จึงควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกล้าแสดงออกในการซักถามข้อสงสัยจากวิทยากร โดยในช่วงระยะเวลาแรกอาจให้นักเรียนจับคู่กันตั้งคำถามหรือข้อสงสัยคู่ละ 1 คำถาม เพื่อลดความประหม่าของนักเรียนและมีการกล่าวคำชมเชย การปรบมือ และการให้คะแนนรางวัล เพื่อให้กำลังใจและเป็นการฝึกความกล้าแสดงออกของนักเรียน ในการซักถามปัญหาที่ตนสงสัยอีกด้วย

4) ปัญหาเรื่องเวลาที่ใช้ในการนำเสนอผลงานในชั่วโมงเรียนไม่เพียงพอ ควรใช้วิธีการกำหนดเวลาให้แต่ละกลุ่มวางแผนนำเสนอผลงานในช่วงเวลาที่กำหนด ไม่ให้เกินเวลามากจนเกินไป ช่วยในการกระชับการนำเสนอผลงานที่ยืดเยื้อ หรือใช้เวลาหลังเลิกเรียนนัดหมายให้นักเรียนนำเสนอจนครบทุกกลุ่ม เนื่องจากว่านักเรียนแต่ละกลุ่มต้องประเมินผลงานเพื่อนกลุ่มอื่นๆ ด้วย เพื่อให้ได้ผลการประเมินจากแหล่งต่างๆ เป็นการประเมินแบบ 3 เสา

5) ปัญหาการถูกรบกวนสมาธิในการเรียนจากการคุยกันของเพื่อนร่วมชั้น จากการเขียนอนุทินของนักเรียนสะท้อนปัญหาดังกล่าว เกิดขึ้นขณะที่วิทยากรกำลังสอนอยู่ ควรมีการทำข้อตกลงกับนักเรียน โดยอาจใช้กิจกรรมเหรียญคำ คือ วิธีการมอบเหรียญคำให้กับนักเรียนที่ไม่มีมารยาทในการฟังหรือรบกวนชั้นเรียน แล้วนำเหรียญคำมาคิดเป็นคะแนนติดลบจากคะแนนสะสมทั้งหมด ส่วนปัญหาการบรรยายของวิทยากรผู้วิจัยได้แก้ปัญหาด้วยการทบทวนรายละเอียดต่างๆ ร่วมกันอีกครั้ง และให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยด้วยตนเอง และได้ร่วมกันกับวิทยากรในการปรับแก้กระบวนการสอนให้ช้าและชัดเจนมากกว่าเดิม

วงจรมติปฏิบัติที่ 3 การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

1. ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน (Planning)

ผู้วิจัยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เวลาที่ใช้สอน 2 ชั่วโมง มีเนื้อหาหลักอยู่ 2 เนื้อหา ได้แก่ 1) แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2) การใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่

- 1) เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
- 2) มีความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์
- 3) มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
- 4) มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
- 5) มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วน ตามที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นต่างๆ เช่น สิ่งของที่ใช้ในกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ เช่น ก้อนหิน ขดลวดหนีรูปถ่าย ตึกแดนจักสาน ปากกาตุ๊กตา กระดาษเทาขาวและปากกาเคมี สำหรับทำงานกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสานงานครูผู้สอนวิชาศิลปะ เพื่อที่จะมาทำหน้าที่ในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน และตัวผู้วิจัยเองยังเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และตรวจสอบความพร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ และใบงานต่างๆ พร้อมทั้งได้นำข้อ

ค้นพบที่เป็นปัญหาจากวงจรปฏิบัติการที่ 2 มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน (Action)

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง โดยมีการดำเนินงานตามแผนดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1) นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นผนวกเข้ากับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาให้ให้นักเรียนดู เช่น ขดลวดหนีบรูปถ่าย ตักแตนจักสาน ปากกาตุ๊กตา เป็นต้น โดยถามนักเรียนว่า “สิ่งที่นักเรียนได้เห็นนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆเหล่านี้ มีความคิดเป็นเช่นไร” (ผู้นั้นมีความคิดสร้างสรรค์, มีความสามารถทางศิลปะ, มีความคิดริเริ่ม)

2) ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้คำถามให้นักเรียนได้คิดเกี่ยวกับของเล่นที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่นักเรียนเคยเล่นตอนเด็ก แล้วให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบของเล่นเหล่านั้นให้มีความโดดเด่น และแปลกใหม่กว่าเดิม

3) อภิปรายร่วมกันในประเด็นเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ที่ใช้ในการออกแบบและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้น โดยเน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นได้

4) นักเรียนศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

ชั่วโมงที่ 2

5) ทำกิจกรรมฝึกใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์โดยนักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ทำกิจกรรมฝึกใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยแต่ละกลุ่มจับฉลากสิ่งของ 1 ชิ้น ได้แก่ ก้อนหิน ไข่ไม้ ไข่ และกระดาษเหลือใช้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและเพิ่ม

มูลค่าให้กับสิ่งของเหล่านั้น ให้มีความโดดเด่นสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และมีความหลากหลาย แปลกใหม่ไม่ซ้ำใครให้มากที่สุด โดยทำลงในกระดาษเทาขาว

6) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานและอภิปรายสรุปร่วมกัน โดยแต่ละกลุ่มร่วมกันลงคะแนนให้กับกลุ่มที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่โดดเด่น สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และสามารถนำไปใช้ได้จริงมากที่สุด

7) นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับนั้นมา ทำเป็นแผนผังความคิดโดยให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองลงไป

8) นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Observation)

ผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชาศิลปะได้ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจนเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1) กิจกรรม “วิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์”

จากการสังเกตทำกิจกรรมนี้พบว่า นักเรียนบางคนแย่งกันตอบคำถาม แต่ก็มีนักเรียนบางคนที่ไม่กล้าจะแสดงความคิดเห็นออกมา จากปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงแก้สถานการณ์โดยการถามนักเรียนทีละคน เพื่อให้นักเรียนจะได้พูดแสดงความคิดเห็นได้ครบทุกคน อีกทั้งยังช่วยให้ให้นักเรียนที่ไม่กล้าแสดงออก ได้มีโอกาสได้ฝึกการพูดแสดงความคิดเห็นไปในตัวอีกด้วย

ผู้วิจัยจึงเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้คำถามให้นักเรียนได้คิดถึงเกี่ยวกับของเล่นที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่นักเรียนเคยเล่นตอนเด็ก แล้วให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ ในการออกแบบของเล่นเหล่านั้นให้มีความโดดเด่นและแปลกใหม่กว่าเดิม จากการ

เชื่อมโยงทางความคิดนี้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าของเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นมีอะไรบ้าง เช่น ก้อย ถบ ลูกข่าง ลูกแก้ว เป็นต้น แต่ผลไม่ออกมาดังที่คาดหวังไว้คือ นักเรียนไม่สามารถที่จะให้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบคัดแปลงของเล่นเหล่านั้น ได้ จากสถานการณ์นี้ผู้วิจัยจึงปรับเปลี่ยนสถานการณ์ โดยให้นักเรียนได้วาดภาพของเล่นที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นตามจินตนาการของนักเรียน แล้วจึงออกแบบโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ใส่ลงไปในของเล่นนั้น ให้มีคุณสมบัติที่แปลกใหม่ แล้วให้นักเรียนอธิบายแนวคิด ตามรูปภาพที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ออกแบบขึ้น จึงทำให้งิจกรรมนี้บรรลุจุดมุ่งหมายไปได้ด้วยดี

จากนั้นจึงนำผลงานของแต่ละกลุ่มมาอภิปรายร่วมกัน ในประเด็นเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ที่ใช้ในการออกแบบและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้น โดยเน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น เมื่ออภิปรายร่วมกันเสร็จจึงให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

ชั่วโมงที่ 2

2) กิจกรรม “ฝึกใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์”

จากการทำกิจกรรมนี้ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า มีนักเรียนบางคนในกลุ่มไม่ช่วยเพื่อนทำงานในกลุ่มของตนเอง นอกจากนั้นยังชอบแกล้งเพื่อนกลุ่มอื่นอีกด้วย ทำให้เพื่อนทำงานได้ล่าช้า จากสถานการณ์นี้ผู้วิจัยจึงแก้สถานการณ์โดยตั้งกติกากำหนดเวลาในการทำงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำงาน ทุกคนต้องช่วยกันทำงาน และกำหนดเขตพื้นที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำ เพื่อลดการก่อกวนจากเพื่อนนักเรียนที่ชอบแกล้ง และสร้างข้อตกลงว่าถ้าหากนักเรียนคนใดไม่ให้ความร่วมมือ กลุ่มนั้นก็จะต้องถูกริบเหรียญรางวัลที่สะสมไว้ด้วย ซึ่งทำให้สมาชิกของแต่ละกลุ่มให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันมากขึ้น

จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานและอภิปรายสรุปร่วมกัน แล้วจึงร่วมกันลงคะแนนให้กับกลุ่มที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่โดดเด่นสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และสามารถนำไปใช้ได้จริงมากที่สุด แล้วให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับมาทำเป็นแผนผังความคิด โดยให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองลงไป โดยการออกไปนำเสนอจะใช้วิธีการให้กลุ่มที่มี

ความพร้อมที่สุดยกมือเสนอตัวเอง แต่ปรากฏว่าไม่มีกลุ่มใดมีความประสงค์ที่จะนำเสนอก่อนเลย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการหาตัวแทนในการนำเสนอที่ยุติธรรมต่อทุกกลุ่มด้วยการจับฉลากเพื่อหาตัวแทนในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แต่ในการนำเสนอของนักเรียนครั้งนี้ปรากฏว่ามีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น การนำเสนอผลงานโดยเลียนแบบรายการโทรทัศน์ที่มีพิธีกรดำเนินรายการ และมีมุกตลกแทรก ทำให้บรรยากาศในการเรียนมีความสนุกสนานมากขึ้น

3) กิจกรรม “การเขียนอนุทิน”

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้สะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนเสนอแนวทางแก้ปัญหา จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่อง แนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยการเขียนอนุทินซึ่งการเขียนอนุทินของนักเรียนสามารถสะท้อนปัญหาได้ชัดเจน มีเป้าหมายในการเขียนมากขึ้นจากวงจรปฏิบัติการที่ 1 และ 2 เนื่องจากได้แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง จากการวิเคราะห์การเขียนอนุทินของนักเรียนพบว่า โดยส่วนใหญ่จะพบว่านักเรียนรู้สึกชื่นชอบในการฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยให้เหตุผลว่า นักเรียนเกิดความประทับใจที่ความคิดสร้างสรรค์ของคนเราสามารถเปลี่ยนสิ่งของที่ดูไร้ค่าให้เป็นสิ่งของที่มีความหมายและเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้นได้ และด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นเนื้อหาใหม่ที่ค่อนข้างยากสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน ซึ่งจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้นักเรียนศึกษาความรู้จากใบงาน มีเสียงสะท้อนเรียกร้องจากการเขียนอนุทินของนักเรียนหลายคนว่า เนื้อหายาก อ่านเองไม่เข้าใจ ผู้วิจัยจึงปรับแก้ด้วยการหาช่วงเวลาว่างอธิบายเพิ่มเติมในใบงานควบคู่กันไป โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเพิ่มเติมในประเด็นที่ไม่เข้าใจจนหมดข้อสงสัย

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ใช้การประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้วิจัย ครูผู้สอนวิชาศิลปะ และผู้เรียนประเมินเพื่อน โดยนำคะแนนจากการประเมินที่ได้มารวมกันและหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ ได้ผลการประเมินผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ 14 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอผลงานการฝึกใช้
ความคิดสร้างสรรค์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
1. มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักและ เห็นความสำคัญของ แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัด ระเบียบข้อมูล และเชื่อมโยงความคิดได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ชัดเจนเข้าใจง่าย	0
	<u>ระดับดี</u>	
	เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัด ระเบียบข้อมูล แต่การเชื่อมโยงความคิดยังไม่ค่อยมีความเป็น เหตุเป็นผลมากนัก	2
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด แต่การจัด ระเบียบข้อมูลยังไม่ค่อยดี และยังขาดการเชื่อมโยงความคิดที่ เป็นเหตุเป็นผลกัน	1
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	เนื้อหา ไม่ครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด ขาดการจัดระเบียบ ข้อมูล และไม่มีการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน	0

จากตารางที่ 14 ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา ใน
การนำเสนอผลงานการฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง
แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่านักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 2 กลุ่ม และมี
นักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้จำนวน 1 กลุ่ม

ตารางที่ 15 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
2. มีความคิด สร้างสรรค์ในการเพิ่ม มูลค่าให้ผลิตภัณฑ์	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความ แปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	0
	<u>ระดับดี</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความ แปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็น เอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงาน ที่มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่ชัดเจนการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	2
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่เกิดจากการ ใช้องค์ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้	0

จากตารางที่ 15 ผลการประเมินด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่านักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี และมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้อยู่ 2 กลุ่ม

ตารางที่ 16 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
3. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีการพาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	1
	<u>ระดับดี</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีการพาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	2
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีการพาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	0

จากตารางที่ 16 ผลการประเมินด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่านักเรียนทุกกลุ่มได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยที่นักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม และนักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 17 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียนจากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
4. มีความร่วมมือ ในการทำงานกลุ่ม ที่ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมี ความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความ คิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	0
	<u>ระดับดี</u>	
	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดย มีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และ ยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	3
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิก จำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องาน ที่ได้รับมอบหมาย	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมี สมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	0

จากตารางที่ 17 ผลการประเมินด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 18 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
5. มีความมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	1
	<u>ระดับดี</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	2
	<u>ระดับพอใช้</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่าง การปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความ รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการ ปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบใน ระหว่างการปฏิบัติงาน	0

จากตารางที่ 18 ผลการประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยที่นักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม
และนักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี

4. ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยหลักสูตร
ท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง และผลสะท้อนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการเขียนอนุทินของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาพิจารณาแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่อง เพื่อนำไปปรับใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 ต่อไป ซึ่งพบประเด็นปัญหาที่ต้องทำการ ปรับปรุงแก้ไขคือ

1) ปัญหาการตอบคำถามของนักเรียน โดยมีนักเรียนบางส่วนแย่งกันตอบคำถามแต่ บางส่วนไม่ตอบเลย ปัญหานี้ควรถาหกิจกรรมที่ให้ทุกคนมีโอกาสถูกเลือกให้ตอบคำถามมาใช้ เช่น กิจกรรมส่งต่อลูกบอล คือ การใช้ลูกบอล 1 ลูก ให้นักเรียนยื่นส่งต่อกันไปทั่วห้องแล้วรอฟัง สัญญาณนกหวีด หากลูกบอลหยุดที่ใครให้นักเรียนคนนั้นเป็นคนตอบคำถาม หากตอบถูกกล่าวคำ ชมเชย หากตอบผิดก็ให้กำลังใจ ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยเพิ่มความสุขสนุกสนานในชั้นเรียน ลดความ วุ่นวายสำหรับนักเรียนที่แย่งกันตอบคำถาม และยังช่วยให้นักเรียนที่ไม่กล้าแสดงออก ได้มีโอกาส ได้ฝึกการพูดแสดงความคิดเห็นไปในตัวอีกด้วย

2) ปัญหาการไม่สามารถคิดออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากสิ่งที่ไม่เป็นรูปธรรมได้ ดังนั้นควรใช้สิ่งของที่สามารดัดแปลงได้อย่างง่ายและหลากหลาย มาให้นักเรียนทดลองออกแบบ ดัดแปลงก่อน เช่น ก่อกระดาษ ขวดน้ำ กระจบองน้ำอัดลม ผ้า ไหมพรม เป็นต้น เพื่อให้นักเรียน เริ่มจากสิ่งง่ายๆ แล้วจึงออกแบบ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ใส่ลงไปในการเล่นนั้นให้มีคุณค่าหรือ มีคุณสมบัติที่แปลกใหม่ แล้วให้นักเรียนอธิบายแนวคิดตามรูปภาพที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ ออกแบบขึ้น

3) ปัญหาการไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนบางคน จากปัญหา ดังกล่าวควรนำเกณฑ์ในการประเมินผลงานมาชี้แจงให้นักเรียนฟังอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเป็นการเน้นย้ำ ให้นักเรียนเกิดความตระหนักในการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ไม่เช่นนั้นจะ ได้รับผลการ ประเมินต่ำกว่ากลุ่มอื่น หรืออาจสร้างกติกาโดยให้สมาชิกแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่าง ชัดเจน และกำหนดเขตพื้นที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำ โดยกำหนดโทษให้กลุ่มที่ไม่ทำตามกติกา จะ ได้รับผลการประเมินต่ำและได้รับเหรียญดาดคะแนนสะสมของกลุ่ม

4) ปัญหาเกี่ยวกับการออกไปนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยควรหาตัวแทนที่สมัคร ใจในการนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองล่วงหน้า หรืออาจสร้างข้อตกลงในการเรียงลำดับการนำเสนอ ผลงาน โดยให้แต่ละกลุ่มผลัดกันออกไปนำเสนอเป็นกลุ่มแรกของแต่ละสัปดาห์ตามลำดับ

5) นักเรียนศึกษาเนื้อหาในใบงานเองไม่ค่อยเข้าใจ ซึ่งหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งได้เรียน โดยจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาให้มีประสบการณ์ที่หลากหลาย จึงจะเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมา ดังนั้นควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และจัดช่วงเวลาให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาอื่นๆ เพิ่มเติมทางอินเทอร์เน็ต

วงจรปฏิบัติการที่ 4 การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

1. ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน (Planning)

ผู้วิจัยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ เวลาที่ใช้สอน 2 ชั่วโมง มีเนื้อหาหลัก ได้แก่ การออกแบบเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่

- 1) สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ที่กำหนดให้ได้
- 2) สามารถเสนอแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์นั้นได้
- 3) มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากซาอู่หลง
- 4) มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
- 5) มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
- 6) มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วน ตามที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ตัวอย่างจากซาอู่หลง เพื่อใช้ในการกิจกรรมการวิเคราะห์จุดเด่น – จุดด้อย เหยี่ยูรวงวัล สำหรับเป็นของรางวัลใน

การทำกิจกรรมของนักเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสานงานครูที่จะมาทำหน้าที่ในการสังเกต พฤติกรรมนักเรียน ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน และตัวผู้วิจัยเองยังเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และตรวจสอบความพร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ และใบงานต่างๆ พร้อมทั้งได้นำข้อค้นพบที่เป็นปัญหาจากวงจรปฏิบัติการที่ 3 มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน (Action)

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง โดยมีการดำเนินงานตามแผนดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

- 1) นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ให้แข่งขันกันเขียนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากขาให้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนด กลุ่มที่เขียนผลิตภัณฑ์ได้น่าสนใจและได้จำนวนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
- 2) ครูจัดเตรียมผลิตภัณฑ์จากขาที่หลากหลายชนิด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกผลิตภัณฑ์จากขาแต่ละชนิด แล้วให้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เป็นจุดเด่น-จุดด้อยของผลิตภัณฑ์ แนวทางในการพัฒนา และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์
- 3) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งประเมินผลงานของตนเองและประเมินผลงานของเพื่อน กลุ่มอื่น
- 4) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับจุดเด่น-จุดด้อยของผลิตภัณฑ์ แนวทางในการพัฒนา และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ เน้นย้ำให้นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตน และนำความคิดสร้างสรรค์นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ชั่วโมงที่ 2

- 1) นำผลิตภัณฑ์ที่เป็นวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นโดยใช้แนวคิดสร้างสรรค์ มาให้นักเรียนศึกษา แล้วอภิปรายร่วมกันถึงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ความคิดสร้างสรรค์ที่ถูกใส่ลงไป ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์นั้น
- 2) นำซาอู่หลงมาให้ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยเน้นการดึงเอาคุณสมบัติที่แตกต่างจากการคุณสมบัติที่ใช้ขงเป็นชาดื่มทั่วไป ในการนำมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์
- 3) แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันคิดออกแบบการทำผลิตภัณฑ์จากชา อู่หลง โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้เขียนภาพ อธิบายแนวคิด และรายละเอียดของชิ้นงานอย่างคร่าวๆ
- 4) ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิด โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นประเมินผลงาน และให้ข้อเสนอแนะ
- 5) อภิปรายร่วมกันถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการทำผลิตภัณฑ์ ขึ้นจริง
- 6) ให้นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

3. ขั้นการตรวจสอบ (Observation)

ผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจนเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

- 1) กิจกรรม “เขียนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชาให้มากที่สุด”

กิจกรรม “เขียนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชาให้มากที่สุด” เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเขียนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชาให้มากที่สุด เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในเรื่องผลิตภัณฑ์ที่ทำ

ขึ้นจากซาอูลอง และปัญหาที่พบจากการแบ่งกลุ่มในวงจรปฏิบัติการที่ 1 จึงใช้วิธีการจับฉลาก แบ่งกลุ่มเพื่อลดความวุ่นวายในชั้นเรียน โดยนักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มๆละ 4 คน แล้วให้ยื่น เอามือแตะไหล่กันทั้งสองข้างต่อแถวกัน แล้วให้วิ่งไปเขียนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชานกระดานหน้า ห้องเรียนทีละคน ใครเขียนเสร็จให้วิ่งมาต่อแถวข้างหลัง แล้วทำการจับเวลา กิจกรรมนี้สร้างความ สนุกสนานและความครึกครื้นแก่นักเรียน แต่ว่ากิจกรรมนี้ทำให้เกิดเสียงดังรบกวนห้องเรียนที่อยู่ ติดกันพอสมควร ผู้วิจัยจึงแก้สถานการณ์โดยการตักเตือนนักเรียนและตั้งกฎกติกาในการเล่น เกมว่าห้ามไม่ให้ตะโกนบอกเพื่อน ตะโกนเชียร์เพื่อน หรือการส่งเสียงดังรบกวนคนอื่น ถ้ากลุ่มใดไม่ ทำตามกติกาที่จะถูกปรับแพ้ นักเรียนจึงควบคุมตัวเองให้อยู่ในความสงบได้จนเสร็จสิ้นการทำ กิจกรรมนี้

2) กิจกรรม “วิเคราะห์จุดเด่น – จุดด้อยของผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์”

ผู้วิจัยจัดเตรียมผลิตภัณฑ์จากชาที่หลากหลายชนิด จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับ ฉลากเลือกผลิตภัณฑ์จากชาแต่ละชนิด แล้วให้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เป็นจุดเด่น – จุดด้อยของ ผลิตภัณฑ์นั้น และคิดแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ เมื่อ ทำเสร็จให้แต่ละกลุ่มออกไปนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วนักเรียนและผู้วิจัยจึงร่วมกันสรุป ความรู้เกี่ยวกับจุดเด่น – จุดด้อยของผลิตภัณฑ์ และแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยเน้นย้ำให้นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตน และนำความคิด สร้างสรรค์นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จากการสังเกตพบว่านักเรียนในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมดีมากยิ่งขึ้น หลังจากได้เน้นย้ำเกี่ยวกับเกณฑ์ในการประเมิน ผลงานกลุ่ม โดยเฉพาะรายละเอียดส่วนของคะแนนการทำงานร่วมกัน เพื่อเป็นแรงผลักดันให้นักเรียนที่ไม่ให้ความร่วมมือตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานร่วมกันในกลุ่ม แต่ยังมีนักเรียน บางคนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมวิเคราะห์หาจุดเด่น-จุดด้อยของผลิตภัณฑ์ ทำให้งานที่ ทำร่วมกันเสร็จล่าช้า จากการสอบถามพบว่านักเรียนคนนั้นไม่สบายเนื่องจากมีอาการปวดศีรษะ จึงทำให้ไม่อยากทำงานร่วมกับเพื่อน ผู้วิจัยจึงให้รับประทานยาแก้ปวดหัวและนั่งพักผ่อนรอให้ นักเรียนรู้สึกดีขึ้น จึงค่อยให้กลับมาทำงานกับเพื่อนในกลุ่มต่อไป

ชั่วโมงที่ 2

3) กิจกรรม “การออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์”

ผู้จ้ยนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นโดยใช้แนวคิดสร้างสรรค์ มาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยเน้นถึงเอาคุณสมบัติที่แตกต่างจากคุณสมบัติที่ใช่ขงเป็นชาติ้ม ทั่วไป แล้วนักเรียนมีความรู้ในเรื่องคุณสมบัติอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการนำขามาขงตี้ม แล้วสามารถ นำมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ได้หรือไม่ มีนักเรียน 1 คนเท่านั้นที่ยกมือขึ้นตอบ ซึ่งค่อนข้างน้อยมาก ทำให้ผู้จ้ยทราบว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของขาน้อยมาก ผู้จ้ยจึงแก้ สถานการณ์โดยให้นักเรียนศึกษาคุณสมบัติต่างๆ ของขาคู่หลงเพิ่มเติม และให้ศึกษาตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม

จากนั้นจึงนำขาคู่หลงมาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยเน้นการดึงเอาคุณสมบัติที่แตกต่างจากการคุณสมบัติที่ใช่ขงเป็นชาติ้มทั่วไปในกรนำมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ โดยนักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันคิดออกแบบการทำผลิตภัณฑ์จาก ขาคู่หลง โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้เขียนภาพการออกแบบ ลงในกระดาษเทาขาว อธิบายแนวคิดและรายละเอียดของชิ้นงานอย่างคร่าวๆ จากนั้นให้แต่ละกลุ่ม ออกไปนำเสนอแนวคิด โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นประเมิน ผลงาน และอภิปรายร่วมกันถึงความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการทำผลิตภัณฑ์ขึ้นจริง แต่จากการทำกิจกรรมพบว่า นักเรียนบาง กลุ่มไม่สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากขาคู่หลงได้ทันในชั่วโมงเรียน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ นักเรียนต้องออกแบบผลิตภัณฑ์ที่แต่ละกลุ่มจะทำขึ้นจริง ซึ่งในขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์นี้ เป็นงานที่นักเรียนเพิ่งเคยได้ทำเป็นครั้งแรก และยั้งต้องฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับการใช้ ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกันให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม จึงไม่สามารถนำเสนอใน ชั่วโมงเรียนได้ทันตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้นเวลาเรียนที่กำหนดไว้จึงไม่เพียงพอที่จะทำงานให้ เสร็จตามกำหนด ผู้จ้ยและนักเรียนจึงร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการให้นักเรียนไปทำเป็นการบ้าน แล้ว จัดเวลาเรียนเพิ่มเติมเป็นช่วงหลังเลิกเรียนในวันถัดไป ซึ่งผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดังนี้ กลุ่ม ที่ 1 ใบชาข้อมสีประดับกระดาษ โดยนำใบชาไปตากแห้งแล้วนำมาข้อมสีต่างๆ จากนั้นนำไปโรย บนกระดาษสีไม้เพื่อเป็นสีสันตดแต่งให้มีความสวยงาม กลุ่มที่ 2 ที่ประดับดวงตา โดยนำกากใบ ชามาใส่ลงในถุงผ้า นำไปแช่น้ำอุ่นแล้วพักให้น้ำพอหมาดๆ จึงนำไปประดับดวงตาเพื่อลดความ เมื่อยล้ารอบดวงตา กลุ่ม 3 ถุงคืบกลืนอับ โดยนำใบชาตากแห้งมาบรรจุลงในถุงผ้า นำไปแขวนไว้ ตามจุดต่างๆ เพื่อดูดกลิ่นอับขึ้น เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มได้นำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง พบว่า ผลงานที่ออกแบบยั้งไม่มีความโดดเด่นที่จะนำไปผลิตและใช้ในขีวิตจริง ผู้จ้ยจึงให้แนวคิดกับการ

สร้างสรรค์ผลงานว่า ต้องมีความแปลกใหม่และนำไปใช้ได้จริง โดยอาจจะประยุกต์เป็นของใช้ใกล้ตัว อาจจะเป็นของเดิมที่มีอยู่แล้วนำมาต่อยอดให้ดีขึ้นกว่าเดิม หรือปรับรูปแบบใหม่ให้สวยงามและแปลกตา แต่คุณสมบัติการใช้งานยังคงเดิมก็ได้ แล้วจึงให้แต่ละกลุ่มนำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขผลงานของตนเองต่อไป

4) กิจกรรม “การเขียนอนุทิน”

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้สะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนเสนอแนะทางแก้ปัญหา จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่อง แนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยจากการวิเคราะห์การเขียนอนุทินของนักเรียน พบว่านักเรียนเขียนสะท้อนปัญหาได้ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับความยากในการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนักเรียนเคยคิดว่าเป็นเรื่องง่าย แต่เมื่อได้ลงมือทำจริงจึงได้รู้ว่าการใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ยาก เป็นสิ่งที่ต้องคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์โดยใช้ความรู้ใช้ภูมิปัญญาให้เกิดความแปลกใหม่ ไม่ใช่เป็นเพียงการลอกเลียนแบบความคิดคนอื่นเท่านั้น ผู้วิจัยจึงพูดให้กำลังใจและให้ข้อคิดว่างานที่ด้นั้นไม่ได้ทำให้เสร็จสิ้นภายในครั้งเดียว แต่ต้องอาศัยเวลาในการปรับแก้ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ดังนั้นนักเรียนเพิ่งจะได้ลงมือทำงานเป็นครั้งแรกและได้ผลงานที่พอใช้ได้ระดับหนึ่งแล้ว เชื่อว่าถ้าปรับปรุงแก้ไขอีกสักระยะหนึ่งจะต้องผลงานที่มีคุณภาพตามที่ต้องการแน่นอน

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ ใช้การประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้วิจัย ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และนักเรียนประเมินเพื่อน โดยนำคะแนนจากการประเมินที่ได้มารวมกันและหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ได้ผลการประเมินผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ 19 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอผลงานของผู้เรียน
จากการเรียนด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่
ผลิตภัณฑ์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
1. สามารถบอก จุดเด่นจุดด้อยของ ผลิตภัณฑ์ที่ กำหนดให้ได้	<u>ระดับดีมาก</u> สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ได้ครบถ้วน พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตามจุดด้อยที่ พบ สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม	0
2. สามารถเสนอ แนวทางในการ พัฒนาและ ออกแบบผลิตภัณฑ์ ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์เพื่อเพิ่ม มูลค่าให้แก่ ผลิตภัณฑ์นั้นได้	<u>ระดับดี</u> สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ได้ครบถ้วน แต่จุดด้อยบางจุดขาดการนำเสนอแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่าง เหมาะสมต่อการนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์จริง	3
	<u>ระดับพอใช้</u> สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ได้ครบถ้วน แต่จุดด้อยบางจุดขาดการนำเสนอแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้แต่ยังไม่ ค่อยเหมาะสมต่อการนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์จริง	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> บอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ได้ไม่ครบถ้วน อีกทั้ง ยังขาดการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ แต่ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	0

จากตารางที่ 19 ผลการเรียนรู้ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอผลงานของ
ผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่
ผลิตภัณฑ์ พบว่า นักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 20 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจากการเรียน
ด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
2. มีความ สามารถใน การคิดสร้างสรรค์	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	1
	<u>ระดับดี</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	2
	<u>ระดับพอใช้</u>	
เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มี ความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	0	
<u>ระดับปรับปรุง</u>		
เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่เกิดจากการใช้องค์ ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	0	

จากตารางที่ 20 ผลการประเมินด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการ
เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ พบว่า
นักเรียนทุกคนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยนักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีนักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม ที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 21 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
3. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	0
	<u>ระดับดี</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจนเข้าใจยาก	3
	<u>ระดับพอใช้</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจและขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	0

จากตารางที่ 21 ผลการประเมินด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ พบว่านักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 22 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

เป้าหมายการ เรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
4. มีความร่วมมือใน การทำงานกลุ่มที่ ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกัน อย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับ ฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	2
	<u>ระดับดี</u>	
	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิด เห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มี สมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิด เห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับ มอบหมาย	0

จากตารางที่ 22 ผลการประเมินด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ พบว่านักเรียน
ทั้งหมดได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกกลุ่ม โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่
ในระดับดีเยี่ยมอยู่ 2 กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 1 กลุ่ม

ตารางที่ 23 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนรู้ด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนนักเรียน
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	2
	<u>ระดับดี</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบใน ระหว่างการปฏิบัติงาน	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการ ปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่ พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความ รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการ แก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	0

จากตารางที่ 23 ผลการประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนรู้ด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ พบว่านักเรียนทั้งหมด
ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกคน โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี
เยี่ยมอยู่ 2 กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 1 กลุ่ม

4. ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง และผลสะท้อนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการเขียนอนุทินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาพิจารณาแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่อง เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 ต่อไป ซึ่งพบประเด็นปัญหาที่ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข คือ

1) ควรตั้งกติกาก่อนการร่วมกิจกรรมเกมต่างๆ เช่น มีการตัดคะแนนเมื่อมีเสียงดังเกินไป เพื่อป้องกันปัญหาเมื่อเกิดความสนุกสนาน มักจะมีเสียงตะโกนดังรบกวนการเรียนการสอนของห้องอื่น หรือใช้วิธีเล่นเกมเงียบ โดยมีกติกาให้แต่ละกลุ่มดส่งเสียง แต่แสดงท่าทางได้ จะช่วยเพิ่มความแปลกใหม่ในการทำกิจกรรม

2) ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากอาจมีผู้เรียนที่มีสภาพไม่พร้อมต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ หากพบผู้เรียนที่ไม่สบายควรให้พักผ่อนและทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

3) ปัญหา นักเรียนไม่สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ให้เสร็จตามที่กำหนดได้ด้วยความยากในการคิดออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งนักเรียนเพิ่งเคยทำเป็นครั้งแรก จึงทำให้ผลงานออกมายังไม่เป็นที่พึงพอใจ ครูควรยกตัวอย่างการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์มา 1 อย่างยิ่งขึ้น โดยอาจใช้ของที่อยู่กับใกล้ตัว อาจจะเป็นของเดิมที่มีอยู่แล้ว แล้วนำมาดัดแปลงให้ดีขึ้นกว่าเดิม หรือปรับรูปแบบใหม่ และสาธิตการออกแบบอย่างละเอียดเป็นแนวทางตัวอย่างให้กับนักเรียนชัดเจนมากยิ่งขึ้น และในระยะยาวควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกคิด โดยหากิจกรรมที่เน้นฝึกความคิดสร้างสรรค์มาให้นักเรียนได้ทำอย่างต่อเนื่อง เมื่อนักเรียนได้มีประสบการณ์ในการคิดสร้างสรรค์บ่อยๆ จะทำให้สามารถคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ได้ง่ายขึ้น

วงจรปฏิบัติการที่ 5 การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

1. ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน (Planning)

ผู้วิจัยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ เวลาที่ใช้สอน 7 ชั่วโมง มีเนื้อหาหลักได้แก่ การสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้หลักการตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยมี จุดประสงค์การเรียนรู้ได้แก่

- 1) สามารถออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้
- 2) มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลง
- 3) มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
- 4) มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
- 5) มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วนตามที่ กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นต่างๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยคอย อำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนในการใช้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ตามทีออกแบบ นอกจากนี้ตัว ผู้วิจัยเองยังเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และตรวจสอบความ พร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ และใบงานต่างๆ พร้อมทั้งได้นำข้อค้นพบที่เป็นปัญหา จากวงจรปฏิบัติการที่ 4 มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน (Action)

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 7 ชั่วโมง โดยมีการดำเนินงานตามแผนดังนี้

ชั่วโมงที่ 1-5

- 1) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์ จากการอภิปรายในชั่วโมงที่แล้ว
- 2) ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ
- 3) นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุอุปกรณ์และลงมือสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ตามที่ออกแบบ โดยมีการนำเสนอความก้าวหน้าทุกสัปดาห์ เพื่อร่วมกันวิพากษ์ผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่ม และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงงานให้ ดีขึ้นต่อไป

ชั่วโมงที่ 6

- 4) นักเรียนนำผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นไปแจกให้คนในชุมชนนำไปทดลองใช้
- 5) สอบถามความพึงพอใจ สอบถามถึงความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์และต่อราคาขายที่เหมาะสม

ชั่วโมงที่ 7

- 6) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสอบถามความพึงพอใจ ความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์และราคาขาย จากนั้นให้เพื่อนแต่ละกลุ่มร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ
- 7) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อค้นพบที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของตนต่อไป

3. ขั้นการตรวจสอบ (Observation)

ผู้วิจัยและครูผู้สอนวิชาการทำงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยีได้ร่วมกันสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจนเสร็จสิ้นการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ชั่วโมงที่ 1-5

1) กิจกรรม “สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชาอู่หลง”

เป็นกิจกรรมที่เริ่มต้นการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชาอู่หลงตามที่แต่ละกลุ่มออกแบบ ขึ้น ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ใบชาข้อมสีประดับกระดาษ โดยนำใบชาไปตากแห้งแล้วนำมาข้อมสีต่างๆ จากนั้นนำไปโรยบนกระดาษต้นไม้เพื่อเป็นสีสันตกแต่งให้มีความสวยงาม กลุ่มที่ 2 ที่ประดับ ดวงตา โดยนำกากใบชามาใส่ลงในถุงผ้า นำไปแช่น้ำอุ่นแล้วพักให้น้ำพอมามากๆ จึงนำไป ประคบดวงตาเพื่อลดความเมื่อยล้ารอบดวงตา กลุ่ม 3 ถุงดับกลิ่นอับ โดยนำใบชาตากแห้งมาบรรจุ ลงในถุงผ้า นำไปแขวนไว้ในที่ที่ต้องการเพื่อดูดกลิ่นอับชื้น โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผล การปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์ จากการอภิปรายในชั่วโมงที่แล้ว เพื่อให้สมาชิกแต่ละกลุ่ม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และลงมือสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ตามทีออกแบบ โดยมีกรนำเสนอความก้าวหน้าทุกสัปดาห์ เพื่อ ร่วมกันวิพากษ์ผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่ม และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงงานให้ดีขึ้นต่อไป จากการ วิพากษ์ผลิตภัณฑ์ทำให้แต่ละกลุ่มมีการปรับปรุงผลงาน ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เปลี่ยนแปลงจาก ใบชาข้อม สี เป็นการคัใบชา โดยเป็นการนำกระดาษเหลือใช้มาแช่น้ำที่คั้นจากกากใบชาจนเปื่อยยุ่ย จากนั้น นำไปเทบนแม่พิมพ์ จะได้กระดาษ Recycle ที่มีกลิ่นหอมใบชา นำมาตกแต่งทำเป็นการ์ดอวยพรวัน สำคัญต่างๆ กลุ่มที่ 2 เปลี่ยนแปลงจาก ที่ประคบตา เป็นถุงชาอู่หลงนมสด โดยประยุกต์ทำขนมวัน เย็นจากชาอู่หลงใส่นมสด และกลุ่มที่ 3 ยังคงพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบตั้งแต่เริ่มแรกซึ่งได้แก่ ถุงดับกลิ่นอับ

จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วย หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ทำให้พบจุดที่มีความบกพร่องเมื่อนักเรียนเริ่มออกแบบ ผลิตภัณฑ์จนถึงขั้นที่จะสร้างชิ้นงานขึ้นมาจริงๆ กลับพบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดอุปกรณ์ที่ จะนำมาทำผลิตภัณฑ์ เช่น กระดาษสีต่างๆ กาวแท่ง อุปกรณ์ตกแต่งอื่นๆ เนื่องจากว่าโรงเรียนบ้าน ค่านตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอเฉลิมพระเกียรติและอำเภอบ่อเกลือมาก ดังนั้นการเดินทางไปซื้อ อุปกรณ์ต่างๆ จึงจำเป็นต้องเป็นช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ ซึ่งนักเรียนจะต้องเขียนรายการฝากครูซื้อ

ขึ้นมาในวันอาทิตย์ เนื่องจากคณะครูจะกลับบ้านในช่วงตอนเย็นวันศุกร์และกลับขึ้น โรงเรียนในช่วงเย็นของวันอาทิตย์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาด้วยการกำชับให้นักเรียนเขียนรายการวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นจะต้องใช้ฝากครูซื้อขึ้นมาล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์

ประเด็นปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ เนื่องด้วยในช่วงต้นเดือน มกราคม พ.ศ. 2556 เป็นช่วงการแข่งขันกีฬากลุ่มขุนนาง ทางโรงเรียนจึงจัดให้เดือนธันวาคม พ.ศ. 2555 เป็นช่วงเดือนแห่งการฝึกซ้อมกีฬาในทุกวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี ตั้งแต่เวลา 15.00 น. ถึงเวลา 17.00 น. ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ทับซ้อนกับชั่วโมงของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาด้วยการขอแลกชั่วโมงเรียนกับครูสาระอื่น โดยจากเดิมที่หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงจะใช้สอนในช่วง 15.00 - 16.00 น. เปลี่ยนไปสอนในช่วงเช้าเวลา 11.00 - 12.00 น.

ชั่วโมงที่ 6

2) กิจกรรม “สำรวจความพึงพอใจ”

หลังจากได้สร้างสรรค์ผลงานจนได้เป็นผลิตภัณฑ์ที่นักเรียนสร้างขึ้น ได้แก่ กลุ่มที่ 1 การ์ดใบชา กลุ่มที่ 2 วนชาอู่หลงนมสด และกลุ่มที่ 3 ถุงดับกลิ่นอับ จากนั้นจึงนำผลิตภัณฑ์ไปแจกให้คนในชุมชนนำไปทดลองใช้ และเป็นการสอบถามความพึงพอใจ และสอบถามถึงความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ และต่อราคาขายที่เหมาะสม เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่ม จากการทำกิจกรรม “สำรวจความพึงพอใจ” ทำให้พบประเด็นปัญหาดังนี้

เมื่อนักเรียนนำผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้นไปแจกให้คนในชุมชนนำไปทดลองใช้ แล้วแจกแบบสอบถามความพึงพอใจ และสอบถามถึงความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ จากการสังเกตผู้วิจัย พบว่ามีชาวบ้านบางคนจะทำแบบสอบถามโดยไม่ได้อ่านอย่างถ้วนถี่ กรอกแบบไม่ตั้งใจซึ่งจะทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่เป็นไปตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจึงแก้สถานการณ์โดยให้นักเรียนเข้าไปขอความร่วมมือกับชาวบ้านในการทำแบบสอบถามถ้วนถี่ และรอให้ชาวบ้านทำเสร็จและเก็บแบบสอบถามมาทันที และมีชาวบ้านบางคนที่ไม่อ่านหนังสือไม่ออก นักเรียนและผู้วิจัยจึงแก้ไขสถานการณ์โดยให้นักเรียนเป็นคนอ่านและอธิบายให้ฟังทีละข้อ ทีละคน เมื่อได้คำตอบแต่ละข้อก็ให้นักเรียนกรอกข้อมูลที่แท้จริงลงไป

แบบสอบถามความพึงพอใจ และสอบถามถึงความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ที่ได้ข้อมูลจากชาวบ้าน ผู้วิจัยพบว่าราคาที่ชาวบ้านต้องการให้ตั้งเป็นราคาจำหน่ายจริง เมื่อเทียบกับต้นทุนใน

การผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นแล้วมีราคาถูกเกินไป ผู้วิจัยจึงใช้การกำหนดราคาขั้นต่ำ โดยใช้วิธีตั้งราคาโดยยึดราคาต้นทุนเป็นเกณฑ์ (ราคาขายต่อหน่วย = ต้นทุนทั้งหมด + กำไรที่ต้องการ) แล้วอธิบายให้ชาวบ้านได้เข้าใจ

ชั่วโมงที่ 7

3) กิจกรรม “นำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็น”

นักเรียนแต่ละกลุ่มจะต้องนำเสนอผลการสอบถามความพึงพอใจ ความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์และราคาขาย จากนั้นให้เพื่อนแต่ละกลุ่มร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ แล้วให้แต่ละกลุ่มนำข้อค้นพบที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของตนให้ดีขึ้นต่อไป

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ ใช้การประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้วิจัย ผู้ปกครอง และวิทยากร โดยนำคะแนนจากการประเมินที่ได้มารวมกันและหาค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ ได้ผลการประเมินผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ 24 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน จากการเรียนด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

เป้าหมายการเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
1. สามารถออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้หลักการตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม สร้างจากวัสดุธรรมชาติที่แสดงให้เห็นถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ และมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	1
	<u>ระดับดี</u>	
	ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม สร้างจากวัสดุธรรมชาติ และมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง แต่ยังไม่ได้แสดงถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	2
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	ผลิตภัณฑ์ยังไม่ค่อยมีความสวยงาม สร้างจากวัสดุธรรมชาติ แต่ไม่ค่อยมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ และไม่ได้แสดงถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	ผลิตภัณฑ์สร้างจากวัสดุธรรมชาติ แต่ไม่มีความสวยงาม และไม่ค่อยมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์	0

จากตารางที่ 24 ผลการเรียนรู้ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ พบว่านักเรียนทั้งหมดได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกคน โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมอยู่ 1 กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 2 กลุ่ม

ตารางที่ 25 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนรู้
ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
2. มีความคิด สร้างสรรค์ในการ ออกแบบ ผลิตภัณฑ์ซ้ำอู่หลง	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	1
	<u>ระดับดี</u> เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	2
	<u>ระดับพอใช้</u> เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มี ความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่เกิดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่เกิดจากการใช้องค์ ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	0

จากตารางที่ 25 ผลการประเมินด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ พบว่านักเรียนทุกคนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกคน โดยที่นักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก และมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีอยู่ 1 กลุ่ม

ตารางที่ 26 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนจากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
3. มีความ สามารถ ในการสื่อสาร ในการ นำเสนอผลงาน	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วนและ จัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอ ด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	3
	<u>ระดับดี</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วนและ จัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	0
	<u>ระดับพอใช้</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาด การจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ แต่นำเสนอ ข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การ นำเสนอยังขาดความมั่นใจ	0

จากตารางที่ 26 ผลการประเมินด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ พบว่านักเรียนได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีมากทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 27 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

เป้าหมายการ เรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
4. มีความร่วมมือใน การทำงานกลุ่มที่ ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกัน อย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับ ฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	3
	<u>ระดับดี</u>	
	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	0
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มี สมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดง ความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามได้รับ มอบหมาย	0

จากตารางที่ 27 ผลการประเมินด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ พบว่านักเรียนได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 28 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	3
	<u>ระดับดี</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบใน ระหว่างการปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการ ปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่ พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความ รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการ แก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	0

จากตารางที่ 28 ผลการประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ พบว่านักเรียนได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

4. ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง และผลสะท้อนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการเขียนอนุทินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาพิจารณาแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่อง เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 6 ต่อไป ซึ่งพบประเด็นปัญหาที่ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข คือ

1) ในขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรมีการประชุมกับนักเรียน เพื่อวางแผนในการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมโดยให้เลือกรูปแบบในท้องถิ่นเป็นหลัก หากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่ไม่มีในท้องถิ่นต้องฝากครูซื้อขึ้นมาล่วงหน้าก่อนอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอมาก การเดินทางไปซื้ออุปกรณ์ต่างๆ จึงจำเป็นต้องเป็นช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์

2) ควรมีการตรวจสอบตารางปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อวางแผนไม่ให้ตรงกับช่วงเวลาที่เป็นกิจกรรมหลักของโรงเรียน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการทับซ้อนกันระหว่างการใช้หลักสูตรท้องถิ่นกับกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ก็ควรขอสับเปลี่ยนชั่วโมงเรียนกับครูผู้สอนสาระอื่นตามความเหมาะสม

3) ปัญหาการตอบแบบสอบถามของชุมชน ควรมีการประชุมกับนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนเป็นผู้ติดตามการทำแบบสอบถามของชาวบ้านอย่างใกล้ชิด โดยอาจให้นักเรียนอ่านข้อคำถามให้ชาวบ้านเลือกตอบและรอเก็บแบบสอบถามกลับมาทันที และหากพบชาวบ้านที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ให้นักเรียนใช้วิธีการอ่านและอธิบายให้ฟังทีละข้อ ทีละคน โดยให้นักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลตามความจริง

วงจรถ่ายปฏิบัติที่ 6 การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

1. ขั้นการวางแผนการดำเนินงาน (Planning)

ผู้วิจัยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด เวลาที่ใช้สอน 3 ชั่วโมง มีเนื้อหาหลักอยู่ 2 เนื้อหา ได้แก่ 1) การบริหารจัดการการตลาด และ 2) การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ได้แก่

1) นักเรียนสามารถทำแผนงานการบริหารจัดการการตลาดและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต ตามหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

2) มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการการตลาด

3) มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย

4) มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน

5) มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นต่างๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต เป็นต้น โดยได้ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 1 ท่าน ในการสนับสนุนพาหนะที่ใช้ในการพานักเรียนออกไปสำรวจตลาด ซึ่งต้องเดินทางไปสำรวจตลาดเป็นระยะทางกว่า 35 กิโลเมตร และนอกจากนี้ยังประสานงานกับครูอีก 1 ท่าน เพื่อไปร่วมกิจกรรมสำรวจตลาดและถือเป็นการช่วยเหลือความเป็นระเบียบเรียบร้อยของนักเรียนอีกด้วย และตัวผู้วิจัยเองยังเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และตรวจสอบความพร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ และใบงานต่างๆ พร้อมทั้งได้นำข้อค้นพบที่เป็นปัญหาจากวงจรปฏิบัติการที่ 5 มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน (Action)

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ชั่วโมง โดยมีการดำเนินงานตามแผนดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1) นักเรียนออกไปสำรวจตลาดร้านค้าชุมชน โดยเน้นให้ศึกษาผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น ชาภูเขา น้ำมะขามป้อมผง น้ำมะตูมผง เป็นต้น จากนั้นให้แต่ละกลุ่มจดบันทึกเกี่ยวกับรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ การกำหนดราคา ลักษณะของการนำเสนอโฆษณาสินค้าต่างๆ ที่สำรวจพบนำข้อมูลที่ได้เตรียมตัวนำเสนอในชั่วโมงถัดไป

ชั่วโมงที่ 2

2) นักเรียนแต่ละกลุ่มออกไปนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการออกสำรวจตลาด และร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะถึงข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับการตลาดของผลิตภัณฑ์ที่แต่ละกลุ่มได้สำรวจมา

3) นำผลิตภัณฑ์ตัวอย่างมา 1 ชิ้น นักเรียนและครูร่วมกันวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต ค่าแรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต และการกำหนดราคาที่เหมาะสม

4) นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม โดยช่วยกันทำแผนการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากใบชาอู่หลงที่พัฒนาขึ้น วิเคราะห์ต้นทุนการผลิต และกำหนดราคาที่เหมาะสม โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เป็นการสร้างรายได้จากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Make money from idea) เตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียนในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 3

5) นักเรียนและครูร่วมกันประเมินผลงานแต่ละกลุ่ม แล้วอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความเหมาะสมของการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต และรูปแบบแผนการตลาดของแต่ละกลุ่ม

6) นำข้อดีข้อเสียแต่ละกลุ่ม มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อกำหนดราคาและทำแผนการตลาดของผลิตภัณฑ์ชาอู่หลงที่เหมาะสมที่สุด

7) นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนเรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

3. ขั้นการตรวจสอบ (Observation)

ผู้วิจัย ครูผู้ร่วมเดินทาง ไปสำรวจตลาดและผู้ปกครองนักเรียนได้ร่วมกันสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจนเสร็จสิ้นการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1) กิจกรรม “สำรวจตลาดร้านค้าชุมชน”

จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่าร้านค้าของชุมชนจะตั้งอยู่ห่างกันพอสมควร ดังนั้นในการสำรวจจึงจำเป็นต้องให้นักเรียนสำรวจทีละร้านไปพร้อมๆ กัน โดยมีร้านค้าชุมชนที่เป็นเป้าหมาย ในการสำรวจทั้งหมด 3 ร้านค้า เพื่อให้นักเรียนศึกษาและหาข้อมูลที่หลากหลาย แต่สถานที่ที่ นักเรียนได้เข้าไปสำรวจการตลาดนั้นเป็นร้านค้าเล็กๆ ในหมู่บ้าน พื้นที่ค่อนข้างแคบ ซึ่งทำให้นักเรียนทุกคนเข้าไปสำรวจทีละร้านพร้อมกันได้ไม่หมดทุกคน มีนักเรียนบางคนวิ่งเบียดเพื่อนเข้าไป ทำให้เกิดความไม่พอใจและส่งเสียงดังอีกด้วย นอกจากนี้แล้วยังถือว่าเป็นการย่นบังลูกค้าหน้าร้าน ที่อาจส่งผลทำให้ลูกค้าเปลี่ยนใจไม่เข้ามาซื้อของในร้าน จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึง กำหนดให้นักเรียนเข้าไปสำรวจข้อมูลและจดบันทึกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ละกลุ่ม และกำหนดเวลา ให้เข้าไปสำรวจ กลุ่มละ 10 นาที

ชั่วโมงที่ 2

2) กิจกรรม “วิเคราะห์ต้นทุนการผลิต”

กิจกรรมนี้จะให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกไปนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการออกสำรวจ ตลาด แล้วจึงเปิดโอกาสให้กลุ่มอื่นๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะถึงข้อดีข้อเสีย เกี่ยวกับการตลาดของผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่มได้สำรวจมา จากนั้นผู้วิจัยนำผลิตภัณฑ์ตัวอย่างมา 1 ชิ้น ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต ค่าแรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต และการกำหนดราคาที่เหมาะสมจะขาย โดยที่ผู้วิจัยคอยให้ข้อเสนอแนะในประเด็นที่นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ ในการนำเสนอข้อดีข้อเสียและการตลาดของแต่ละร้านนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการทำแผนการตลาด ทำให้วิเคราะห์ข้อมูลได้ไม่มาก ผู้วิจัยจึงช่วยชี้แนะในส่วนที่นักเรียนวิเคราะห์

ไม่ทั่วถึง และกระตุ้นให้นักเรียนคิดต่อยอดในข้อเสนอที่ได้ไป แล้วจึงเข้าสู่กิจกรรมที่นักเรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำแผนการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากใบชาอู่หลงที่พัฒนาขึ้น วิเคราะห์ต้นทุนการผลิต และกำหนดราคาที่เหมาะสมที่จะขาย โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เป็นการสร้างรายได้จากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Make money from idea) เตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียนในชั่วโมงต่อไป

จากการนำเสนอแผนการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากชาอู่หลง นักเรียนยังไม่สามารถสร้างสรรค์แผนการตลาดได้หลากหลาย ครูจึงช่วยหาตัวอย่างแผนการตลาดที่โดดเด่น เข้าใจง่าย มาเป็นตัวอย่างแล้วร่วมกันวิเคราะห์แผนการตลาดเหล่านั้น แล้วนำมาเปรียบเทียบให้เห็นข้อเด่นข้อด้อย เพื่อให้นักเรียนได้นำข้อมูลไปพัฒนาปรับปรุงและสร้างสรรค์แผนการตลาดของกลุ่มตัวเองให้ดีขึ้น และในระหว่างการทำแผนการตลาดของผลิตภัณฑ์นักเรียนในกลุ่มแต่ละคนเริ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน จึงทำให้บางกลุ่มมีการถกเถียงกันบ้างทำให้เกิดเสียงดังและเกิดความวุ่นวายขึ้นมา ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้นักเรียนนำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ โดยให้นักเรียนแต่ละคนชี้แจงเหตุผลจากการแสดงความคิดเห็นของตนเอง และให้พิจารณาถึงความเหมาะสมของ แต่ละความคิดเห็นที่เสนอขึ้นมา

ชั่วโมงที่ 3

3) กิจกรรม “กำหนดราคาและทำแผนการตลาด”

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่นักเรียนและครูร่วมกันประเมินผลงานแต่ละกลุ่ม แล้วอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความเหมาะสมของการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและรูปแบบแผนการตลาดของแต่ละกลุ่ม จากนั้นจึงนำข้อดีข้อเสียแต่ละกลุ่ม มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อกำหนดราคา และทำแผนการตลาดของผลิตภัณฑ์ชาอู่หลงที่เหมาะสมที่สุด

4) กิจกรรม “การเขียนอนุทิน”

จากการวิเคราะห์การเขียนอนุทินของนักเรียนพบว่า นักเรียนหลายคนมีปัญหาคล้ายคลึงกันคือนักเรียนเกิดอาการเมารถ จากการนั่งรถกระบะออกไปสำรวจตลาดชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้วิจัยที่พบประเด็นปัญหาที่เกิดจากการเดินทาง โดยได้นำนักเรียนนั่งรถกระบะออกเดินทางจากโรงเรียนเวลา 8.00 น. ไปถึงตลาดอำเภอบ่อเกลือเวลา 9.30 น. ใช้เวลา

ประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที ซึ่งด้วยบริบทเป็นพื้นที่บนภูเขาเส้นทางส่วนใหญ่จึงเป็นทางโค้งบนภูเขา ส่งผลให้นักเรียนเกิดอาการเมารถและอาเจียนหลายคน ต้องจอดรถพักข้างทางเป็นระยะๆ ซึ่งจากการสอบถามจึงได้ทราบสาเหตุว่านักเรียนไม่เคยนั่งรถกระบะมาก่อน ปกติใช้การเดินทางโดยรถจักรยานยนต์ ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาด้วยการให้นักเรียนนั่งพักสักระยะหนึ่ง เมื่อนักเรียนรู้สึกดีขึ้นจึงเริ่มเดินทางต่อเพื่อทำกิจกรรมสำรวจร้านค้าชุมชนตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด ใช้การประเมินจาก 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้วิจัย ครูผู้ร่วมเดินทางไปสำรวจตลาด และผู้ปกครอง โดยนำคะแนนจากการประเมินที่ได้มารวมกันและหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ ได้ผลการประเมินผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ 29 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความรู้และนำเสนอผลงานการทำแผนการตลาดของผู้เรียน
จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวน กลุ่ม
1. นักเรียน สามารถทำ แผนงานการ บริหารจัดการ การตลาดและ วิเคราะห์ ต้นทุนการผลิต ตามหลักการ แนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ได้	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	ทำแผนการตลาดได้อย่างละเอียดครบถ้วน เข้าใจง่าย วิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตได้ถูกต้อง กำหนดราคาขายได้เหมาะสม	2
	<u>ระดับดี</u>	
	ทำแผนการตลาดได้อย่างละเอียดครบถ้วน วิเคราะห์ต้นทุนการ ผลิตได้ถูกต้อง แต่กำหนดราคาขายได้ไม่ค่อยเหมาะสม	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	ทำแผนการตลาดได้ แต่ยังไม่ครบถ้วน วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้ ถูกต้อง แต่กำหนดราคาขายได้ไม่ค่อยเหมาะสม	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	ทำแผนการตลาดได้ แต่ยังไม่ครบถ้วน การวิเคราะห์ต้นทุนการ ผลิตและกำหนดราคาขายยังไม่ค่อยถูกต้องเหมาะสมนัก	0

จากตารางที่ 29 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้และนำเสนอผลงานการทำแผนการตลาดของ
ผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด พบว่านักเรียน
ทั้งหมดได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกคน โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ใน
ระดับดีเยี่ยมอยู่ 2 กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 1 กลุ่ม

ตารางที่ 30 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
2. มีความสามารถใน การคิดสร้างสรรค์	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	0
	<u>ระดับดี</u>	
	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	3
	<u>ระดับพอใช้</u>	
เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มี ความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	0	
<u>ระดับปรับปรุง</u>		
เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่เกิดจากการใช้องค์ ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	0	

จากตารางที่ 30 ผลการประเมินด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการ
เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด พบว่านักเรียนได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 31 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
3. มีความ สามารถ ในการสื่อสารในการ นำเสนอผลงาน	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วนและ จัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอ ด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	2
	<u>ระดับดี</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วนและ จัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	1
	<u>ระดับพอใช้</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาด การจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูล ไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอ ยังขาดความมั่นใจ	0

จากตารางที่ 31 ผลการประเมินด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียน
ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด พบว่านักเรียนทุกคนได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยมีนักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม
และนักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 32 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียนจากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

เป้าหมายการ เรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
4. มีความร่วมมือใน การทำงานกลุ่มที่ ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	2
	<u>ระดับดี</u>	
	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	0

จากตารางที่ 32 ผลการประเมินด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด พบว่านักเรียนทั้งหมดได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมอยู่ 2 กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 1 กลุ่ม

ตารางที่ 33 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	2
	<u>ระดับดี</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบใน ระหว่างการปฏิบัติงาน	1
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบ ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการ ปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่ พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความ รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการ แก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	0

จากตารางที่ 33 ผลการประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด พบว่านักเรียนทั้งหมดได้รับผลการ
ประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกคน โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมอยู่ 2
กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 1 กลุ่ม

4. ขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง และผลสะท้อนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการเขียนอนุทินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาพิจารณาแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่อง เพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนจัดการเรียนรู้ที่ 7 ต่อไป ซึ่งพบประเด็นปัญหาที่ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข คือ

1) ควรมีการสำรวจและพิจารณาความเหมาะสมแหล่งที่ใช้ในการศึกษานอกสถานที่ ทั้งเรื่องจำนวนร้าน ขนาดของร้านค้า เพื่อวางแผนในการนำนักเรียนไปสำรวจตลาดร้านค้าชุมชน ให้มีความเหมาะสมตามบริบท โดยในเบื้องต้นผู้วิจัยได้ปรับแก้สถานการณ์โดยการกำหนดให้นักเรียนเข้าไปสำรวจข้อมูลและจดบันทึกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ละกลุ่ม และกำหนดเวลาให้เข้าไปสำรวจ กลุ่มละ 10 นาที ซึ่งทำให้เสียเวลาและทำให้นักเรียนกลุ่มที่รอเกิดความเบื่อหน่ายได้

2) ก่อนทำกิจกรรมกลุ่มทุกคน ควรมีการทบทวนเกณฑ์การประเมินกิจกรรมกลุ่ม และมีการพูดคุยชี้แจงทำความเข้าใจความตกลงต่างๆ พร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการให้นักเรียนนำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ โดยให้นักเรียนแต่ละคนชี้แจงเหตุผลจากการแสดงความคิดเห็นของตนเอง และให้พิจารณาถึงความเหมาะสมของแต่ละความคิดเห็นที่เสนอขึ้นมา และชี้แจงถึงผลดีของการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3) ปัญหาจากการเดินทางออกไปศึกษาตลาดชุมชนของนักเรียน ควรมีการเตรียมพร้อมด้วยการให้ยาแก้แมกกับนักเรียนก่อนเดินทาง ซึ่งระยะทางระหว่างโรงเรียนกับตลาดเป็นทางบนภูเขาตลอดยาวกว่า 35 กิโลเมตร หรืออาจใช้การสร้างสถานการณ์จำลองร้านค้าขึ้นมาไว้ที่โรงเรียน โดยสืบค้นข้อมูลที่จำเป็นและเตรียมสินค้าจากร้านค้าจริงมาจัดเป็นตลาดจำลองขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนได้สืบค้นจากสถานการณ์จริงได้เช่นกัน

วจนการพัฒน่าย่อยที่ 7 การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

1. ขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงาน (Planning)

ผู้วิจัยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย เวลาที่ใช้สอน 2 ชั่วโมง มีเนื้อหาหลักอยู่ 2 เนื้อหา ได้แก่ 1)การทำบัญชีรายรับรายจ่าย และ 2)การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่

- 1) นักเรียนสามารถออกแบบและทำบัญชีรายรับรายจ่ายที่ใช้ในการผลิตชิ้นงานของกลุ่มได้
- 2) นักเรียนสามารถจัดนิทรรศการแสดงผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากซาอู่หลงได้
- 3) มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดนิทรรศการ
- 4) มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
- 5) มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
- 6) มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นต่างๆ เช่น บันทึกรายรับรายจ่ายที่ใช้เป็นตัวอย่าง ในการสอนบันทึกรายรับรายจ่ายของผลิตภัณฑ์ซาอู่หลง การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสนับสนุนนักเรียนในการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังประสานงานกับครูวิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในการร่วมชมนิทรรศการ และตัวผู้วิจัยเองยังเตรียมความพร้อมด้วยการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และตรวจสอบความพร้อมของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ และใบงานต่างๆ พร้อมทั้งได้นำข้อค้นพบที่เป็นปัญหาจากวงจร

ปฏิบัติการที่ 6 มาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นการปฏิบัติงานตามแผน (Action)

ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2 ชั่วโมง โดยมีการดำเนินงานตามแผนดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1) นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย ภายในครอบครัวของนักเรียน โดยใช้คำถามต่อไปนี้

- นักเรียนใช้จ่ายเงินแต่ละวันกี่บาท และมีเงินเหลือจากค่าใช้จ่ายหรือไม่
- นักเรียนเคยจดบันทึกการใช้เงินของนักเรียนบ้างหรือไม่
- การจดบันทึกการใช้จ่ายเงินในแต่ละวัน นักเรียนคิดว่ามีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร
- การใช้จ่ายสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว
- ช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรให้การใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว มีความ

เหมาะสมกับสภาพของตนเอง

2) แสดงตัวอย่างบันทึกรายรับรายจ่าย จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่ต้องบันทึก วิธีการแยกรายรับ รายจ่าย การบันทึก และเงินคงเหลือ

3) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนออกแบบการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของการทำผลิตภัณฑ์ชาอู่หลงของกลุ่มตนเอง จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอการจัดทำแบบบันทึกรายรับรายจ่าย ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน

4) แล้วอภิปรายสรุปร่วมกันถึงรูปแบบของการทำบัญชีบันทึกรายรับรายจ่ายที่ถูกต้อง และร่วมกันวิเคราะห์ถึงประโยชน์ของการทำบัญชีรายรับรายจ่าย

ชั่วโมงที่ 2

5) นักเรียนจัดนิทรรศการเพื่อนำเสนอแนวคิดและกระบวนการ ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากใบชาอู่หลงของแต่ละกลุ่ม

6) ประเมินผลงานของแต่ละกลุ่มโดยวิทยากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เข้าร่วมนิทรรศการ จากนั้นคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพไปทำเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของโรงเรียนในการนำไปเผยแพร่ความรู้และจัดจำหน่ายในโอกาสต่างๆ ให้เป็นรายได้เสริมของนักเรียนและชุมชน

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Observation)

ผู้วิจัย ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง นักเรียนได้ร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนจนเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ชั่วโมงที่ 1

1) กิจกรรม “ทำบัญชีรายรับรายจ่าย”

จากกิจกรรมการทำบัญชีรายรับรายจ่าย ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าในการฝึกทำบันทึกรายรับรายจ่ายของนักเรียน ยังมีบางรายจ่ายที่ไม่ได้ใส่ลงไปในตาราง เพราะนักเรียนคิดว่าของบางอย่างที่หยิบมาจากบ้านนั้น ไม่ได้ใช้เงินซื้อ มา จึงไม่ใส่รายจ่าย ผู้วิจัยจึงได้อธิบายให้นักเรียนทุกคน ให้เข้าใจตรงกันว่าของทุกอย่าง ที่นำมาเพื่อผลิตภัณฑ์นั้นคือ รายจ่าย ต้องนำมาคิดเป็นต้นทุนเพื่อให้ได้ราคาสินค้าออกมาอย่างเหมาะสม และไม่ขาดทุน

ชั่วโมงที่ 2

2) กิจกรรม “จัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน”

ในวันจัดนิทรรศการ เพื่อนำเสนอแนวคิด กระบวนการ ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากใบชา อุ้หลงของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยพบประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยนักเรียนต่าง เกิดความตื่นเต้นที่จะได้พุดนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเองต่อหน้าที่ประชุมผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาด้วยการให้นักเรียนเตรียมตัวฝึกซ้อมใหญ่ก่อนวันจัดนิทรรศการ 1 วัน และให้นักเรียนกลุ่มอื่นแสดงความคิดเห็น และให้ครูที่ร่วมชมการนำเสนอเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงแก้ไขของแต่ละกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเห็นข้อบกพร่องของตนเอง และได้นำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในกลุ่มของตน ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการนำเสนอมากยิ่งขึ้น

ประเด็นปัญหาที่พบอีกประเด็นหนึ่งคือ ในการจัดแสดงนิทรรศการเพื่อนำเสนอแนวคิด กระบวนการ ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากใบชาอุ้หลงของแต่ละกลุ่มนั้น เป็นช่วงเวลาที่เกิดเหตุไฟฟ้าดับติดต่อกันเป็นเวลานาน 2 วันแล้ว ดังนั้นในการนำเสนอที่จากเดิมจะใช้เครื่องขยายเสียงในการนำเสนอกลับต้องล้มเลิกไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงร่วมกันแก้ปัญหาด้วยการแยกจัดแสดงผลงานของของนักเรียนออกเป็นกลุ่มละห้อง และให้ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยแยกกันชมและประเมินการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มออกแบบ การนำเสนอด้วยปากเปล่าแทนการใช้เครื่องขยายเสียง

3) กิจกรรม “การเขียนอนุทิน”

จากการวิเคราะห์การเขียนอนุทินของนักเรียนพบว่า นักเรียนทุกคนต่างชื่นชอบและประทับใจ ที่ได้เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอุ้หลง โดยให้เหตุผลว่ามีกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งได้เรียนกับวิทยากรท้องถิ่น ได้ออกไปศึกษาสวนชาอุ้หลงที่เป็นสถานที่จริง ได้ทำผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่ไม่เคยทำมาก่อน ได้ออกไปสำรวจตลาด และได้มีโอกาสฝึกฝนการพูดต่อหน้าคนจำนวนมาก แต่ประเด็นปัญหาที่นักเรียนสะท้อนในแผนการจัดการเรียนการสอนนี้เกี่ยวกับปัญหาในการนำเสนอต่อหน้าที่ประชุมผู้ปกครอง โดยนักเรียนไม่เคยพูด ต่อหน้าชุมชนที่มีคนฟังจำนวนมากอย่างนี้มาก่อน ทำให้เกิดความเขินอายและไม่มั่นใจในตนเอง แต่จากการที่ได้มีโอกาสฝึกซ้อมและให้กำลังใจจากครู จึงทำให้มีกำลังใจทำให้การนำเสนอนิทรรศการแสดงผลงานชาอุ้หลงผ่านพ้นไปด้วยดีทุกกลุ่ม

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาวอุบลง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย ใช้การประเมินจากแหล่งการ ประเมินหลายแหล่ง ได้แก่ ผู้วิจัย คณะครู วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง โดย นำคะแนนจากการประเมินที่ได้มารวมกันและหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนที่ กำหนดไว้ ได้ผลการประเมินผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ 34 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา ในการออกแบบรายรับรายจ่าย ของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
1. นักเรียนสามารถ ออกแบบและทำบัญชี รายรับรายจ่ายที่ใช้ใน การผลิตชิ้นงานของ กลุ่มได้	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> เนื้อหามีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัด ระเบียบข้อมูล และเชื่อมโยงความคิดได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ชัดเจนเข้าใจง่าย	3
	<u>ระดับดี</u> เนื้อหามีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัด ระเบียบข้อมูล แต่การเชื่อมโยงความคิดยังไม่ค่อยมีความเป็นเหตุ เป็นผลมากนัก	0
	<u>ระดับพอใช้</u> เนื้อหามีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด แต่การจัด ระเบียบข้อมูลยังไม่ค่อยดี และยังขาดการเชื่อมโยงความคิดที่เป็น เหตุเป็นผลกัน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> เนื้อหาไม่ครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด ขาดการจัดระเบียบ ข้อมูล และ ไม่มีการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน	0

จากตารางที่ 34 ผลการเรียนรู้ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการออกแบบรายรับรายจ่าย ของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่ายพบว่า นักเรียนทั้งหมดได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 35 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ในการจัดนิทรรศการของ
ผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
2. นักเรียนสามารถจัด นิทรรศการแสดงผล งานการสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์จากซาอู่หลง ได้	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัด ระเบียบข้อมูล และเชื่อมโยงความคิดได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ชัดเจนเข้าใจง่าย	1
	<u>ระดับดี</u>	
	เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัด ระเบียบข้อมูล แต่การเชื่อมโยงความคิดยังไม่ค่อยมีความเป็น เหตุเป็นผล มากนัก	2
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด แต่การจัด ระเบียบข้อมูลยังไม่ค่อยดี และยังขาดการเชื่อมโยงความคิดที่ เป็นเหตุเป็นผลกัน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	เนื้อหา ไม่ครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด ขาดการจัดระเบียบ ข้อมูล และไม่มีการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน	0

จากตารางที่ 35 ผลการเรียนรู้ด้านความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ในการจัดนิทรรศการของ
ผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย พบว่านักเรียน
ทั้งหมดได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกคน โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ใน
ระดับดีเยี่ยมอยู่ 1 กลุ่ม และนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีจำนวน 2 กลุ่ม

ตารางที่ 36 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนรู้
ด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
3. มีความสามารถในการ การคิดสร้างสรรค์	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	1
	<u>ระดับดี</u> เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	2
	<u>ระดับพอใช้</u> เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มี ความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่เกิดจากการใช้องค์ ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	0

จากตารางที่ 36 ผลการประเมินด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย พบว่านักเรียนทุกคนได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยมีนักเรียนจำนวน 1 กลุ่ม ได้รับความประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีนักเรียนที่ได้รับความประเมินอยู่ในระดับดีอยู่ 2 กลุ่ม

ตารางที่ 37 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียน จากการเรียนรู้ด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
4. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	3
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	
	<u>ระดับดี</u>	
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	0
	<u>ระดับพอใช้</u>	0
มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน		
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	0
	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ แต่นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	

จากตารางที่ 37 ผลการประเมินด้านความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงานของผู้เรียน จากการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย พบว่านักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 38 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
4. มีความร่วมมือใน การทำงานกลุ่มที่ ได้รับมอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u>	
	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	3
	<u>ระดับดี</u>	
	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	0
	<u>ระดับพอใช้</u>	
	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u>	
	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	0

จากตารางที่ 38 ผลการประเมินด้านความร่วมมือในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย พบว่านักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

ตารางที่ 39 ผลการประเมินผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

เป้าหมาย การเรียนรู้	การตัดสินระดับคุณภาพ	จำนวนกลุ่ม
5. มีความมุ่งมั่นใน การทำงานที่ได้รับ มอบหมาย	<u>ระดับดีเยี่ยม</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	3
	<u>ระดับดี</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับพอใช้</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการปรับปรุง พัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	0
	<u>ระดับปรับปรุง</u> มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความ รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการ ปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบใน ระหว่างการปฏิบัติงาน	0

จากตารางที่ 39 ผลการประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน จากการเรียนด้วย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย พบว่านักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่
ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

4. ขั้นตอนการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหลักสูตร
ท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง และผลสะท้อนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคจากการเขียนอนุทินของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มาพิจารณาแก้ไขในส่วนที่มีความบกพร่อง เพื่อนำไปปรับใช้ในการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งพบประเด็นปัญหาที่ต้องทำการปรับปรุงแก้ไข คือ

1) การจัดนิทรรศการเพื่อนำเสนอแนวคิด ควรมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน เนื่องจากนักเรียนไม่ค่อยมีประสบการณ์ในการพูดต่อหน้าประชุมชน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกซ้อมการพูดนำเสนอ ครูและเพื่อนคอยให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนแต่ละกลุ่มเกิดความมั่นใจมากขึ้น และควรมีการประชาสัมพันธ์งานนิทรรศการให้ทั่วถึง โดยเฉพาะผู้ปกครอง และสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนให้มาร่วมชม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

2) ควรมีการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นตามบริบท เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เกิดเหตุไฟฟ้าดับติดต่อกันเป็นเวลานาน ดังนั้นจึงปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอที่จากเดิมจะใช้เครื่องขยายเสียงในการนำเสนอร่วมกันในห้องประชุม เปลี่ยนเป็นการแยกจัดแสดงผลงานของนักเรียนออกเป็นกลุ่มละห้อง และให้ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยแยกกันชมและประเมินการนำเสนอ ผลงานของแต่ละกลุ่ม โดยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มเป็นผู้นำเข้าชมนิทรรศการแต่ละห้อง และคอยตอบข้อสงสัยที่เกิดขึ้นจากผู้เข้าชมนิทรรศการ

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงหลังการนำไปใช้

หลังจากที่ได้นำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้สอนแล้วนั้น ระยะถัดไปจึงเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินหลักสูตรหลังการนำไปใช้ โดยวิธีการศึกษาจะเป็นการสัมภาษณ์ครู วิทยากร ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) กับเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาหลักสูตรความคิดเห็นต่อการจัดหลักสูตรท้องถิ่น และความรู้สึกที่มีต่อท้องถิ่น พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้สอน ประกอบด้วยครู และวิทยากรกลุ่ม ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน และผู้ปกครอง และกลุ่มที่นำหลักสูตรไปใช้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของครู และวิทยากร ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น

ในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหารจำนวน 1 คน ครูจำนวน 10 คน และวิทยากรจำนวน 1 คน ผลการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมต่อไป ดังนี้

1.1 หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง เป็นหลักสูตรที่ดีสามารถสร้างความรู้ ควบคู่กับความสนุกสนาน และสร้างความกล้าแสดงออกให้กับผู้เรียน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อหลักสูตรท้องถิ่น ทุกคนต่างมีความเห็นตรงกันว่าหลักสูตรท้องถิ่นที่จัดขึ้นเป็นหลักสูตรที่ดี มีกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย นักเรียนได้เรียนรู้ควบคู่ไปกับการสนุกสนาน ฝึกให้เกิดความกล้าแสดงออก ดังความคิดเห็นของ ครูกล่าวว่า “...เห็นนักเรียนได้ทำกิจกรรมเยอะแยะ ทั้งใน โรงเรียน และออกไปศึกษาดูงานนอกโรงเรียนอีกด้วย พี่ว่าเด็กนักเรียนคงเรียนอย่างมีความสุขและสนุก น่าดูเลย...” ครูอีกท่านหนึ่งยังได้แสดงความคิดเห็นว่าหลักสูตรนี้ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนชายที่ไม่ค่อยมีความกล้าแสดงออกต่อหน้าเพื่อนในชั้นเรียนเท่าใดนัก “...ที่ไม่อยากจะทำอะไรเลยนะว่า เด็กผู้ชายจะกล้าออกไปนำเสนอหน้าชั้น ในวิชาที่ไม่เห็นจะกล้ากันเลย เกือบกันตลอด...”

1.2 หลักสูตรท้องถิ่นสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากการสัมภาษณ์วิทยากรผู้ถือว่าเป็นปราชญ์ชาวบ้านในการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนี้ขึ้น ได้กล่าวความรู้สึกรู้สึกของตนเองว่า รู้สึกยินดีที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ดังความคิดเห็นของวิทยากรกล่าวว่า “...รู้สึกยินดีและดีใจนะ ที่ครูให้โอกาสได้เป็นวิทยากรให้แก่ นักเรียน ตอนแรกก็กลัวว่าจะทำได้ดีหรือไม่ แต่พอสอนแล้วนักเรียนไม่เข้าใจอะไรเขาก็ถาม เรา ก็เลยใส่ใจ กลัวสอนเขาไม่รู้เรื่อง เราก็อยากให้โรงเรียนนำชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมเยอะๆ เพราะ ลูกหลานเราจะได้เรียนรู้เรื่องในชุมชน จบไปแล้วจะได้นำไปทำเป็นอาชีพ จะได้ช่วยกันพัฒนา เศรษฐกิจบ้านเราให้ดีขึ้น...”

1.3 ควรปรับวิธีการประเมินผู้เรียนเนื่องจากปัญหาการไม่รู้หนังสือของผู้ปกครอง

จากการศึกษาความคิดเห็นของครู และวิทยากร ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น พบว่ามีประเด็นปัญหาในขั้นตอนการประเมินผู้เรียน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยครูหลายท่านมีความคิดเห็นว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความสามารถในด้านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ดังคำกล่าวของครูท่านหนึ่ง “...พihatเห็นผู้ปกครองบางคนนะ ให้คะแนนโดยที่ยังไม่ทันดูผลงานของนักเรียนครบทุกกลุ่มเลย...” ครูอีกท่านหนึ่งก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า “...พihatสังเกตเห็นผู้ปกครองบางคนก็ให้คะแนนเท่ากันทุกกลุ่ม โดยไม่ได้ดูเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินที่ให้ไป พihatว่าผลประเมินที่ได้จากกลุ่มผู้ปกครอง มันก็จะไม่มีความเที่ยงตรงนะ...” ครูอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า “...มีผู้ปกครองคนหนึ่งอ่านหนังสือไม่ออก พihatว่าแกคงไม่ได้ใช้เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ในการให้คะแนนแน่นอน...”

2. การศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น

ในขั้นตอนนี้เป็นการหาคุณภาพของหลักสูตรท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นการประเมินหลักสูตรหลังการนำไปใช้ โดยพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร 1 คน ผู้นำชุมชนจำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 5 คน เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า

2.1 ภาคภูมิใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ทุกคนมีความพึงพอใจที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียน เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดความรู้ที่ตนมีให้กับนักเรียนในชุมชนของตนเอง และเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลงทำให้นักเรียนรู้จักใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนบ้านด่าน ควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีของท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นในทุกระดับชั้น เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัวกับรู้จักใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และทำให้นักเรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และความรู้สึที่ดี เกิดความรักความภาคภูมิใจ และมีส่วนร่วมในการช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรในท้องถิ่นให้อยู่สืบไป ดังคำ

กล่าวของผู้นำชุมชนท่านหนึ่งว่า “...ก็ดีนะครับ เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สืบทอดกันมา ถ้าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนในท้องถิ่น อย่างผมนี่อยู่หมู่บ้านใกล้ๆ นี่เองยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่าชุมชนเรามีของดีอย่างไรด้วย...” และความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้นำชุมชนว่า “...การที่ให้เด็กบ้านเราได้เรียนรู้เรื่องในท้องถิ่นผมว่าเป็นสิ่งที่ดีครับ อีกหน่อยถ้าพวกเขาโตขึ้นจะได้มีความคิดที่ดี มาพัฒนาบ้านเราให้เจริญรุ่งเรือง ไม่ใช่เรียนจบไปก็พากันไปทำงานโรงงานกันหมด...”

2.2 หลักสูตรท้องถิ่นสามารถนำไปสร้างอาชีพได้ในอนาคต

นอกจากนี้ผู้ปกครองนักเรียนหลายคนยังมีความเห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่นที่นำไปใช้ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาคิดสร้างสรรค์พัฒนาจนเพิ่มมูลค่า ทำให้นักเรียนมีวิชาความรู้ติดตัวไว้ในอนาคตข้างหน้า ซึ่งหากนักเรียนเอาจริงเอาจังอาจจะนำไปพัฒนาจนประกอบเป็นอาชีพได้ ดัง คำกล่าวของผู้ปกครองว่า “...มันก็ดีนะ ให้เด็กได้ไปเรียนรู้การปลูกต้นไม้ถึงสวนจะได้รู้วิธีการปลูก การดูแล ถ้าหากว่าเอาจริงเอาจังอาจจะนำไปประกอบอาชีพได้เลย...” ผู้ปกครองคนที่สองก็มีความเห็นไปในทางเดียวกัน “...เห็นเด็กเขาทำได้ดีขนาดนี้ ต่อไปวันข้างหน้าคิดว่าเด็กคงจะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นการช่วยเหลือให้คนในชุมชนมีรายได้พิเศษเพิ่มเติม หรืออาจจะทำเป็นอาชีพหลักเลยก็ได้ เพราะเดี๋ยวนี้บ้านเรานักท่องเที่ยวเยอะมาก...”

2.3 การเข้ามามีส่วนในหลักสูตรท้องถิ่นทำให้ชุมชนเกิดสัมพันธ์ภาพอันดีต่อโรงเรียน

นอกจากนี้ยังมีผู้ปกครองที่มีความคิดเห็นว่ารู่สึกยินดีและชื่นชม ที่ทางโรงเรียนเชิญผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างกัน อีกทั้งยังทำให้ตนเองได้รู้ว่าโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ดังคำกล่าวของผู้ปกครองว่า “...ก็ดีนะค่ะที่ได้ร่วมงานของโรงเรียน จะได้ว่าโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง นี่ครูใหม่หลายคนไม่ค่อยคุ้นหน้าคุ้นตาเลยค่ะ เมื่อก่อนไม่ค่อยมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมแบบนี้เลย...” ยังมีความคิดเห็นของผู้ปกครองอีกท่านหนึ่งที่เห็นว่ารู่สึกภูมิใจที่ได้มารับรู้ระดับความสามารถและความกล้าแสดงออกของลูกตนเอง ดังคำกล่าวที่ว่า “...ภูมิใจค่ะที่ได้มาเห็นผลงานของลูก ไม่เคยเห็นน้องพูดแบบนี้มาก่อนเลย เพิ่งรู้ว่าลูกของเราก็มีความสามารถค่ะ...”

3. การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น

ในขั้นตอนนี้เป็นการหาคุณภาพของหลักสูตร โดยพิจารณาจากความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่มกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ซึ่งในการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนได้กำหนดประเด็นในด้านต่างๆ ดังข้อมูลต่อไปนี้

3.1 ด้านเนื้อหาของหลักสูตร

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนสรุปได้ว่า เนื้อหาเกี่ยวกับสมุนไพรชาอู่หลงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะนอกจากจะได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับชาอู่หลงที่เป็นผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นแล้ว ยังได้เรียนเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เนื้อหาเกี่ยวกับการตลาด และเนื้อหาเกี่ยวกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายอีกด้วย โดยเนื้อหาที่นักเรียนสนใจและไม่เคยเรียนมาก่อน คือ เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการตลาด ซึ่งเมื่อได้เรียนแล้วนักเรียนเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาไม่ยากเกินความสามารถของนักเรียน อีกทั้งเป็นความรู้ที่มีประโยชน์สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ดังคำกล่าวของนักเรียนว่า “...เรื่องที่ผมชอบคือเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ค่ะ เพราะเป็นความรู้ที่สามารถทำให้สิ่งไร้ค่ากลายเป็นสิ่งที่มีค่า สร้างรายได้โดยไม่น่าเชื่อ...” “...เนื้อหาเรื่องการทำบัญชีรายรับรายจ่าย พวกเราเคยเรียนในวิชาคณิตศาสตร์มาแล้วครับ ทำให้เราเข้าใจได้ง่ายไม่ยากครับ...” “...หนูว่าเนื้อหาเรื่องการตลาดที่ครูสอนเป็นเรื่องที่น่าสนใจดีค่ะ เพราะทำให้เรารู้ว่าเราจะขายของได้กำไรเท่าใด ต้องลงทุนเท่าใด คิดค่าแรงงานเท่าใด...”

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2.1 ผู้สืบทอดใจที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และประทับใจที่ได้สร้างสรรค์ผลงานของตน

ผู้สืบทอดใจที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน และวิทยากร ต่างให้ความสนใจ ให้ความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือ โดยการให้ความรู้และร่วมกิจกรรมกับนักเรียนเป็นอย่างดี และที่ประทับใจมาก คือ การได้เห็นผลงานของตนเองที่ผลิตขึ้นจากการนำทรัพยากรในท้องถิ่นทั่วไป ผสานกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ทำให้ได้ผลงานอันเป็นที่ภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ดังคำกล่าวของนักเรียน

ที่ว่า “...ชอบมากค่ะตอนที่ได้ออกไปดูการสาธิตการปลูกและเก็บเกี่ยวชาอู่หลง พวกเราไม่เคยเห็นมาก่อนเลย และป่าवेशก็สอนพวกเราดีมากค่ะ...” “...ดีใจค่ะที่ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ใหญ่บ้าน ได้เข้ามาร่วมประเมินผลงานของเรา...” “...ผมเคยเห็นของที่ระลึกวางขายตามตลาดไม่รู้ว่าเขาคิดทำแบบนั้น ได้อย่างไร แต่พอได้เรียนเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ทำให้มีแนวคิดดีๆหลายอย่าง และได้สร้างผลงานของตนเองทำให้รู้สึกประทับใจมากเลยครับ...” “...หนูได้ออกไปเที่ยวตลาดบ่อเกลือเป็นครั้งแรก เพิ่งรู้ว่าชุมชนของเราก็มีของดีเยอะแยะมากมายเลยนะค่ะ...”

3.2.2 ชอบในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามที่หลักสูตรจัดขึ้น

นักเรียนชอบและสนใจกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้ทำโดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้ออกไปเรียนรู้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งการออกไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ทำให้นักเรียนเกิดความตื่นเต็นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่มีในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังคำกล่าวของนักเรียนคนหนึ่งว่า “...ผมชอบที่ได้ออกไปดูการสาธิตปลูกชาอู่หลง เพราะนอกจากจะเห็นของจริงแล้ว ถ้าไม่เข้าใจอะไรเราก็ถามจากป่าवेशได้เลย...” “...ชอบที่ได้ออกไปเรียนนอกโรงเรียน โดยเฉพาะวันที่ได้ไปเที่ยวที่ตลาดบ่อเกลือ มันเหมือนได้ไปเที่ยวด้วย สนุกดีค่ะ...”

3.2.3 ชอบการทำงานที่ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มทุกแผนการจัดการเรียนรู้

นอกจากนี้ยังมีนักเรียนที่แสดงความคิดเห็นว่า ชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง เพราะเป็นกิจกรรมที่ได้ฝึกปฏิบัติจริงดังคำกล่าวของนักเรียนคนหนึ่ง “...เรียนวิชานี้แล้วมีประโยชน์มากครับ เพราะได้ปฏิบัติจริง ฝึกให้เรารู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง รู้ว่าจะต้องทำงานให้เสร็จ ไม่งั้นงานกลุ่มก็จะไม่เสร็จ ทำให้รู้จักทำงานเป็นกลุ่มแบ่งหน้าที่กัน ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาาร่วมกัน...”

3.2.4 หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง สร้างความรู้ ทักษะ และความกล้าแสดงออกให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

นักเรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงเป็นกิจกรรมที่ได้ฝึกปฏิบัติจริง ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะมีความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองและต่องานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย ได้

ฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และฝึกทักษะการนำเสนองาน ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกมากขึ้น และยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังสร้างแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมให้แก่นักเรียนได้อีกด้วย ดังคำกล่าวของนักเรียนที่ว่า “...หนูไม่ค่อยได้ออกไปพูดเสนอรายงานหน้าชั้น ตอนแรกๆ รู้สึกอายมาก เพราะไม่รู้จะพูดอย่างไรดี แต่พอครูฝึกให้ออกไปนำเสนอทุกชั่วโมง ได้ฝึกทำบ่อยๆ หนูก็เริ่มมีความกล้ามากขึ้น ตอนนี้ไม่ค่อยตื่นเต้นเหมือนตอนแรกแล้วค่ะ...”

3.2.5 หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาวอุบลง ต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ ผู้การสร้างรายได้เสริม

นอกจากนั้นยังมีนักเรียนคนหนึ่งที่บ้านเปิดร้านขายของ ได้แสดงความคิดเห็นว่า จะเอาความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดทำผลิตภัณฑ์วางขายที่ร้านของตนเอง “...จากที่ได้เรียนวิชานี้ ทำให้ได้ความรู้หลายอย่างเลยคะ หนูว่าจะลองไปฝึกคิดทำอะไรสักอย่างวางขายที่ร้านเพื่อขายให้นักท่องเที่ยว ทำเล่นเป็นงานอดิเรก...”

3.3 ด้านสื่อการเรียนรู้

ข้อข้อที่หลักสูตรจัดขึ้นทั้งที่เป็นของจริงและที่ออกไปศึกษานอกสถานที่ นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ว่า ชอบสื่อที่ครูนำมาเพราะทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนมากขึ้น นอกจากจะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เป็นของจริงแล้ว ยังมีการพานักเรียนไปเรียนรู้จากสถานที่จริงอีกด้วย ดังคำพูดของนักเรียนที่ว่า “...หนูชอบที่ครูพาออกไปเรียนรู้นอกสถานที่ค่ะ หนูชอบและสนุกมาก...” นักเรียนอีกคนกล่าวว่า “...ผมชอบสื่อที่เป็นผลิตภัณฑ์ชาติที่ครูนำมาให้ดูครับ มันเป็นเรื่องจริงเลยเห็นได้ชัดเจนกว่า บางครั้งที่ครูเอาแต่รูปมาให้ดูมันมองไม่ค่อยออก...” “...ชอบของจริงมากกว่าค่ะ รูปภาพมันจับต้องไม่ได้ เลยไม่ค่อยน่าสนใจเท่าไรค่ะ...”

3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ชอบในการมีส่วนร่วมประเมินผลงานของตนและเพื่อนด้วยความยุติธรรม จาก การสนทนากลุ่มกับนักเรียน พบว่านักเรียนชอบที่ได้มีโอกาสให้คะแนนในการประเมินทั้งตนเอง และประเมินเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เพราะเห็นว่าเป็นความเป็นประชาธิปไตยและมีความยุติธรรมในการให้คะแนนการแสดงผลงาน ดังคำพูดของนักเรียนคนหนึ่ง “...ดีค่ะจะได้ให้คะแนนตัวเองแล้ว

เปรียบเทียบกับผลงานของเพื่อนแต่ละกลุ่มด้วย...” และมีนักเรียนคนหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า ชอบการประเมินที่ครอบคลุมหมายถึงแต่ละกลุ่มประเมินเพื่อนกลุ่มอื่น เนื่องจากมีรูปแบบการประเมินที่เข้าใจง่าย และมีเกณฑ์ในการประเมินที่ชัดเจน สามารถแยกคะแนนตามความสมบูรณ์ของงานที่นำเสนอได้ชัดเจน ดังที่พูดว่า “...หนูชอบการประเมินเพื่อนกลุ่มอื่นมากค่ะ เพราะมันง่ายมาก หนูจะฟังและสังเกตดูเพื่อนที่นำเสนองานแล้วนำมาเทียบกับตารางเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งแต่ละกลุ่มก็จะมีคะแนนแตกต่างกัน หนูก็สามารถที่จะให้คะแนนได้ตามนั้น ตอนแรกที่ครูบอกให้ทำหนูก็คิดว่ายากคงจะทำได้แต่จริงๆ แล้วหนูว่าใครก็สามารถทำได้ค่ะ...”

3.5 ด้านความรู้สึกรู้สึกต่อท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลงเปลี่ยนความคิดต่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่น จากการสนทนากลุ่มกับนักเรียน พบว่าจากเดิมนักเรียนมีความคิดเห็นต่ออาชีพในท้องถิ่นของตนเองว่า มีเพียงอาชีพเกษตรกรรมเพียงเท่านั้น ทำให้มีความคิดว่าต้องไปทำงานในตัวเมืองเท่านั้น แต่เมื่อได้เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ทำให้ความคิดของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไป ดังคำกล่าวของนักเรียนที่ว่า “...ผมเคยคิดว่าถ้าอยู่ในหมู่บ้านคงได้แต่ทำไร่ ปลูกข้าว ปลูกพืชผัก ซึ่งมันเหนื่อยและร้อนมาก ในชุมชนเราไม่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอื่น แต่พอได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ทำให้ผมได้รู้ว่าที่จริงแล้วในท้องถิ่นของเรามีอะไรดีๆ หลายอย่างที่จะสามารถสร้างรายได้ประกอบเป็นอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้...” “...ก่อนหน้านี้หนูเคยคิดว่าถ้าเรียนจบชั้น ม.3 จะไปทำงานกับญาติที่ต่างจังหวัด แต่ก็หวั่งทางบ้านเพราะไม่มีใครอยู่กัยยาย พอได้เรียนหลักสูตรนี้กับครู หนูคิดว่าจะลองหารายได้จากการแปรรูปสมุนไพรในท้องถิ่น นำของดีในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง จะได้ไม่ต้องจากครอบครัวไปทำงานไกลๆ หนูจะได้อยู่ดูแลยายด้วย...” “...ผมเคยเห็นคนปลูกต้นชาอู่หลงมานานแล้ว แต่คิดว่าอาชีพนี้ไม่น่าจะสามารถสร้างฐานะให้ดีขึ้นได้ และผมไม่เคยคิดจะทำอาชีพนี้เลย แต่หลังจากที่ได้เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นนี้ทำให้เกิดความคิดใหม่ที่ว่า หากเราสามารถสร้างสรรค์และเพิ่มมูลค่าของสินค้าจากใบชาอู่หลงได้ ก็จะเพิ่มมูลค่าและเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น ฐานะของคนบ้านเราก็จะดีขึ้น และท้องถิ่นเราก็จะพัฒนาขึ้นด้วย...”

ข้อวิจารณ์

การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ตามหลักการ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน มุ่งให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เน้นการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ นำมาประยุกต์กับความรู้และประสบการณ์ของนักเรียน ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู และผู้เรียนกับวิทยากร มีข้อวิจารณ์ผลการวิจัยใน 3 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ ขั้นตอนการสร้างหลักสูตร การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ และการประเมินหลักสูตร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการสร้างหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง มีขั้นตอนในการสร้าง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1)การวิเคราะห์ศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยเป็นการสังเกตสภาพท้องถิ่น สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนและโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2)การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เริ่มต้นด้วยการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมดำเนินการร่างพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผู้เรียน ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลผู้เรียน และปรับปรุง/แก้ไขข้อบกพร่อง 3)การนำหลักสูตรท้องถิ่น ไปใช้โดยจัดประชุมชี้แจง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชน และนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน 4)การประเมินหลักสูตรโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัย จัดสนทนากลุ่ม (focus group) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แล้วนำผลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับ ฃนนท์ ชาติทอง (2550); วิชัย วงษ์ใหญ่ (2533); ชำรง บัวศรี (2542); วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) และ ชวลิต ชุกก่าแพง (2551) ที่ได้เสนอแนวคิดและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรไว้ ดังนี้ 1)ระบบการร่างหลักสูตร ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การออกแบบหลักสูตร และการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ 2)ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การขออนุมัติหลักสูตรจากกระทรวงหรือหน่วยงานต้นสังกัดการวางแผนการใช้หลักสูตร และระบบการบริหารหลักสูตร 3)ระบบการประเมินผล ประกอบด้วย การวางแผนการประเมินผลหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ได้พัฒนาขึ้นโดยยึดหลักการพัฒนาที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ 1) เนื้อหาสาระที่ต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้และภูมิใจในชุมชนของตนเอง 2) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผล 3) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง กระบวนการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์จริงจากชุมชน ตลอดจนการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนและวัฒนธรรมท้องถิ่น 4) ส่งเสริมความเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคม มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ ความคิด ทักษะ ตลอดจนศีลธรรมจริยธรรม การชำระใจ ซึ่งสังคมประชาธิปไตย การร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดศรัทธาเชื่อมั่นภูมิใจในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ชุมชนและชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2535) และ นิคม ชมภูหลง (2545) ที่กล่าวถึงจุดเน้นสำคัญในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น 3 ประการ ได้แก่ 1) เนื้อหาสาระความรู้อันเป็นเรื่องราวของท้องถิ่นที่จะกำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้ ควรเจาะลึกมากพอที่จะช่วยให้มีความรู้ ความเข้าใจจนสามารถแก้ปัญหาพัฒนาความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคมของตนและท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้ ทั้งช่วยให้ความรักถิ่นฐานแก่บุคคลในท้องถิ่นนั้นได้โดยไม่คิดที่จะอพยพไปอยู่ถิ่นอื่น 2) กระบวนการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนชีวิตจริงในท้องถิ่น เพื่อให้มีประสบการณ์ตรง ได้สัมผัส ได้กระทำจริง และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของท้องถิ่นที่เกิดขึ้น 3) เน้นการนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ (ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้) ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น (โรงงาน สถานประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ทรัพยากรมนุษย์ (ปราชญ์ชาวบ้าน/ วิทยากรท้องถิ่น ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ) ตลอดจนกิจกรรม โครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วย

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ได้นำหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับผู้เรียน โดยแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการออกแบบและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลงให้เป็นรูปแบบที่แปลกใหม่ แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่ในตลาดทั่วไป ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรในท้องถิ่น แล้วยังให้เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการการตลาดในหลักสูตร โดยเมื่อสร้างผลิตภัณฑ์เสร็จแล้วนั้น ก่อนนำไปวางขายนักเรียนต้องได้เรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับ กลยุทธ์การตลาดอีกเรื่องหนึ่ง เพราะเป็นเนื้อหาที่เชื่อมโยงสู่การทำธุรกิจสมัยใหม่ โดยแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้น สิ่งที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาก็คือ ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Ideas) ซึ่งมีได้ติดตัวทุกคนมาแต่กำเนิด หากเกิดขึ้นจาก

การมีทักษะในการคิด (Thinking Skills) และการมีความคิดริเริ่ม (Originality) ซึ่งต้องมีการจัดการเรียนการสอน ฝึกฝนกันในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยอย่างจริงจัง เนื่องด้วยการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Education) เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ “เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์” ขยับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นหากสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ บรรลุผลงานแบบปรุ่งแต่ง นำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาสร้างมูลค่า และเติมเต็มในส่วนที่ยังด้อยในทุกสาขาอาชีพ จะทำให้ประเทศไทยมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2552) สอดคล้องกับ จันทรเพ็ญ เมฆาอภิรักษ์ (2552) ได้เข้าร่วมประชุมในหัวข้อ “Beyond chalk and talk: creativity in the classroom” ณ กรุงบรัสเซลส์ โดย European Policy Center สรุปสาระสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ว่า การศึกษามีครู-อาจารย์เป็นผู้ที่ทำหน้าที่สอน ส่วนนักเรียน-นักศึกษาคือ ผู้ที่จะต้องเรียนรู้ ซึ่งในการเรียนรู้้นั้นควรจะเป็นการเรียนรู้ทั้งที่เป็นการเรียนรู้ในห้องเรียน และการเรียนรู้นอกห้องเรียนควบคู่กันไปตลอดเวลา ครู-อาจารย์จึงมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถคิดหาคำตอบรวมทั้งแก้ไข โจทย์ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ การวิจัยและพัฒนา นับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในกระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งควรจะมีการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้จากทุกภาคส่วนด้วย อาทิ ภาคธุรกิจ การศึกษาภาครัฐและสาธารณชน ควรจะให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นตัวขับเคลื่อนแนวคิดการพัฒนาการประกอบการ รวมทั้งควรที่จะสร้างตลาดสำหรับการจ้างผู้สำเร็จการศึกษา และการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาคด้วย

2. การนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

ในขั้นตอนการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้เทคนิคของการวิจัยปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมุนไพรชาอู่หลงมาร่วมเป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับนักเรียน เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง โดยอนุญาตให้ใช้สถานที่จริงซึ่งเป็นสวนชาอู่หลงของกลุ่มแม่บ้านนาคู ให้นักเรียนสามารถเข้าไปเรียนรู้ภูมิปัญญาจากสภาพแวดล้อมที่อยู่ในท้องถิ่น นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องอีกหลายท่านในขั้นตอนการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ได้แก่ ร่วมมือกับคณะครูจำนวน 10 คน ในการให้คำปรึกษาแนะนำในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนร่วมประเมินผู้เรียนจากการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ร่วมมือกับผู้นำชุมชนจำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 5 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 12 คน ในการสนับสนุน

ยานพาหนะเพื่อพานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานนักเรียน และประเมินหลักสูตรท้องถิ่นหลังการนำไปใช้ซึ่งกระบวนการดังกล่าว เป็นไปตามหลักการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) และกองพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน (2543) กล่าวถึง ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีว่า 1) ตอบสนองความหลากหลายของสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น เน้นกระบวนการสอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง จนเกิดทักษะและสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นได้อย่างเหมาะสม 2) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วม มีการส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตน ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้มีสภาพดีขึ้น 3) สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง เป็นสภาพชีวิต สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมจริงของท้องถิ่น โดยผู้เรียนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการชี้แนะของผู้สอนอันจะนำไปสู่การคิดเป็น โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในสังคมตนเอง แล้วก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันที 4) สามารถพัฒนาเพิ่มเติมขึ้นได้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา เมื่อเรื่องนั้นๆ ไม่เป็นที่สนใจและต้องการของท้องถิ่นรวมทั้งถ้าสมัยแล้ว ก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันที 5) ส่งเสริมความเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคม มุ่งเน้นในด้านศีลธรรมจริยธรรม การชำระไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย การร่วมรักษาสังแวดล้อม ก่อให้เกิดศรัทธาเชื่อมั่น ภูมิใจในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ชุมชนและชาติ 6) ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการแก่นักเรียนเฉพาะกลุ่มที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงสุด

จากการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง และได้ร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ประเมินผลงานของนักเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถพัฒนาชิ้นงานของตนเองได้ดีขึ้นตามลำดับ มีพัฒนาการทางด้านความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จนอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกคน ส่วนด้านความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงานและความมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่านักเรียนทั้งหมดได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีมากทุกคน ซึ่งเป็นผลจากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในการสังเกตปัญหาและวางแผนเพื่อปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 7 วงจรปฏิบัติการ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการปรับแก้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากการสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียนที่มีการพัฒนาดีขึ้น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์ในทุกแผนการเรียนรู้อีก มีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอผลงานโดยใช้ตัวอย่างการนำเสนอที่ดีและน่าสนใจจากการสาธิตของผู้วิจัยและจากคลิปวิดีโอต่างๆ การสร้างความตะ

หนักถึงความสำคัญในการร่วมมือกันในการทำงานเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ โดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนทำให้นักเรียนมีแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง

3. การประเมินหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ใช้หลักการในการประเมินเป็น 3 ระยะ โดยระยะแรกเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาและหาคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นก่อนการนำไปใช้สอน โดยเริ่มจากการพิจารณาหาประเด็นจนพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง จากนั้นจึงตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วปรับปรุงแก้ไข ระยะที่สองเป็นการประเมินหลักสูตรระหว่างที่นำหลักสูตรท้องถิ่น ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินโดยวิทยากร ครูผู้สอน และผู้ที่มีส่วนร่วมในการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกแผนการจัดการเรียนรู้ และระยะสุดท้ายเป็นการประเมินหลังจากนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้แล้ว โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร คณะครู วิทยากร ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539); ทิศนา แจมมณี (2540) และ สุนีย์ ภูพานิช (2546) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตามอาจแบ่งระยะในการประเมิน 3 ระยะ ได้แก่

1. การประเมินหลักสูตรก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ หลังจากพัฒนาหลักสูตรเป็นฉบับร่างเรียบร้อยแล้ว จะต้องมีการประเมินอย่างรอบคอบเป็นระบบ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ โดยในงานวิจัยนี้ได้ได้เริ่มการประเมินตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการพัฒนาหลักสูตรด้วยการประเมินหาความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการร่างเอกสารหลักสูตรและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียน แล้วจึงทำการประเมินคุณภาพโดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญด้านความสอดคล้องกับลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี และความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผู้เรียนกับหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น

2. การประเมินหลักสูตรระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการทำให้หลักสูตรกระฉ่างเกิดความชัดเจนของกระบวนการใช้หลักสูตรเพื่อให้ได้ข้อมูลที่อธิบายความก้าวหน้า และนำมาใช้แก้ไขจุดบกพร่องของการใช้หลักสูตร เพื่อให้เกิดผลการใช้หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยงานวิจัยนี้ได้ใช้แนวคิดการวิจัยปฏิบัติการมาดำเนินการ ซึ่งได้มีการเก็บ

รวบรวมข้อมูลโดยการประเมินผู้เรียนในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำข้อค้นพบมาทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องระหว่างการนำหลักสูตรท้องถิ่น ไปใช้อย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินหลักสูตรหลังจากการใช้หลักสูตรครบวงจรเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ทำให้การบริหารและจัดการทรัพยากรในการใช้หลักสูตรเกิดประโยชน์มากที่สุด ผลการประเมินจะเป็นข้อมูลเพื่อจัดการศึกษาให้มีความพอเพียง เพื่อคุณภาพของการจัดการศึกษาต่อไป ซึ่งการประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบวงจรทั้งระบบ งานวิจัยนี้ได้ประเมินทั้งผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้หลักสูตรท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในส่วนของการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลงหลังการนำไปใช้ โดยแบ่งแหล่งในการประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้สอน ได้แก่ คณะครู ผู้บริหาร และ วิทยากร 2) กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และ ผู้ปกครอง และ 3) กลุ่มที่นำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลงซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539); ทิศนา แจมมณี (2540) และ สุนีย์ ภูพานิช (2546) ที่กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรทั้งระบบว่า จะต้องใช้วิธีการประเมินทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณควบคู่กัน ไป ดังนี้

1. การประเมินตนเองหรือการประเมินภายใน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้มีส่วนร่วมการประเมินหลักสูตร
2. การประเมินโดยบุคคลภายนอก โดยมีจุดมุ่งหมายของการประเมินเฉพาะด้านขององค์ประกอบหลักสูตร เพื่อคุณภาพรวมของระบบหลักสูตร
3. การติดตามผลการใช้หลักสูตร การประเมินส่วนนี้ควรร่วมมือจากกรรมการประเมินหลักสูตรทั้งภายใน และภายนอก

ผลการประเมินหลักสูตร พบว่าหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง เป็นหลักสูตรที่ดีสามารถสร้างความกระตือรือร้นให้กับผู้เรียน มีกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่

หลากหลาย ฝึกให้เด็กนักเรียนเกิดความกล้าแสดงออก ทำให้นักเรียนเกิดทั้งความรู้ความคู่ไปกับการความสนุกสนาน สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยดึงเอาปราชญ์ผู้ที่มีความรู้ในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนชาวบ้านในชุมชน เข้ามาร่วมในกิจกรรมของหลักสูตรท้องถิ่นที่จัดทำขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกรักถิ่นที่มีบทบาทในการเป็นส่วนร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการประเมินนักเรียน ทำให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ได้รับรู้ระบบการเรียนการสอน เห็นความสำคัญและร่วมสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน เพื่อที่จะพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของท้องถิ่น เกิดความภาคภูมิใจที่โรงเรียนให้ความสำคัญของชุมชน เป็นการกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและโรงเรียน

จากการศึกษาผลการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ด้วยการสนทนากลุ่มกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนเกิดความชอบในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามที่หลักสูตรจัดขึ้น เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning) ที่ให้ผู้เรียนได้ออกไปเรียนรู้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งการออกไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ทำให้นักเรียนเกิดความตื่นเต้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่มีในการจัดการเรียน การสอนในโรงเรียน ชอบการทำงานที่ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มทุกแผนการจัดการเรียนรู้ได้ฝึกการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะมีความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองและต่องานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย ได้ฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และทักษะการนำเสนองาน ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังสร้างแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมให้แก่ นักเรียน ได้อีกด้วย ซึ่งแตกต่างจากการเรียนในรูปแบบเดิมที่มีกิจกรรมไม่หลากหลาย นักเรียน ไม่ค่อยได้ลงมือปฏิบัติจริงและมักเป็นลักษณะการบรรยายโดยครูผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายยึดตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน และเน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกการคิดแก้ปัญหาและปรับปรุงงานของตนตลอดเวลา มีการศึกษาข้อมูลจากวิทยากรที่ถือเป็นปราชญ์ชาวบ้าน รวมไปถึงการสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต และนำมาอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอโดยเปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียนและผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยร่วมประเมินผู้เรียน อันเป็นแนวคิดการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) ที่มีการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย จากการสังเกต สัมภาษณ์ การประเมินผลงานจากการปฏิบัติ การเขียนอนุทิน การสนทนากลุ่ม ใช้กระบวนการวัดผลและสังเกต

ผลอย่างเป็นระบบ โดยใช้การประเมินจากหลายแหล่งทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เป็นการประเมินที่เน้นกระบวนการทำงาน ผลผลิต ความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนจากการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง และผู้วิจัยได้นำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

ด้านการประเมินความรู้สึกต่อท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่น ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความหวงแหน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน จากการสนทนากลุ่มกับนักเรียน พบว่า จากเดิมนักเรียนมีความคิดเห็นต่ออาชีพในท้องถิ่นของตนเองว่า มีเพียงอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียวทำให้มีความคิดว่าต้องไปทำงานในตัวเมืองเท่านั้น แต่เมื่อได้เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพร พืชสมุนไพร ทำให้ความคิดของพวกเขาเปลี่ยนไป โดยเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น มีแนวคิดที่จะประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่น เป็นการหารายได้จากการใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนไม่ต้องออกไปทำงานต่างจังหวัด ส่งผลให้มีโอกาสในการดูแลครอบครัวอย่างเต็มที่ ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น และสามารถพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญขึ้นได้ อันเป็นจุดเน้นของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีที่นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาสาระที่เรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และภูมิใจในชุมชนของตนเอง ส่งเสริมให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ใช้การเรียนรู้แบบบูรณาการสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับประสบการณ์จริงจากชุมชน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นภูมิใจในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ตามหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน สามารถสรุปสาระสำคัญในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ
 2. ประเมินหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง โดยพิจารณาคุณภาพจาก
 - 2.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง
 - 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความรู้สึกต่อท้องถิ่น จากการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง
 - 2.3 ความคิดเห็นของครู ผู้บริหาร วิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ประชากรในการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 12 คน วิทยากร 1 คน และครูผู้มีส่วนร่วมจำนวน 10 คน
2. ประชากรที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้มีส่วนร่วม 10 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 5 คน วิทยากร 1 คน ผู้ปกครองนักเรียน 12 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ตามหลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน ประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง
3. การนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้
4. การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
2. แบบบันทึกหลังสอน
3. อนุทิน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ประเมินผู้เรียนโดยใช้แบบประเมินผลและกระบวนการทำงานของผู้เรียน

2. บันทึกข้อมูลระหว่างการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้ ที่เป็นผลการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสาร ความร่วมมือในการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงานของผู้เรียน และความรู้สึกต่อท้องถิ่น โดยผู้วิจัยและผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจะร่วมกันสังเกตพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกถึงคุณลักษณะต่างๆ ทุกครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอน

3. ข้อมูลที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้สอน และปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้ ซึ่งจะเป็นลักษณะของการเขียนบันทึกหลังการสอน และข้อมูลที่เป็นการสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนนั้น ได้จากการเขียนอนุทิน แล้วนำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาสรุปรวม โดยคิดเป็น 1 วงจรปฏิบัติการต่อแผนการจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผู้เรียน โดยการนำข้อมูลการประเมินอย่างน้อย 3 แหล่ง ได้แก่ ผู้สอนประเมินผู้เรียน ครูผู้ร่วมวิจัยประเมินผู้เรียน ผู้เรียนประเมินตนเอง ผู้เรียนประเมินเพื่อน และผู้ปกครองประเมินผู้เรียนเรียน มารวบรวมคะแนนและหาค่าเฉลี่ย จากนั้นจึงนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกต สัมภาษณ์ การเขียนสะท้อนของผู้เรียนในอนุทิน ที่เกิดขึ้นระหว่างการนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลมาเรียงเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้

ผลการวิจัย

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

จากการลงพื้นที่สังเกตแหล่งเรียนรู้ สภาวชิวิชีวิต ทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น บริเวณชุมชน และสัมภาษณ์บุคลากรใน โรงเรียนและชุมชนในเขตบริการของ โรงเรียนบ้านด่าน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และประเด็นที่จะพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นนั้น พบว่าชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในเรื่องเกี่ยวกับชาอู่หลง เนื่องจากว่ามีความพร้อมทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่สร้างขึ้น โดยในชุมชนได้มีการรวมกลุ่มปลูกชาอู่หลงเป็นสวนชาในหมู่บ้าน จากนั้นจึงมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชาอู่หลง โดยมีโรงงานขนาดเล็กในหมู่บ้านที่กลุ่มแม่บ้านนาคุบริหารงานร่วมกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาจากสถานที่จริง โดยจะได้เรียนรู้ตั้งแต่การเริ่มปลูกชาอู่หลง การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว ตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ส่งขายตามท้องตลาด นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับชาอู่หลงอย่างเต็มที่ เนื่องจากตัววิทยากรเองยังเป็นผู้ปกครองที่มีลูกมีหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนบ้านด่าน นอกจากนี้ยังมีการนำเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์เข้ามาเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของหลักสูตร ที่เป็นการออกแบบและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลงให้เป็นรูปแบบที่แปลกใหม่ แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ท้องตลาดทั่วไป เป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรในท้องถิ่น

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ผู้วิจัยร่วมกับ คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ที่จะมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับชาอู่หลง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปลูกและแปรรูปผลิตภัณฑ์ชาอู่หลง โดยตัววิทยากรเองก็มีความยินดีที่จะเข้าร่วมการทำวิจัยในครั้งนี้ด้วยตนเอง โดยประชุมพิจารณาประเด็นความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและประเด็นเนื้อหาที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และร่วมกันดำเนินการร่างพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ซึ่งประกอบด้วยภารกิจประสงค์ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การเลือกเนื้อหา การออกแบบ จุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างของหลักสูตร 7 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 40 โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
1	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง	2
2	การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	2
3	หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	2
4	แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์	2
5	การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์	7
6	การบริหารจัดการการตลาด	3
7	การทำบัญชีรายรับรายจ่าย	2
รวมเวลาเรียนทั้งหมด		20

3. การนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ไปใช้

การวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน จังหวัดน่าน โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ มีทั้งหมด 7 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลาที่ใช้ทั้งหมด 20 ชั่วโมง ผู้วิจัย คณะครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และวิทยากรร่วมกันพัฒนาขึ้น แล้วได้นำไปใช้สอนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เป็นเวลา 10 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 20 ชั่วโมง เพื่อศึกษาผลการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ โดยผู้วิจัยจัดประชุมชี้แจงและขอความร่วมมือจากครูที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และวิทยากรในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ผู้เรียน เพื่อให้เข้าใจตรงกันในรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งจากการศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการรวมคะแนนที่ได้จากการประเมินผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ด้านความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์

อยู่ในเกณฑ์ดีขึ้นไป โดยนักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์เยี่ยม 2 กลุ่ม และได้รับการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี 1 กลุ่ม

3.2 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ โดยการรวมคะแนนที่ได้จากการประเมินผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียนทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏว่านักเรียนทุกกลุ่มมีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับดีขึ้นไป โดยมีนักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม 1 กลุ่ม และมีนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ระดับดี 2 กลุ่ม

3.3 ความสามารถในการสื่อสาร โดยการรวมคะแนนที่ได้จากการประเมินผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียนทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏว่านักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

3.4 ความร่วมมือในการทำงาน โดยการรวมคะแนนที่ได้จากการประเมินผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียนทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏว่านักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

3.5 ความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยการรวมคะแนนที่ได้จากการประเมินผู้เรียน โดยใช้แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียนทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏว่านักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้ง 3 กลุ่ม

4. การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นหลังการนำไปใช้ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้สอน ได้แก่ ครู และวิทยากร 2) กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง และ 3) กลุ่มที่นำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 คน ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

4.1 ความคิดเห็นของ ครู และวิทยากร มีความเห็นว่าการนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง มาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดี และทำให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน ในหลายประเด็นดังต่อไปนี้

4.1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอุหลง เป็นหลักสูตรที่ดี สามารถสร้างความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน และสร้างความกล้าแสดงออกให้กับผู้เรียน โดยจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ต่างมีความเห็นตรงกันว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่จัดขึ้นเป็นหลักสูตรที่ดี มีกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ฝึกให้เด็กนักเรียนเกิดความกล้าแสดงออก นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอุหลง ทำให้นักเรียนเกิดทั้งความรู้ควบคู่ไปกับความสนุกสนาน ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น

4.1.2 หลักสูตรท้องถิ่นสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยวิทยากรผู้ถือว่าเป็นปราชญ์ชาวบ้าน ได้แสดงความรู้สึกรักของตนเองว่า รู้สึกยินดีที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอุหลงขึ้นมา โดยถือว่าหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับ โรงเรียน

4.1.3 ควรปรับวิธีการประเมินผู้เรียนเนื่องจากปัญหาการไม่รู้หนังสือของผู้ปกครอง โดยจากการศึกษาความคิดเห็นของครู และวิทยากร ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น พบว่ามีประเด็นปัญหาในขั้นตอนการประเมินผู้เรียนที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยครูหลายท่านมีความคิดเห็นว่าคุณปกครองส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้ความสามารถในด้านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ส่งผลให้การประเมินไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับวิธีการประเมินผู้เรียน ให้สอดคล้องกับบริบทของผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน โดยเฉพาะในกลุ่มของผู้ปกครองบางคนที่ไม่อ่านหนังสือไม่ออก โดยอาจปรับวิธีการประเมินให้ง่ายขึ้น เช่น การประเมินระดับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ประเมินระดับความพึงพอใจในการนำเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบกัน เป็นต้น

4.2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง มีความเห็นว่า การนำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอุหลง มาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นสิ่งที่ดี และทำให้เกิดประโยชน์ต่อ โรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน ในหลายประเด็นดังต่อไปนี้

4.2.1 ภาคภูมิใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนรู้สึกพึงพอใจที่ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียน เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดความรู้ที่ตนมีให้กับนักเรียนในชุมชนของตนเอง และเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอุหลง ทำให้นักเรียนรู้จักใช้ประโยชน์จาก

ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมากขึ้น และยังมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนบ้านด่าน ควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นในทุกระดับชั้น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ใกล้ตัว รู้จักใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทำให้นักเรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ ความรู้สึกที่ดี เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ มีส่วนร่วมในการช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่นให้อยู่สืบไป

4.2.2 หลักสูตรท้องถิ่นสามารถนำไปสร้างอาชีพได้ในอนาคต โดยผู้ประกอบการ นักเรียนหลายคนมีความเห็นว่าหลักสูตรท้องถิ่นที่นำไปใช้ ช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่นแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะนำทรัพยากรในท้องถิ่น มาคิดสร้างสรรค์พัฒนาจนเกิดมูลค่า ทำให้นักเรียนมีวิชาความรู้ติดตัวไว้ในอนาคตข้างหน้า ซึ่งหากนักเรียนทำอย่างจริงจังจึงอาจจะนำไปพัฒนาจนประกอบเป็นอาชีพได้

4.2.3 การเข้ามามีส่วนในหลักสูตรท้องถิ่นทำให้ชุมชนเกิดสัมพันธภาพอันดีต่อโรงเรียน โดยทางผู้ประกอบการรู้สึกยินดีและชื่นชม ที่ทางโรงเรียนเชิญผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเป็นการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างกัน อีกทั้งยังทำให้ได้รู้ว่าโรงเรียนมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

4.3 ความคิดเห็นของนักเรียนจากการสนทนากลุ่ม พบว่าหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ทำให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน ในหลายด้านด้วยกัน ได้แก่

4.3.1 ด้านเนื้อหาของหลักสูตร

จากการสนทนากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สรุปความคิดเห็นของนักเรียนได้ว่าเนื้อหาเกี่ยวกับสมุนไพรชาอู่หลงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะนอกจากจะได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับชาอู่หลงที่เป็นผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นแล้ว ยังได้เรียนเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เนื้อหาเกี่ยวกับการตลาด และเนื้อหาเกี่ยวกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายอีกด้วย โดยเนื้อหาที่นักเรียนสนใจและไม่เคยเรียนมาก่อน คือเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการตลาด ซึ่งเมื่อได้เรียนแล้วนักเรียนเข้าใจได้ง่าย เนื้อหาไม่ยากเกินความสามารถของนักเรียน อีกทั้งเป็นความรู้ที่มีประโยชน์สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

4.3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากการสนทนากลุ่มของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ในประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า

4.3.2.1 รู้สึกดีใจที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และประทับใจที่ได้สร้างสรรค์ผลงานของตน นักเรียนต่างให้ความเห็นว่ารู้สึกดีใจที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน และวิทยากรต่างให้ความสนใจ ให้ความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือ โดยการให้ความรู้และร่วมกิจกรรมกับนักเรียนเป็นอย่างดี และที่ประทับใจมาก คือ การได้เห็นผลงานของตนเอง ที่ผลิตขึ้นจากการนำทรัพยากรในท้องถิ่นทั่วไป ผสานกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ทำให้ได้ผลงานอันเป็นที่ภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

4.3.2.2 ชอบในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามที่หลักสูตรจัดขึ้น โดยนักเรียนชอบและสนใจกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้ออกไปเรียนรู้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งการออกไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ทำให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ไม่มีในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ได้ฝึกปฏิบัติจริง

4.3.2.3 ชอบการทำงานที่ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มทุกแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง เป็นกิจกรรมที่ได้ฝึกปฏิบัติจริง ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่จะมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่องานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย

4.3.2.4 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง สร้างความรู้ ทักษะ และความกล้าแสดงออกให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยนักเรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง เป็นกิจกรรมที่ได้ฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และฝึกทักษะการนำเสนองาน ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์และความกล้าแสดงออกมากขึ้น และยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังสร้างแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมให้แก่นักเรียนได้อีกด้วย

4.3.2.5 หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ต่อยอดความคิด

สร้างสรรค์ ผู้การสร้างรายได้เสริม โดยมีนักเรียนคนหนึ่งที่บ้านเปิดร้านขายของ ได้แสดงความมุ่งหมายว่าจะเอาความรู้ที่ได้รับ ไปต่อยอดทำผลิตภัณฑ์วางขายที่ร้านของตนเอง ทำเป็นงานอดิเรก เพื่อขายให้แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป

4.3.3 ด้านสื่อการเรียนรู้

ข้อสอบที่หลักสูตรจัดขึ้นทั้งที่เป็นของจริงและที่ออกไปศึกษานอกสถานที่ โดยนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ว่า ข้อสอบที่ครูนำมาเพราะทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนมากขึ้นนอกจากจะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่เป็นของจริงแล้ว ยังมีการเรียนรู้จากสถานที่จริงอีกด้วย

4.3.4 ด้านการวัดและประเมินผล

ชอบในการมีส่วนร่วมประเมินผลงานของตนและเพื่อนด้วยความยุติธรรม โดยนักเรียนชอบที่ได้มีโอกาสให้คะแนนในการประเมิน ทั้งตนเองและประเมินเพื่อนกลุ่มอื่นๆ เพราะเห็นว่ามีความเป็นประชาธิปไตยและมีความยุติธรรมในการให้คะแนนการแสดงผลงาน มีรูปแบบการประเมินที่เข้าใจง่าย และมีเกณฑ์ในการประเมินที่สามารถแยกคะแนนตามความสมบูรณ์ของงานที่น่าเสนอได้อย่างชัดเจน

4.3.5 ด้านความรู้สึกลูกต่อท้องถิ่น

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง เปลี่ยนความคิดต่อการประกอบอาชีพในท้องถิ่น โดยนักเรียนเปลี่ยนแปลงความคิดต่ออาชีพในท้องถิ่น จากเดิมที่คิดว่าอาชีพในท้องถิ่นของตนเองมีเพียงอาชีพเกษตรกรรมอย่างเดียว ทำให้คิดว่าต้องไปทำงานในตัวเมืองเท่านั้น แต่เมื่อได้เรียนรู้ด้วยหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง ทำให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพในท้องถิ่น ทำให้นักเรียนรู้จักการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ จนสามารถสร้างเป็นรายได้ให้แก่ครอบครัวได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง เป็นการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น หากสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งขึ้นมา จำเป็นที่ต้องพิจารณาถึงบริบทที่เหมาะสมของโรงเรียนและชุมชนของคนให้ชัดเจน โดยต้องหาประเด็นที่เป็นความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในการนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น และควรให้ผู้มีส่วนร่วมมีบทบาทตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยให้คิดว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเป็นของพวกเขาเอง จึงจะได้ความร่วมมือจากชุมชนอย่างเต็มที่

2. ขั้นตอนการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้สอน โดยความร่วมมือของวิทยากรในชุมชน ควรที่จะมีการประสานงานล่วงหน้าเพื่อชี้แจงให้วิทยากรเข้าใจชัดเจนในจุดมุ่งหมายของการสอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนปรับภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับผู้เรียนอย่างเหมาะสม เนื่องจากวิทยากรอาจจะไม่มีประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน ผู้วิจัยควรแนะนำเทคนิคการสอนต่างๆ ให้วิทยากรได้เตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อน

3. การประเมินผู้เรียนในส่วนที่อาศัยความร่วมมือของผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน จะมีข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลให้การประเมินไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือปัญหาการอ่านหนังสือไม่ออก ดังนั้นผู้วิจัยควรพิจารณารูปแบบการประเมินและปรับให้สอดคล้องกับบริบทของผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องสมุนไพรชาอู่หลง นำหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างเสริมมาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ โดยมีหัวใจสำคัญคือความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งควรมีการปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่วัยเยาว์ ดังนั้นควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างเสริมโดยปรับเนื้อหาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการปูพื้นฐานให้นักเรียนตั้งแต่เด็ก เมื่อนักเรียนเติบโตขึ้นมาพร้อมกับ

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แล้ว ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในระดับที่สูงขึ้นได้

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง เป็นการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพียงอย่างเดียว คือ สมุนไพรชาอู่หลง ซึ่งในบริบทของแต่ละชุมชนย่อมมีสิ่งที่น่าสนใจแตกต่างกัน ดังนั้นควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องบริบทและเอื้อต่อการสร้างอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพในชุมชน เป็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเจริญยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมวิชาการ. 2535. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

_____. 2536. คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร:

ครูสภาลาดพร้าว.

_____. 2539. ท้องถิ่น...กับการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

_____. 2540. คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

_____. 2542. การประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment). กรุงเทพมหานคร:

ครูสภาลาดพร้าว.

_____. 2544. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา.

_____. 2545. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2548. พระราชบัญญัติ (ฉบับรวมพิเศษ). นนทบุรี: โพรพับลิชซิ่ง.

_____. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงศึกษาธิการ.

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. 2552. ปั่นเต๋กข่างคิด ป้อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์. (Online).

www.bangkokbiznews.com, 31 มีนาคม 2554.

- การศึกษานอกโรงเรียน. 2543. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ
ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะทำงานเอกลักษณ์น่าน. 2549. เอกลักษณ์น่าน. เชียงใหม่: ดาวคอมพิวกราฟฟิค.
- ฉันท ชาติทอง. 2550. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จันทร์เพ็ญ เมฆาภิรักษ์. 2552. การประชุม European Year of Creativity and Innovation
2009 “Beyond chalk and talk: creativity in the classroom” ณ กรุงบรัสเซลส์.
(Online). <http://www.thaiscienc.eu>, 3 เมษายน 2554
- จิระประวีติ ศรีวัฒนทรัพย์. 2552. การประเมินตามสภาพจริงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนสามัคคีบำรุง สำนักงานเขต
ทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539. การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวการปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ชมพูนุท วราศิริระ. 2548. การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับรายวิชา
ประวัติศาสตร์ไทย สาขาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวลิต ชูกำแพง. 2550. การประเมินการเรียนรู้ (Learning Assessment). มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. 2551. การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชัชวาล ทัดศิวัช. 2552. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR): มิติใหม่ของรูปแบบวิธีวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนระดับท้องถิ่น. (Online). <http://images.ohhoboy.multiply.multiplycontent.com>, 11 มีนาคม 2554.
- ฐานนียา คล้ายทอง. 2551. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การเสริมสร้างความสามัคคีและสันติสุข สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านนา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสงขลา เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถวัลย์ มาศจรัส. 2545. คู่มือการเขียนและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี่จำกัด.
- ทิตินา แคมมณี. 2540. “การประเมินผลหลักสูตร.” ใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (บรรณาธิการ). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 133-150.
- ธำรง บัวศรี. 2542. ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ธนรัชการพิมพ์.
- นาคยา นาคปลัด. 2552. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็น พวงกุญแจ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นิคม ชมภูหลง. 2545. วิธีและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2546. การนำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเลี้ยงโคนมไป ประยุกต์ใช้ในต่างบริบท (ระยะที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ปิยนุช เปี่ยมวิริยวงศ์. 2548. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนเขาคอก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านเขาคอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปิยนุช วุฒิสอน, ศศิธร พลัดตเดช, วรณิษา เอมะศิริ, และ ชรัสฐ ตามไท. 2552. “เศรษฐกิจสร้างสรรค์ทางเลือกเศรษฐกิจไทย.” วารสารเศรษฐกิจและสังคม 46 (3): 18-30.
- พรทิพย์ ไชยโส. 2545. เอกสารคำสอนวิชา 153521 หลักการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นสูง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระชยสร สมบุญมาก (สมบุญ โญ). 2549. การพัฒนาหลักสูตรเน้นกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาล้านนา: กลองสะบัดชัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธ์ทิพย์ รามสูตร. 2540. การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์. 2542. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment). กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา)
- ภิรมย์ อิศโร. 2549. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องกึ่งเสียบโรงเรียนบ้านท่าสนุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มูลนิธิพัฒนาชีวิตชนบท. 2550. โครงการส่งเสริมการปลูกชาอู่หลงจังหวัดน่าน. (Online) www.rurallives.org/โครงการ/โครงการต่างๆ/tabid/221/.../articleId/.../-.aspx, 31 มีนาคม 2554.
- โรงเรียนบ้านด่าน. 2553. แผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านด่าน. ม.ป.ท.

- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. 2542. การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร:
เซ็นเตอร์ดีส์คัพเวอร์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2533. การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. 2546. กระบวนทัศน์การพัฒนาหลักสูตรใหม่. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. 2552. จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา.
กรุงเทพมหานคร: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- วีรบุช ปิ่นทาวนิช. 2543. “อนาคตของหลักสูตรท้องถิ่นจะไปทางไหน?” **สถานปฎิรูป 3 (27):**
16-23.
- ส.วาสนา ประवालพฤษย์. 2543. การวัดและประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร.
(อัดสำเนา)
- สังัด อุทรานันท์. 2532. **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร.** กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.
- สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2543. **ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนา
หลักสูตรและวิทยวิธีการสอน หน่วยที่ 3 – 7. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.**
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534. **แผนการศึกษาแห่งชาติ.**
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำลี ทองชีว. 2544. โครงการพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายไม้แกะสลักและงานไม้ สำหรับหมู่บ้านหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายเป็น: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านต้นแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สิทธิรัฐ ประพุทธนิตินสาร. 2546. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สุนันทา อักษรกิจ. 2553. “Creative Economy ไทยยังหลงทาง.” วารสารส่งเสริมการลงทุน 12 (1): 55-60.
- สุนีย์ ภูพันธ์. 2546. แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: เดอะโนว์เลจเซ็นเตอร์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. 2546. การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริมงคล ทนทอง. 2553. การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุรินทร์สำหรับเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณูปบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภรัตน์ อินทสุวรรณ. 2548. การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของชุมชนบ้านซำตะเคียนสำหรับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนบ้านซำตะเคียน อำเภอสีกี้ จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. 2548. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร: เครือข่ายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

อัญชติ ธรรมะวิทีกุล. 2552. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. (Online).

http://panchalee.wordpress.com/2009/04/10/local_curriculum/, 31 มีนาคม 2554.

อุดม เขยกีวงศ์. 2545. หลักสูตรท้องถิ่น: ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.

อุดม ปานฮวด. 2546. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง “การทอดผ้าหมัดหมี่”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกรินทร์ สีมหาศาล และ สุปรารธนา ชุกตะนันท์. 2546. การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพมหานคร: บั๊กพอยท์.

Food Industry Thailand. 2552. เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับบทบาทใหม่ของ อภิรักษ์ โกษะโยธิน (Online). <http://www.foodindustrythailand.com>, 3 เมษายน 2554.

Taba, H. 1962. **Curriculum Development: Theory and Practice**. New York: Harcourt, Brace and World Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ ข้าราชการบำนาญ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
2. ผศ.กิตติคุณ รุ่งเรือง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
3. นาวาอากาศเอก ดร.นภัทร แก้วนาค วิทยาลัยการทัพอากาศ ที่ปรีภษาบริษัทเอกชน
ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์
4. ผศ.ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ สาขาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา ภาควิชา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

ภาคผนวก ข
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

หลักการและเหตุผล

อำเภอเฉลิมพระเกียรติจังหวัดน่าน เป็นอำเภอหนึ่งในโครงการพระราชดำริ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทรงพบเห็นสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรที่มีความด้อยโอกาสทั้งทางการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม จึงมีพระราชดำริให้สำนักงานโครงการส่วนพระองค์ฯ ดำเนินการช่วยเหลือพัฒนาในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติและอำเภอบ่อเกลือ โดยเริ่มพัฒนาที่โรงเรียนประถมศึกษาก่อนเป็นอันดับแรกแล้วจึงขยายไปยังศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงซึ่งประกอบด้วย 4 โครงการ ได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน โครงการส่งเสริมสหกรณ์ และโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนั้นยังได้ส่งเสริมพัฒนาอาชีพราษฎรในพื้นที่อำเภอบ่อเกลือและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยจัดทำโครงการอบรมและพัฒนาอาชีพ ด้วยกระบวนการประสานความร่วมมือทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เน้นการสร้างตลาดรองรับผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนา และการประเมินผลการพัฒนาเด็กในสถานศึกษาและราษฎรในชุมชน ซึ่งหนึ่งในโครงการพัฒนาอาชีพที่ได้รับการส่งเสริม นั่นคือ การปลูกชาอู่หลง โดยเป็นการรวมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านบ้านนาคู้ทำผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลงขึ้นเป็นสินค้า OTOP ซึ่งมีการปลูกชาอู่หลง และมีการทำผลิตภัณฑ์กันเองภายในหมู่บ้าน ดังนั้นจึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในด้านบุคลากรที่มีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง

โรงเรียนบ้านด่านเป็นโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 ตั้งอยู่ในอำเภอเฉลิมพระเกียรติจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 185 คน ประชากรในเขตบริการของโรงเรียนมีทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าลัวะ (โรงเรียนบ้านด่าน, 2555) ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนยังขาดการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพตอบสนองต่อนักเรียนและท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมของนักเรียน โรงเรียนบ้านด่านล้วนแล้วแต่เป็นชาวเขาเผ่าลัวะ ที่มีพื้นที่ในการทำมาหากินอยู่บริเวณแถบภูเขาใกล้หมู่บ้าน อาชีพของชาวลัวะส่วนใหญ่ คือ การทำไร่ข้าว ข้าวโพด ปลูกพืชผัก หางของป่า ลำสัตว์ ไร่บริเวณในครัวเรือน ถ้าผลผลิตมีจำนวนมากก็จะขายในหมู่บ้าน การเลี้ยงสัตว์นิยมเลี้ยงหมู ไก่ ด้านงานหัตถกรรมจะเป็นงานฝีมือด้านการจักสานตะลุง ตะกร้า เป็นต้น ซึ่งนักเรียนโรงเรียนบ้านด่านเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่เรียนต่อ เนื่องจากต้องไปทำงานช่วยเหลือครอบครัวตามอาชีพหลักของครอบครัว หรืออาจมีบางส่วนที่ต้องไปทำงานรับจ้างตามต่างจังหวัด การจัดทำหลักสูตรนี้จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เป็นการเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดรายได้แก่

นักเรียนเอง อีกทั้งยังเป็นทางเลือกในการสร้างอาชีพให้แก่นักเรียนอีกด้วย ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ พบว่าชุมชนมี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจหลายอย่าง แต่ทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกันว่าต้องการให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สมุนไพรชาอู่หลง เนื่องจากว่าเป็น โครงการส่งเสริมอาชีพที่กลุ่มแม่บ้านบ้านนาคู ซึ่งเป็นหมู่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน ได้รวมตัวกันทำขึ้น โดยทำเป็นสินค้า OTOP มีการปลูกต้นชาอู่หลง และมีการทำผลิตภัณฑ์กันเองภายในหมู่บ้าน

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ฉบับนี้พัฒนาขึ้นตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญได้แก่ 1) จัดการศึกษาในเนื้อหาสาระที่ ต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และภูมิใจในชุมชนของตนเอง 2) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดประเมินผล 3) จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ ผู้เรียนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของสังคม มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ ความคิด ทักษะ ตลอดจน ศีลธรรมจริยธรรม การช่างไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย การร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดศรัทธา เชื่อมมั่นภูมิใจในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ชุมชนและชาติ 4) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ สอดคล้องกับการ ดำเนินชีวิตจริง กระบวนการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียน ได้สัมผัสกับประสบการณ์จริงจากชุมชน หลักสูตรนี้จะส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เป็นการ เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนได้รู้จัก เข้าใจในท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้เกิดความ รัก ความผูกพัน ความหวงแหน และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน อันจะนำไปสู่การเข้าไปมี ส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในที่สุด

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรสมุนไพรชาอู่หลง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพใน การศึกษาต่อและประกอบอาชีพจึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรชาอู่หลง
2. เพื่อให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ การออกแบบ การสร้างสรรค์

ผลิตภัณฑ์ และการนำเสนอสู่การตลาด

3. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร
4. เพื่อให้นักเรียนมีความร่วมมือในการทำงาน
5. เพื่อให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน
6. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึภาคภูมิใจในท้องถิ่น

โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลงประกอบด้วยด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 7 แผนดังต่อไปนี้

เนื้อหา	เวลาเรียน (ชั่วโมง)
แผนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง ประวัติความเป็นมา ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง	2
แผนที่ 2 การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง	2
แผนที่ 3 หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ความสำคัญของแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการใช้ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์	2
แผนที่ 4 แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ การออกแบบเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	2
แผนที่ 5 การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ การสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้หลักการตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความสอดคล้อง กับความต้องการของตลาด	7
แผนที่ 6 การบริหารจัดการการตลาด การบริหารจัดการการตลาด และการวิเคราะห์ต้นทุนผลผลิต	3
แผนที่ 7 การทำบัญชีรายรับรายจ่าย การทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน	2
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	20

แนวการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สมุนไพรชาอู่หลง ใช้เทคนิคของการวิจัยปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน และเน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการบรรยาย สาธิต ปฏิบัติ และศึกษาข้อมูลจากผู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญ หรือจากภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมไปถึงการสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต และนำมาประยุกต์กับความรู้ ประสบการณ์ การอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับวิทยากร การศึกษาจากสถานที่และปฏิบัติจริง การออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ และการนำเสนอสู่การตลาด

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนยึดหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียนการวัดและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีอย่างหลากหลาย ได้แก่ การซักถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การเขียนอนุทิน การประเมินชิ้นงาน การสนทนากลุ่ม โดยจะเปิดโอกาสให้ทั้งผู้สอนและผู้มีส่วนร่วมในการประเมินทุกขั้นตอน ทั้งครูประเมินผู้เรียน ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมินผู้เรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง

รายวิชา ง 202102
เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ชามีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีนเมื่อ 2,737 ปีก่อนคริสต์ศักราช ชาได้ถูกพบโดยจักรพรรดินามว่า เลินหนง ขณะที่กำลังพักผ่อนอยู่ที่ใต้ต้นชา และกำลังต้มน้ำดื่มอยู่นั้นปรากฏว่ามีลมโบกกิ่งไม้เป็นเหตุให้ใบชาร่วงหล่นลงในน้ำซึ่งใกล้เคือดพอดีเมื่อพระองค์ลองดื่ม ก็เกิดความรู้สึกกระปรี้กระเปร่าขึ้นชาอู่หลงเริ่มเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยสมัยกรุงสุโขทัยซึ่งเป็นช่วงที่มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับจีน ชาอู่หลงมี 6 ชนิด คือ 1)ชาอู่หลง ชาเขียว 2)จินเซียนอู่หลง 3) ชาอู่หลงก้านอ่อน 4)ชาอู่หลง 4 ฤดู 5)อู่หลงชาโสม 6)ชาโสม ชาอู่หลงมีประโยชน์ต่อการลดคลอเลสเตอรอล การป้องกันโรคมะเร็ง ป้องกันโรคหัวใจ และมีคุณสมบัติช่วยในการดับกลิ่นอับอีกด้วย

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง
2. มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดแผนป้ายนิเทศเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง
3. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
4. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3. สาระการเรียนรู้

1. ประวัติความเป็นมาของชาอู่หลง
2. ประเภทของชาอู่หลง
3. สรรพคุณของชาอู่หลง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

1. นักเรียนทำกิจกรรม “ของดีในชุมชน”

- นักเรียนแบ่งกันเป็น 2 กลุ่มๆ ละเท่าๆ กัน โดยให้เข้าแถวตอนลึกเรียงตามความสูง
- แบ่งกระดาษออกเป็นสองส่วน และเขียนหมายเลขกลุ่มตามลำดับ
- นักเรียนแข่งกันเขียน “ของดีในชุมชน” คนละ 1 อย่าง ภายในเวลา 3 นาที เขียนเสร็จ

กลับไปต่อแถวข้างหลัง

- เมื่อหมดเวลา ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจคำตอบ โดยต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสม และนักเรียนสามารถอธิบายเหตุผลที่นักเรียนคิดว่าสิ่งนั้นสามารถเป็นของดีในชุมชนได้ โดยกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากกว่าจะเป็นฝ่ายชนะ

2. ครูนำนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับของดีแต่ละอย่าง ที่นักเรียนเขียนมา และมุ่งเน้นไปในเรื่องของ ชาวอุ้มหลง ที่เป็นผลผลิตของชุมชน

3. ตัวแทนนักเรียนช่วยครูเตรียมน้ำเปล่าและชาอุ้มหลงมาแจกให้นักเรียนชิม แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงความรู้สึกที่มีต่อน้ำทั้งสองประเภท ไม่ว่าจะเป็น รสชาติ กลิ่น ความพึงพอใจ จากนั้นครูใช้คำถามเพื่อเป็นการจุดประกายความคิดของนักเรียนว่า จากผลิตภัณฑ์ชาอุ้มหลงที่ได้ชิมนั้นจะสามารถนำไปสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์อะไรได้อีก

4. ให้นักเรียนศึกษาประเภทของชาอุ้มหลงและสรรพคุณของชาอุ้มหลงผ่านใบความรู้

5. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม โดยมอบหมายงานให้ไปค้นหาประวัติชาอุ้มหลง และเรื่องราวเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต จากนั้นนำมาจัดทำแผ่นป้ายนิเทศ นำเสนอความรู้เรื่อง ประวัติ ประเภท และสรรพคุณของชาอุ้มหลง โดยเน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบการนำเสนอ

(ชั่วโมงที่ 2)

1. ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอแผ่นป้ายนิเทศของตน

2. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เหมือนและแตกต่างจากการค้นคว้าของแต่ละกลุ่ม

3. นักเรียนและครูร่วมกันประเมินผลงานของแต่ละกลุ่ม

4. นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอุ้มหลง

5. งานที่มอบหมาย

1. จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับประวัติ ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง
2. เขียนอนุทิน

6. สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. อินเทอร์เน็ต
2. สื่อคอมพิวเตอร์
3. แผ่นป้ายนิเทศ
4. กาว
5. ปากกาเคมี
6. เหรียญรางวัล
7. กระดาษสีต่างๆ
8. แบบประเมินผลงาน กระบวนการทำงาน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง	1. การประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
2. มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดแผ่นป้ายนิเทศเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง	2. การประเมินผลงาน	
3. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย	3. การสังเกตพฤติกรรม	
4. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน	4. การสังเกตพฤติกรรม	
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	5. การสังเกตพฤติกรรม	
	6. การตรวจอนุทิน	

แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
 แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาؤلุหลง
 วันที่ เดือน พ.ศ.

กลุ่มที่	ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา	ความคิด สร้างสรรค์	ความร่วมมือ ในการทำงาน	ความสามารถ ในการสื่อสาร	ความมุ่งมั่น ในการทำงาน	รวม
1						
2						
3						

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผ่นป้ายนิเทศ	<p>เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัดระเบียบข้อมูล และเชื่อมโยงความคิดได้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ชัดเจน เข้าใจง่าย</p>	<p>เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีการจัดระเบียบข้อมูล แต่การเชื่อมโยงความคิดยังไม่ค่อยมีความเป็นเหตุเป็นผลมากนัก</p>	<p>เนื้อหา มีรายละเอียดครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด แต่การจัดระเบียบข้อมูลยังไม่ค่อยดี และยังขาดการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน</p>	<p>เนื้อหา ไม่ครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด ขาดการจัดระเบียบข้อมูล และไม่มีการเชื่อมโยงความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกัน</p>	<p>เนื้อหา ไม่ตรงประเด็นตามหัวข้อที่กำหนด</p>
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น</p>	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น</p>	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี</p>	<p>เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่ได้เกิดจากการใช้องค์ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้</p>	<p>เป็นผลงานที่ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่ได้เกิดจากการนำองค์ความรู้ที่มีมาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คนที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้นที่มอบหมายบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้นที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
ความสามารถในการสื่อสาร	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	ไม่มีรูปแบบและขาดข้อมูลในการนำเสนอ

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความรับผิดชอบต่อการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	ไม่มีความตรงต่อเวลาในการรับผิดชอบการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รายวิชา ง 202102

เรื่อง การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวชาอู่หลง

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การปลูกชาอู่หลงต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่าง อาทิเช่น แหล่งปลูกที่เหมาะสมดิน ความชื้นปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ความสูงพื้นที่ แสงแดด และแหล่งน้ำสะอาด การดูแลรักษาต้นชาทำได้โดยการจัดทรงพุ่มและตัดแต่งชาแบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ การจัดทรงพุ่มใหม่ (Training) และการตัดแต่งทรงพุ่ม (Pruning) การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การคลุมดิน การเก็บยอดชา โดยทั่วไปมี 3 วิธีการ คือการเก็บยอดชาโดยใช้มือเด็ด ใช้กรรไกรตัดและใช้เครื่องจักร

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปลูกชาอู่หลงการดูแลรักษา และการเก็บใบชาอู่หลง
2. มีความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บผลผลิตชาอู่หลง
3. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
4. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย
5. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย

3. สาระการเรียนรู้

การปลูกชาอู่หลงการดูแลรักษาต้นชาอู่หลง และการเก็บใบชาอู่หลง

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมง ที่ 1)

1. นักเรียนและครูเดินทางออกนอกโรงเรียนไปที่บ้านนาคู่ซึ่งเป็นสวนชาอู่หลง เพื่อพบกับวิทยากรที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน
2. ฟังวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการปลูกชา การดูแลรักษา และการเก็บใบชาอู่หลง
3. นักเรียนร่วมกันซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บผลผลิตชาอู่หลงที่ถูกต้อง

(ชั่วโมง ที่ 2)

4. ชมวิทยากรสาธิตการลงมือปลูกต้นชาอู่หลง การดูแลรักษา และการเก็บใบชาอู่หลง
5. นักเรียนร่วมกันซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับขั้นตอนในการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บผลผลิตชาอู่หลง
6. นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับ ทำเป็นแผนผังความคิดโดยให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองลงไป และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
7. นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาอู่หลง

5. งานที่มอบหมาย

1. ทำแผนผังความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิตชาอู่หลง
2. เขียนอนุทิน

6. สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. ปราชญ์ชาวบ้าน
2. แบบบันทึกความรู้
3. แผนผังความคิด
4. แบบประเมินผลงาน

7. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
1. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปลูก ชาอู่หลง การดูแลรักษา และการเก็บใบชาอู่หลง	1. การประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานและ กระบวนการทำงานของผู้เรียน
2. มีความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน แผนผังความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในการ ปลูก การดูแลรักษา และการเก็บชาอู่หลง	2. การประเมินผลงาน	
3. มีความสามารถในการสื่อสารในการ นำเสนอผลงาน	3. การสังเกตพฤติกรรม	
4. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย	4. การสังเกตพฤติกรรม	
5. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ ได้รับมอบหมาย	5. การสังเกตพฤติกรรม 6. การตรวจอนุทิน	2. แบบบันทึกอนุทิน

แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิต
วันที่ เดือน พ.ศ.

กลุ่มที่	ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา	ความสามารถใน การคิดสร้างสรรค์	ความสามารถ ในการสื่อสาร	ความมุ่งมั่น ในการทำงาน	ความร่วมมือ ในการทำงาน	รวม

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผนผังความคิด	<p>เนื้อหาถูกต้องตามขั้นตอนวิธีการปลูกดูแลรักษา และเก็บเกี่ยว ทำให้ได้ผลงาที่มี ความ สมบูรณ์ เรียบร้อยมีการจัดระเบียบ ข้อมูล และ เชื่อมโยง ความคิดได้ อย่างเป็นเหตุ เป็นผล ชัดเจน เข้าใจง่าย</p>	<p>เนื้อหาถูกต้องตามขั้นตอนวิธีการปลูก ดูแลรักษา และ เก็บเกี่ยว มีการ จัดระเบียบ ข้อมูล แต่ ผลงายังขาด ความสมบูรณ์ เรียบร้อยการ เชื่อมโยง ความคิดยังไม่ ค่อยมีความ เป็นเหตุเป็นผล มากนัก</p>	<p>เนื้อหาถูกต้องตามขั้นตอน วิธีการในการ ปลูก ดูแล รักษา และเก็บ เกี่ยว แต่การจัด ระเบียบข้อมูล ยังไม่ค่อยดี และยังขาดการ เชื่อม โยง ความคิดที่เป็น เหตุเป็นผลกัน</p>	<p>เนื้อหาไม่ ครบคลุมตาม ขั้นตอน วิธีการ ปลูก ดูแล รักษา และเก็บ เกี่ยว ขาดการ จัดระเบียบ ข้อมูล และไม่ มีการเชื่อมโยง ความคิดที่เป็น เหตุ เป็นผลกัน</p>	<p>เนื้อหาไม่ตรง ประเด็นตาม ขั้นตอน และ วิธีการในการ ปลูก ดูแล รักษา และเก็บ เกี่ยว ขาดข้อมูล</p>
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในการเขียนแผนผังความคิด	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการ ประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผล งานที่มีความ แปลกใหม่ ไม่ ซ้ำใคร สะท้อน ถึงความเป็น เอกลักษณะของ ท้องถิ่นที่โดดเด่น</p>	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการ ประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผล งานที่มีความ แปลกใหม่ ไม่ ซ้ำใคร แต่ยังไม่ สะท้อนถึง ความเป็น เอกลักษณะของ ท้องถิ่นที่โดดเด่น</p>	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการ ใช้ องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่ มีความแปลก ใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่ยังขาดการ นำภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาใช้ ร่วมกับองค์ ความรู้ ที่มี</p>	<p>เป็นผลงานที่มีความ แปลก ใหม่ แต่ยังไม่ ได้เกิดจาก การใช้อองค์ ความรู้ที่มี และ ขาดการนำภูมิ ปัญญาท้องถิ่น มาใช้</p>	<p>เป็นผลงานที่ไม่มีความ แปลกใหม่ ไม่ได้เกิดจาก การนำองค์ ความรู้ที่มี มา ผสมผสานกับ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น</p>

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสามารถในการสื่อสาร	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจเสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจนเข้าใจยาก	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	ไม่มีรูปแบบและขาดข้อมูลในการนำเสนอ
ความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายแต่ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	ไม่มีความตรงต่อเวลาในการรับผิดชอบการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบ

รายการ ประเมิน	4	3	2	1	0
ความร่วมมือ ในการทำงาน	สมาชิกทุกคน ในกลุ่ม (จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงาน ร่วมกันอย่างมี ความตั้งใจ มี ส่วนร่วมใน การแสดงความคิด เห็น รับฟัง ความคิดเห็น และยอมรับใน ข้อตกลงของ กลุ่ม	สมาชิกในกลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ ความร่วมมือ ในการ ปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิก จำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมใน การแสดงความคิด เห็น และ ยอมรับใน ข้อตกลงของ กลุ่ม	สมาชิกในกลุ่ม ให้ความ ร่วมมือในการ ปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิก จำนวน 2 คน เท่านั้นที่มี บทบาทในการ แสดงความคิด เห็นต่องาน ที่ได้รับ มอบหมาย	สมาชิกในกลุ่ม แทบจะไม่ให้ ความร่วมมือ ในการ ปฏิบัติงาน โดย มีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ ทำงานตาม ที่ได้รับ มอบหมาย	สมาชิกทุกคน ในกลุ่มไม่มี ความร่วมมือ ในการ ปฏิบัติงาน และไม่มีส่วน ร่วมในการ แสดงความคิด เห็น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รายวิชา ง 202102

เรื่อง หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

เศรษฐกิจสร้างสรรค์คือแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรมการสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ในการสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดมูลค่าเพิ่ม มีความโดดเด่นสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์
3. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
4. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3. สาระการเรียนรู้

1. แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. การใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

1. นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นผนวกเข้ากับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาให้ให้นักเรียนดูเช่น ขดลวดหนีบรูปถ่าย ตักแตนจักสาน ปากกาตุ๊กตา เป็นต้น โดยถามนักเรียนว่า “สิ่งนี้นักเรียนได้เห็นนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ที่สร้างสรรค์สิ่งต่างๆเหล่านี้ มีความคิดเป็นเช่นไร” (ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์, มีความสามารถทางศิลปะ, มีความคิดริเริ่ม)

2. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้คำถามให้นักเรียนได้คิดเกี่ยวกับของเล่นที่เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่นักเรียนเคยเล่นตอนเด็ก แล้วให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบของเล่นเหล่านั้นให้มีความโดดเด่น และแปลกใหม่กว่าเดิม

3. อภิปรายร่วมกันในประเด็นเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ที่ใช้ในการออกแบบและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้น โดยเน้นให้นักเรียนเกิดความตระหนักเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นได้

4. นักเรียนศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

(ชั่วโมงที่ 2)

5. ทำกิจกรรมฝึกใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์โดยนักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ทำกิจกรรมฝึกใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยแต่ละกลุ่มจับฉลากสิ่งของ 1 ชิ้น ได้แก่ ก้อนหิน ไม้ไผ่ ไข่ และกระดาษเหลือใช้ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและเพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งของเหล่านั้นให้มีความโดดเด่นสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และมีความหลากหลาย แปลกใหม่ไม่ซ้ำใครให้มากที่สุด โดยทำลงในกระดาษเทาขาว

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานและอภิปรายสรุปร่วมกัน โดยแต่ละกลุ่มร่วมกันลงคะแนนให้กับกลุ่มที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่โดดเด่นสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และสามารถนำไปใช้ได้จริงมากที่สุด

7. นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับนั้นมา ทำเป็นแผนผังความคิดโดยให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองลงไป

8. นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่อง หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

5. งานที่มอบหมาย

1. ทำกิจกรรมฝึกใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการหาแนวทางสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

2. เขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. เขียนอนุทิน

6. สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

2. แบบประเมินผลงาน กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. แผนผังความคิด

5. ปากกาเคมี

4. กระดาษเทาขาว

6. สิ่งของที่ใช้ในกิจกรรมฝึกคิดสร้างสรรค์

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
1. เกิดความตระหนักและเห็น ความสำคัญของแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์	1. การประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานและ กระบวนการทำงานของ ผู้เรียน
2. มีความคิดสร้างสรรค์ เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าให้กับ ผลิตภัณฑ์	2. การประเมินผลงาน	
3. มีความร่วมมือในการ ทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย	3. การสังเกตพฤติกรรม	
4. มีความสามารถในการ สื่อสารในการนำเสนอผลงาน	4. การสังเกตพฤติกรรม	
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ที่ได้รับมอบหมาย	5. การสังเกตพฤติกรรม	
	6. การตรวจอนุทิน	2. แบบบันทึกอนุทิน

แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
 แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 หลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 วันที่ เดือน พ.ศ.

กลุ่มที่	ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา	ความตามเกณฑ์ในการ คิดสร้างสรรค์	ความตามเกณฑ์ ในการสื่อสาร	ความร่วมมือในการ ทำงาน	ความมุ่งมั่นใน การทำงาน	รวม

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
<p>ความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอผลงานการฝึกใช้ความคิดสร้างสรรค์</p>	<p>เนื้อหา มีรายละเอียด ครอบคลุมตาม หัวข้อที่กำหนด มีการจัดระเบียบข้อมูล และเชื่อมโยงความคิดได้ อย่างเป็นเหตุ เป็นผล ชัดเจน เข้าใจง่าย</p>	<p>เนื้อหา มีรายละเอียด ครอบคลุมตาม หัวข้อที่กำหนด มีการจัดระเบียบข้อมูล แต่การเชื่อมโยง ความคิดยังไม่ ค่อยมีความเป็น เหตุเป็นผลมาก น้ก</p>	<p>เนื้อหา มีรายละเอียด ครอบคลุมตาม หัวข้อที่กำหนด แต่การจัดระเบียบข้อมูล ยังไม่ค่อยดี และยังขาดการ เชื่อมโยง ความคิดที่เป็น เหตุเป็นผลกัน</p>	<p>เนื้อหาไม่ ครอบคลุมตาม หัวข้อที่กำหนด ขาดการจัด ระเบียบข้อมูล และไม่มี การ เชื่อมโยง ความคิดที่เป็น เหตุเป็นผลกัน</p>	<p>เนื้อหาไม่ตรง ประเด็นตาม หัวข้อที่กำหนด</p>
<p>ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์</p>	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการ ประยุกต์ใช้องค์ ความรู้ร่วมกับ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงาน ที่มีความแปลก ใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึง ความเป็น เอกลักษณะของ ท้องถิ่นที่โดดเด่น</p>	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการ ประยุกต์ใช้องค์ ความรู้ ร่วมกับ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ทำให้ ได้ผลงานที่มี ความแปลก ใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่ สะท้อนถึง ความเป็น เอกลักษณะของ ท้องถิ่นที่โดดเด่น</p>	<p>เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้ องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงาน ที่มีความแปลก ใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ ยังขาดการนำ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาใช้ ร่วม กับองค์ความรู้ ที่มี</p>	<p>เป็นผลงานที่มี ความแปลก ใหม่ แต่ยังไม่ ได้เกิดจาก การใช้องค์ ความรู้ที่มี และ ขาดการนำภูมิ ปัญญาท้องถิ่น มาใช้</p>	<p>เป็นผลงานที่ไม่มีความ แปลกใหม่ ไม่ได้เกิดจาก การนำองค์ ความรู้ที่มี มา ผสมผสาน กับภูมิปัญญา ท้องถิ่น</p>

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสามารถในการสื่อสาร	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	ไม่มีรูปแบบและขาดข้อมูลในการนำเสนอ
ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม(จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คน เท่านั้นที่ มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

รายการ ประเมิน	4	3	2	1	0
ความมุ่งมั่นใน การทำงาน	มีความตรงต่อ เวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบใน การทำงานให้ สำเร็จตาม เป้าหมาย มีการ ปรับปรุง พัฒนาการ ทำงาน และ แก้ปัญหา ที่พบ ในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อ เวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบใน การทำงานให้ สำเร็จตาม เป้าหมาย มีการ ปรับปรุง พัฒนาการ ทำงาน แต่ ไม่ได้มีการ แก้ปัญหาที่พบ ในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อ เวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบใน การทำงานให้ สำเร็จตาม เป้าหมาย แต่ ไม่แสดงการ ปรับปรุง พัฒนาการ ทำงาน และ ไม่ได้มีการ แก้ปัญหา ที่พบ ในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อ เวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความ รับผิดชอบใน การทำงานให้ สำเร็จตาม เป้าหมาย ไม่แสดงการ ปรับปรุง พัฒนาการ ทำงาน และไม่ได้มีการ แก้ปัญหาที่พบ ในระหว่างการ ปฏิบัติงาน	ไม่มีความตรง ต่อเวลา ในการ รับผิดชอบ ทำงานให้ สำเร็จตาม เป้าหมาย ไม่มีการ ปรับปรุง พัฒนาการ ทำงาน และ ไม่ได้มีการ แก้ปัญหาที่พบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

รายวิชา ง 202102
เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ชาอู่หลงสามารถทำเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายทั้งการนำไปขายแห้งมาชงดื่ม การทำชาถุงชาแท่ง หรืออาจนำเอาใบชามาผลิตเป็นของใช้ ของประดับต่างๆ เช่น หมอนใบชา เครื่องหอม ไม้ และการทำตุ๊กตาผ้าลินินอับ เป็นต้น การทำผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากชาอู่หลงนั้นจำเป็นต้องมีการนำผลิตภัณฑ์อื่นๆ มาวิเคราะห์หาจุดเด่นจุดด้อยแล้วนำมาปรับใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของเรา

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ที่กำหนดให้ได้
2. สามารถเสนอแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์นั้นได้
3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลง
4. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
5. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
6. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3. สาระการเรียนรู้

การออกแบบเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ให้แข่งขันกันเขียนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากชาให้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนด กลุ่มที่เขียนผลิตภัณฑ์ได้น่าสนใจและได้จำนวนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
2. ครูจัดเตรียมผลิตภัณฑ์จากชาที่หลากหลายชนิด ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกผลิตภัณฑ์จากชาแต่ละชนิด แล้วให้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เป็นจุดเด่น-จุดด้อยของผลิตภัณฑ์ และแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ (20 นาที)
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน พร้อมทั้งประเมินผลงานของตนเอง และของเพื่อน

4. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับจุดเด่น-จุดด้อยของผลิตภัณฑ์ และแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์ และเน้นย้ำให้นักเรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตน และนำความคิดสร้างสรรค์นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

(ชั่วโมงที่ 2)

1. นำผลิตภัณฑ์ที่เป็นวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้น โดยใช้แนวคิดสร้างสรรค์ มาให้นักเรียนศึกษา แล้วอภิปรายร่วมกันถึงรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ความคิดสร้างสรรค์ที่ถูกใส่ลงไป ในผลิตภัณฑ์ ตลอดจนความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์นั้น
2. นำซาอู๋หลงมาให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น โดยเน้นการดึงเอาคุณสมบัติที่แตกต่างจากการคุณสมบัติที่ใช้ขงเป็นชาติ้มทั่วไป ในการนำมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันคิดออกแบบการทำผลิตภัณฑ์จากซาอู๋หลง โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้เขียนภาพและอธิบายแนวคิดและรายละเอียดของชิ้นงานอย่างคร่าวๆ
4. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิด โดยให้เพื่อนกลุ่มอื่นประเมินผลงาน และให้ข้อเสนอแนะ
5. อภิปรายร่วมกันถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการทำผลิตภัณฑ์ขึ้นจริง
6. ให้นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหาจากกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์

5. งานที่มอบหมาย

1. ทำกิจกรรมการวิเคราะห์จุดเด่น-จุดด้อย และแนวทางการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์
2. ออกแบบผลิตภัณฑ์จากซาอู๋หลง โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เขียนอนุทิน

6. สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จากซาอู๋หลง
2. แบบประเมินผลงาน กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
<p>1. สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ที่กำหนดให้ได้</p> <p>2. สามารถเสนอแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์นั้นได้</p> <p>3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดแผนป้ายนิเทศเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ประเภท และสรรพคุณของชาอู่หลง</p> <p>4. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>5. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน</p> <p>6. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย</p>	<p>1. การประเมินผลงาน</p> <p>2. การประเมินผลงาน</p> <p>3. การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>4. การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>5. การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>6. การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>7. การตรวจอนุทิน</p>	<p>1. แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน</p> <p>2. แบบบันทึกอนุทิน</p>

แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
 แผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์
 วันที่ เดือน พ.ศ.

กลุ่มที่	ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา	ความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์	ความสามารถ ในการสื่อสาร	ความร่วมมือในการ ทำงาน	ความมุ่งมั่นใน การทำงาน	รวม

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
<p>ความสามารถของเนื้อหาในการนำเสนอผลงานวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของผลิตภัณฑ์</p>	<p>สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ได้ครบถ้วน พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตามจุดด้อยที่พบ สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมต่อการนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์จริง</p>	<p>สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ได้ครบถ้วน แต่จุดด้อยบางจุดขาดการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมต่อการนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์จริง</p>	<p>สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ได้ครบถ้วน แต่จุดด้อยบางจุดขาดการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้แต่ยังไม่ค่อยเหมาะสมต่อการนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์จริง</p>	<p>บอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์ได้ไม่ครบถ้วน อีกทั้งยังขาดการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์แต่ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้</p>	<p>ไม่สามารถบอกจุดเด่นจุดด้อยของผลิตภัณฑ์และแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข และไม่สามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ได้</p>

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่ยังขาดการนำภูมิปัญญาลocal มาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่ได้เกิดจากการใช้องค์ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	เป็นผลงานที่ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่ได้เกิดจากการนำองค์ความรู้ที่มี มาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
ความสามารถในการสื่อสาร	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	ไม่มีรูปแบบและขาดข้อมูลในการนำเสนอ

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม(จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คน เท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
ความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายแต่ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	ไม่มีความตรงต่อเวลาในการรับผิดชอบการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์

รายวิชา ง 202102

เวลา 7 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การออกแบบและสร้างผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ เป็นการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนการสั่งสมความรู้ของสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ในการสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดมูลค่าเพิ่ม มีความโดดเด่นสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้
2. มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลง
3. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
4. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3. สาระการเรียนรู้

การสร้าง และพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้หลักการตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1-5)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์ จากการอภิปรายในชั่วโมงที่แล้ว
2. ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุอุปกรณ์และลงมือสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ตามที่ออกแบบ โดยมีการนำเสนอความก้าวหน้าทุกสัปดาห์ เพื่อร่วมกันวิพากษ์ผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่มและนำผลที่ได้ไปปรับปรุงงานให้ดีขึ้นต่อไป

(ชั่วโมงที่ 6)

4. นักเรียนนำผลิตภัณฑ์ที่ทำขึ้น ไปแจกให้คนในชุมชนนำไปทดลองใช้
5. สอบถามความพึงพอใจ และสอบถามถึงความคิดเห็นต่อผลิตภัณฑ์ และต่อราคาขายที่เหมาะสม

(ชั่วโมงที่ 7)

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ และราคาขาย จากนั้นให้เพื่อนแต่ละกลุ่มร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อค้นพบที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของตนต่อไป

5. งานที่มอบหมาย

1. ออกแบบผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลง โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลงโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. นำผลิตภัณฑ์ไปทดลองแจกให้กลุ่มเป้าหมาย และสอบถามถึงความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์และราคาขายที่กำหนดขึ้น

6. สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. ใบชาอู่หลง
2. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทำผลิตภัณฑ์
3. กระดาษสำหรับออกแบบผลิตภัณฑ์
4. แบบประเมินผลงาน กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. การวัดและประเมินผล

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
<p>1. สามารถออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้หลักการตามแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้</p> <p>2. มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลง</p> <p>3. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>4. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน</p> <p>5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย</p>	<p>1. การประเมินผลงาน</p> <p>2. การประเมินผลงาน</p> <p>3. การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>4. การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>5. การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>6. การตรวจอนุทิน</p>	<p>1. แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน</p> <p>2. แบบบันทึกอนุทิน</p>

แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
แผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์
วันที่ เดือน พ.ศ.

กลุ่มที่	ความเหมาะสม ของผลิตภัณฑ์	ความคิด สร้างสรรค์	ความสามรถ ในการสื่อสาร	ความร่วมมือ ในการทำงาน	ความมุ่งมั่น ในการทำงาน	รวม

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามสร้างจากวัสดุธรรมชาติที่แสดงให้เห็นถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้และมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามสร้างจากวัสดุธรรมชาติและมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง แต่ยังไม่ได้แสดงถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	ผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่ค่อยมีความสวยงามสร้างจากวัสดุธรรมชาติและแต่ไม่ค่อยมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์และไม่ได้แสดงถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	ผลิตภัณฑ์สร้างจากวัสดุธรรมชาติแต่ไม่มีความสวยงามและไม่ค่อยมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์	ผลิตภัณฑ์ไม่มีความสวยงามไม่ได้สร้างจากวัสดุธรรมชาติและไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังคงขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ที่มีและขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	เป็นผลงานที่ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่ได้เกิดจากการนำองค์ความรู้ที่มีมาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสามารถในการสื่อสาร	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	ไม่มีรูปแบบและขาดข้อมูลในการนำเสนอ
ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม(จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คน เท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน	ไม่มีความตรงต่อเวลาในการรับผิดชอบทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่มีการพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่อง การบริหารจัดการการตลาด

รายวิชา ง 202102
เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้านธุรกิจ จะต้องมีการวางแผนการผลิต โดยต้องมีการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นการคำนวณต้นทุนของการผลิตทั้งหมด ทั้งวัตถุดิบ แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต เพื่อการกำหนดราคา การจัดจำหน่าย ตลอดจนการดำเนินกิจการทุกอย่างเพื่อสนองความต้องการและบริการให้แก่ผู้ซื้อหรือผู้บริโภคพอใจ ทั้งในเรื่องราคาและบริการ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถทำแผนงานการบริหารจัดการการตลาดและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตตามหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้
2. มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการการตลาด
3. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
4. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3. สาระการเรียนรู้

1. การบริหารจัดการการตลาด
2. การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมง ที่ 1)

1. นักเรียนออกไปสำรวจตลาดร้านค้าชุมชน โดยเน้นให้ศึกษาผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น ชาภูเขา น้ำมะขามป้อมผง น้ำมะตูมผง เป็นต้น จากนั้นให้แต่ละกลุ่มจดบันทึกเกี่ยวกับรูปแบบของบรรจุภัณฑ์ การกำหนดราคา ลักษณะของการนำเสนอโฆษณาสินค้าต่างๆ ที่สำรวจพบนำข้อมูลที่ได้เตรียมตัวนำเสนอในชั่วโมงถัดไป

(ชั่วโมงที่ 2)

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกไปนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการออกสำรวจตลาด และร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะถึงข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับการตลาดของผลิตภัณฑ์ของแต่ละกลุ่มที่ได้สำรวจมา

3. นำผลิตภัณฑ์ตัวอย่างมา 1 ชิ้น นักเรียนและครูร่วมกันวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต ค่าแรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต และการกำหนดราคาที่เหมาะสม

4. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม โดยช่วยกันทำแผนการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากใบชาอู่หลงที่พัฒนาขึ้นและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและกำหนดราคาที่เหมาะสม โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เป็นการสร้างรายได้จากการใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Make money from idea) เตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียนในชั่วโมงต่อไป

(ชั่วโมงที่ 3)

5. นักเรียนและครูร่วมกันประเมินผลงานแต่ละกลุ่ม แล้วอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับความเหมาะสมของการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและรูปแบบแผนการตลาดของแต่ละกลุ่ม

6. นำข้อดีข้อเสียแต่ละกลุ่ม มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อกำหนดราคาและทำแผนการตลาดของผลิตภัณฑ์ชาอู่หลงที่เหมาะสมที่สุด

7. นักเรียนเขียนอนุทินสะท้อนความรู้สึก ความรู้ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา จากกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเรื่อง บริหารจัดการการตลาด

5. งานที่มอบหมาย

1. ทำแผนการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชาอู่หลง
2. กิจกรรมวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต
3. เขียนอนุทิน

6. สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. ตลาดร้านค้าชุมชน
2. สินค้าตัวอย่าง
3. แบบประเมินผลงานการทำแผนการตลาด
4. แบบประเมินผลงาน กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
1. นักเรียนสามารถทำแผนงานการบริหารจัดการการตลาดและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตตามหลักการแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้	1. การประเมินผลงาน	1. แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
2. มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการการตลาด	2. การประเมินผลงาน	
3. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย	3. การสังเกตพฤติกรรม	
4. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน	4. การสังเกตพฤติกรรม	
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	5. การสังเกตพฤติกรรม	
	6. การตรวจอนุทิน	2. แบบบันทึกอนุทิน

แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
 แผนจัดการเรียนรู้ที่ 6 การบริหารจัดการการตลาด
 วันที่ เดือน พ.ศ.

กลุ่มที่	ความสมบูรณ์ ของเนื้อหาแผนการตลาดและ วิเคราะห์ต้นทุนการผลิต	ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	ความสามารถในการสื่อสาร	ความร่วมมือ ในการทำงาน	ความมุ่งมั่น ในการทำงาน	รวม

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมิน

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการนำเสนอแผนการตลาดและการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต	ทำแผนการตลาดได้อย่างละเอียดครบถ้วน เข้าใจง่าย วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้ถูกต้อง กำหนดราคาขายได้เหมาะสม	ทำแผนการตลาดได้อย่างละเอียดครบถ้วน วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้ถูกต้อง แต่กำหนดราคาขายได้ไม่ค่อยเหมาะสม	ทำแผนการตลาดได้ แต่ยังไม่ครบถ้วน วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้ ถูกต้อง แต่กำหนดราคาขายได้ไม่ค่อยเหมาะสม	ทำแผนการตลาดได้ แต่ยังไม่ครบถ้วน การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและกำหนดราคาขายยังไม่ค่อยถูกต้อง เหมาะสมนัก	ไม่สามารถทำแผนการตลาด วิเคราะห์ต้นทุนการผลิต และไม่สามารถกำหนดราคาที่เหมาะสมจะขายได้
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่ยังขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่ได้เกิดจากการใช้องค์ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	เป็นผลงานที่ไม่มีความแปลกใหม่ ไม่ได้เกิดจากการนำองค์ความรู้ที่มีมาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสามารถในการสื่อสาร	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	ไม่มีรูปแบบและขาดข้อมูลในการนำเสนอ
ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม(จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับ มอบหมาย	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คน เท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับ มอบหมาย	สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายมีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายมีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายแต่ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	ไม่มีความตรงต่อเวลาในการ รับผิดชอบ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่พบ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
เรื่อง การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

รายวิชา ง 202102
เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การจดบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการเงิน โดยผ่านการวิเคราะห์ จัดประเภทและบันทึกไว้ในแบบฟอร์มให้เป็นหมวดหมู่ จะช่วยให้แสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการในช่วงระยะเวลาต่างๆ ได้สะดวกและชัดเจนขึ้น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถออกแบบและทำบัญชีรายรับรายจ่ายที่ใช้ในการผลิตชิ้นงานของกลุ่มได้
2. นักเรียนสามารถจัดนิทรรศการแสดงผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากซาอูลงได้
3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดนิทรรศการ
4. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย
5. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน
6. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

3. สาระการเรียนรู้

1. การทำบัญชีรายรับรายจ่าย
2. การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

(ชั่วโมง ที่ 1)

1. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย ภายในครอบครัวของนักเรียน โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - นักเรียนใช้จ่ายเงินแต่ละวันกี่บาท และมีเงินเหลือจากค่าใช้จ่ายหรือไม่
 - นักเรียนเคยจดบันทึกการใช้เงินของนักเรียนบ้างหรือไม่
 - การจดบันทึกการใช้จ่ายเงินในแต่ละวัน นักเรียนคิดว่ามีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร
 - การใช้จ่ายสิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว

- ช่วยกันคิดว่าจะทำอย่างไรให้การใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว มีความเหมาะสมกับสภาพของตนเอง

2. แสดงตัวอย่างบันทึกรายรับรายจ่าย จากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่ต้องบันทึก วิธีการแยกรายรับ รายจ่าย การบันทึก และเงินคงเหลือ ดังข้อมูลข้างล่าง

**ตัวอย่างบันทึกรายรับ-รายจ่าย ของนักเรียน ชั้น ม.2/1
ในการเตรียมงานวันเด็ก ตั้งแต่วันที่ 4 ถึง 8 มกราคม พ.ศ. 2554**

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	คงเหลือ (บาท)
4 ม.ค. 53	เก็บเงินจากนักเรียน 40 คน	200.00	-	200.00
5 ม.ค. 53	ซื้อกระดาษ		42.50	157.50
	ซื้อรูปภาพและของขวัญ		78.50	79.00
6 ม.ค. 53	เก็บเงินจากนักเรียนเพิ่มอีก คนละ 1 บาท	40.00	-	119.00
7 ม.ค. 53	ซื้อริบบิ้นและอุปกรณ์เล่นเกม	-	72.75	46.25
8 ม.ค. 53	ซื้อน้ำหวานเลี้ยงนักเรียน	-	25.00	21.25

คำถาม

- บันทึกนี้เป็นของใคร(นักเรียน ชั้น ม.2/1)
- บันทึกนี้จัดทำเมื่อใด(วันที่ 4 ถึง 8 มกราคม พ.ศ. 2553)
- นักเรียน ชั้น ม.2/1 มีรายรับจากไหนบ้าง(เก็บเงินจากนักเรียน และเก็บเงินเพิ่มอีกคนละ 1 บาท)
- นักเรียน ชั้น ม.2/1 มีรายจ่ายอะไรบ้าง(ซื้อกระดาษ ซื้อรูปภาพและของขวัญ ซื้อริบบิ้นและอุปกรณ์เล่นเกม ซื้อน้ำหวานเลี้ยงนักเรียน)

- เงินคงเหลือมีวิธีการคิดอย่างไร(คิดยอดเงินคงเหลือที่ละรายการ ดังนี้)

รายการที่ 1 เงินคงเหลือ 200.00 บาท

รายการที่ 2 เงินคงเหลือ $200.00 - 42.50 = 157.50$ บาท

รายการที่ 3 เงินคงเหลือ $157.50 - 78.50 = 79.00$ บาท

รายการที่ 4 เงินคงเหลือ $79.00 + 40.00 = 119.00$ บาท

รายการที่ 5 เงินคงเหลือ $119.00 - 72.75 = 46.25$ บาท

รายการที่ 6 เงินคงเหลือ $46.25 - 25.00 = 21.25$ บาท

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนออกแบบการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของการทำผลิตภัณฑ์ข้าวอุ้มหลงของกลุ่มตนเอง จากนั้นให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอการจัดทำแบบบันทึกรายรับรายจ่าย ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน

4. แล้วอภิปรายสรุปร่วมกันถึงรูปแบบของการทำบัญชีบันทึกรายรับรายจ่ายที่ถูกต้อง และร่วมกันวิเคราะห์ถึงประโยชน์ของการทำบัญชี รายรับรายจ่าย

(ชั่วโมงที่ 2)

5. นักเรียนจัดนิทรรศการเพื่อนำเสนอแนวคิด กระบวนการ ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากใบชาอู่หลง ของแต่ละกลุ่ม

6. ประเมินผลงานของแต่ละกลุ่มโดยวิทยากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เข้าร่วมนิทรรศการ จากนั้นคัดเลือกผลงานที่มีคุณภาพไปทำเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของโรงเรียนในการนำไปเผยแพร่ความรู้และจัดจำหน่ายในโอกาสต่างๆ ให้เป็นรายได้เสริมของนักเรียนและชุมชน

5. งานที่มอบหมาย

1. ออกแบบการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของการทำผลิตภัณฑ์ชาอู่หลง
2. จัดนิทรรศการแสดงผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากชาอู่หลง โดยใช้แนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เขียนบันทึกอนุทิน

6. สื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้

1. ตัวอย่างแบบบันทึกรายรับรายจ่าย
2. แบบประเมินผลงาน

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

เป้าหมายการเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด
1. นักเรียนสามารถออกแบบและทำบัญชีรายรับรายจ่ายที่ใช้ในการผลิตชิ้นงานของกลุ่มได้	1. การตรวจผลงาน	1. แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน
2. นักเรียนสามารถจัดนิทรรศการแสดงผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากข้าวหลามได้	2. การประเมินผลงานการจัดนิทรรศการ	2. แบบประเมินผลการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของผู้เรียน
3. มีความคิดสร้างสรรค์ในการจัดนิทรรศการ	3. การสังเกตพฤติกรรม	
4. มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย	4. การสังเกตพฤติกรรม	
5. มีความสามารถในการสื่อสารในการนำเสนอผลงาน	5. การสังเกตพฤติกรรม	
6. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย	6. การสังเกตพฤติกรรม	
	7. การตรวจอนุทิน	3. แบบบันทึกอนุทิน

แบบประเมินผลงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน

แผนจัดการเรียนรู้ที่ 7 การทำบัญชีรายรับรายจ่าย

วันที่ เดือน พ.ศ.

กลุ่มที่	ความสมบูรณ์ ของเนื้อหา	ความสามารถใน การคิดสร้างสรรค์	ความสามารถ ในการสื่อสาร	ความร่วมมือ ในการทำงาน	ความมุ่งมั่น ในการทำงาน	รวม

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

แบบประเมินผลงาน

การจัดนิทรรศการแสดงผลงานผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากชาอู่หลง

วันที่ เดือน พ.ศ.

กลุ่มที่	ความเหมาะสม ของผลิตภัณฑ์	ความสามารถใน การคิดสร้างสรรค์	ความสามารถ ในการสื่อสาร	ความร่วมมือ ในการทำงาน	ความมุ่งมั่น ในการทำงาน	รวม

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน	16-20	ดีเยี่ยม
คะแนน	14-15	ดี
คะแนน	6-10	พอใช้
คะแนน	0-5	ปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสมบูรณ์ของเนื้อหาในการเขียนบัญชีรายรับรายจ่าย	เขียนองค์ประกอบของการบันทึกได้อย่างครบถ้วน สามารถเขียนแสดงรายละเอียดรายรับ-รายจ่ายได้อย่างดี ครบถ้วนชัดเจน ตรวจสอบได้	เขียนองค์ประกอบของการบันทึกได้อย่างครบถ้วน สามารถเขียนแสดงรายละเอียดรายรับ-รายจ่ายได้ ครบถ้วนชัดเจน ตรวจสอบได้	เขียนองค์ประกอบของการบันทึกได้อย่างครบถ้วน สามารถเขียนแสดงรายละเอียดรายรับ-รายจ่ายได้ ครบถ้วนชัดเจน	เขียนองค์ประกอบของการบันทึกได้ สามารถเขียนแสดงรายละเอียดรายรับ-รายจ่ายได้อย่างครบถ้วน	เขียนองค์ประกอบของการบันทึกได้ สามารถเขียนแสดงรายละเอียดรายรับ-รายจ่ายได้
ความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม สร้างจากวัสดุธรรมชาติที่แสดงให้เห็นถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ และมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม สร้างจากวัสดุธรรมชาติและมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	ผลิตภัณฑ์ที่สร้างจากวัสดุธรรมชาติมีความสวยงาม แต่มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อย	ผลิตภัณฑ์ที่สร้างจากวัสดุธรรมชาติ แต่ขาดความสวยงาม และความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์	ผลิตภัณฑ์ไม่ได้สร้างจากวัสดุธรรมชาติ ไม่มีความสวยงาม และไม่มี ความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความสามารถในการสื่อสาร	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่องชัดเจน พร้อมทั้งมีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด เข้าใจง่าย	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ ข้อมูลครบถ้วน และจัดลำดับต่อเนื่อง มีมารยาทในการพูด นำเสนอด้วยความมั่นใจ เสียงดังฟังชัด แต่ยังขาดความชัดเจน เข้าใจยาก	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่น่าสนใจ มีมารยาทในการพูด แต่ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน	มีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่ขาดความน่าสนใจ นำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน และขาดการจัดลำดับที่ต่อเนื่องชัดเจน การนำเสนอยังขาดความมั่นใจ	ไม่มีรูปแบบและขาดข้อมูลในการนำเสนอ
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	เป็นผลงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ ไม่ซ้ำใคร แต่ยังไม่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่โดดเด่น	เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้องค์ความรู้ ทำให้ได้ผลงานที่มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร แต่ยังขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ร่วมกับองค์ความรู้ที่มี	เป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ แต่ยังไม่ได้เกิดจากการใช้องค์ความรู้ที่มี และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	เป็นผลงานที่ไม่มีมีความแปลกใหม่ ไม่ได้เกิดจากการนำองค์ความรู้ที่มี มาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

รายการประเมิน	4	3	2	1	0
ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิกทุกคนในกลุ่ม(จำนวน 4 คน) ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความตั้งใจ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี โดยมีสมาชิกจำนวน 3 คน ที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และยอมรับในข้อตกลงของกลุ่ม	สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานดี แต่มีสมาชิกจำนวน 2 คนเท่านั้น ที่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่องานที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกในกลุ่มแทบจะไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน โดยมีสมาชิกเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย	สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
ความมุ่งมั่นในการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และแก้ไขปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน แต่ไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม แต่ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่แสดงการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาที่พบในระหว่างการทำงาน	ไม่มีความตรงต่อเวลาในการรับผิดชอบการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่มีการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน และไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาที่พบ

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นายรัฐวิชญ์ สารเทพ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	3 มกราคม 2527
สถานที่เกิด	เลขที่ 42 หมู่ 9 ตำบลศรีภูมิ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี การศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านด่าน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านด่าน หมู่ 3 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน